

2011

**Observatori Municipal
sobre el Consum de Drogues
7è INFORME**

**Observatori Municipal
sobre el Consum de Drogues
7è INFORME**

**Pla Municipal de Drogodependències
Juliol de 2011**

Agraïments

El Servei d'Estudis i Planificació i el Servei de Salut Pública de l'Ajuntament de Mataró volem expressar públicament el nostre agraïment a les persones i les institucions que ens han facilitat les dades, la informació i l'assessorament necessaris per a l'elaboració del setè informe de l'*Observatori Municipal sobre el Consum de Drogues de Mataró*:

- Centre d'Atenció a les Drogodependències del Servei de Psiquiatria de l'Hospital de Mataró. Consorci Sanitari del Maresme.
- Centres d'Atenció Primària de l'Institut Català de la Salut.
- Centres d'Atenció Primària del Consorci Sanitari del Maresme.
- Farmàcies de Mataró.
- Fundació Àmbit Prevenció.
- Observatorio Español sobre Drogas de la Direcció General del Plan Nacional sobre Drogas.
- Pla Municipal de Drogodependències del Servei de Salut Pública de l'Ajuntament de Mataró.
- Mossos d'Esquadra de l'Àrea Bàsica Policial de Mataró.
- Programa per a la Prevenció i Assistència de la Sida de la Direcció General de Salut Pública. Departament de Salut de la Generalitat de Catalunya.
- Servei de la Policia Local de l'Ajuntament de Mataró.
- Servei de Benestar Social de l'Ajuntament de Mataró.
- Servei d'Urgències de l'Hospital de Mataró. Consorci Sanitari del Maresme.
- Subdirecció General de Drogodependències de la Direcció General de Salut Pública. Departament de Salut de la Generalitat de Catalunya.
- Unitat Funcional de Sida del Servei de Medicina Interna de l'Hospital de Mataró. Consorci Sanitari del Maresme.

I. Introducció	Pàg. 1
<u>Presentació</u>	Pàg. 2
II. Indicadors sociològics i patrons de consum	Pàg. 4
<u>1 Patrons de consum</u>	Pàg. 5
A. Consum de la població	Pàg. 5
B. Comparació entre els patrons de consum de Catalunya i d'Espanya	Pàg. 9
<u>2 Patrons de consum entre la població jove</u>	Pàg. 11
A. Consum dels joves catalans	Pàg. 11
B. Enquesta als estudiants de secundària	Pàg. 12
C. Nous consums en l'àmbit juvenil català	Pàg. 16
D. L'Observatori europeu de les drogues i les toxicomanies. Informe anual 2010	Pàg. 19
III. Indicadors d'activitat preventiva	Pàg. 21
<u>1 Campanyes preventives</u>	Pàg. 22
A. dRogues! Què?	Pàg. 22
B. Detecció de problemes de consum de drogues als centres d'ensenyament secundari	Pàg. 23
C. Programa d'intercanvi de xeringues (PIX)	Pàg. 26
D. Material informatiu	Pàg. 29
E. Accés i distribució de preservatius	Pàg. 32
<u>2 Demanda d'informació</u>	Pàg. 34
A. Serveis d'informació	Pàg. 34
B. Sessions informatives per a pares d'alumnes	Pàg. 36
C. Sessions informatives per a altres col·lectius professionals	Pàg. 37
D. Sessions informatives sobre aspectes legals de les drogodependències	Pàg. 38
E. Tallers de prevenció universal	Pàg. 39

F. Tallers i sessions específiques adreçades a la població en risc	Pàg. 40
IV. Indicadors socio-sanitaris relacionats amb el consum de drogues	Pàg. 42
<u>1 Casos d'intoxicació</u>	Pàg. 43
<u>2 Casos d'abstinència</u>	Pàg. 46
<u>3 Dispensació de psicofàrmacs</u>	Pàg. 47
A. Dispensació de psicofàrmacs amb ús terapèutic	Pàg. 47
B. Dispensació de psicofàrmacs per al tractament de l'addicció al tabac	Pàg. 50
C. Síntesi de l'opinió dels professionals de farmàcia	Pàg. 52
<u>4 Consum detectat a l'atenció primària</u>	Pàg. 53
A. Consum detectat d'alcohol, tabac i altres drogues	Pàg. 53
B. Síntesi de l'opinió dels professionals de les àrees bàsiques de salut (ABS)	Pàg. 54
<u>5 Consum detectat entre usuaris de Serveis Socials</u>	Pàg. 55
A. Síntesi de l'opinió dels professionals de benestar social	Pàg. 55
<u>6 Síntesi de l'opinió sobre les pautes de consum i accions a emprendre pel PMD dels responsables de servei</u>	Pàg. 57

V. Indicadors de tractament	Pàg. 61
<u>1 Inicis de tractament</u>	Pàg. 62
A. Inicis de tractaments segons la droga principal que l'origina a Mataró i Catalunya	Pàg. 62
B. Inicis de tractament a Mataró	Pàg. 64
<u>2 Activitat assistencial</u>	Pàg. 67
A. Consulta externa	Pàg. 68
<u>3 Programa de manteniment amb metadona</u>	Pàg. 69
A. Nombre d'inclusions i d'usuaris	Pàg. 69
<u>4 Derivacions a centres especialitzats</u>	Pàg. 70
A. Derivacions	Pàg. 70
VI. Indicadors de la incidència del VIH	Pàg. 71
<u>1 Nous casos de VIH</u>	Pàg. 72
A. Nous casos de VIH: noves infeccions de VIH i nous casos de VIH ja diagnosticats a l'àrea d'influència de l'Hospital de Mataró	Pàg. 72
B. Distribució anual per sexe i edat dels nous casos de VIH	Pàg. 73
C. Vies de contagi dels nous casos de VIH	Pàg. 73

VII. Indicadors policíacs i control de l'oferta	Pàg. 75
<u>1 Actuacions d'auxili</u>	Pàg. 77
<u>2 Controls d'alcoholèmia</u>	Pàg. 78
<u>3 Control de l'oferta</u>	Pàg. 79
A. Mapa delictiu	Pàg. 79
B. Substàncies i quantitats intervingudes	Pàg. 80
VIII. Conclusions	Pàg. 81

Índex de taules

T2.1	Percentatge de consum de substàncies psicoactives en els 30 dies abans de l'enquesta entre la població catalana de 15-64 anys. 1997-2009	Pàg. 5
T2.2	Prevalença del consum de drogues en els darrers 30 dies entre la població de Catalunya de 15-29 anys	Pàg. 11
T2.3	Estimació de la prevalença de consum de drogues entre la població de 15-29 i 15-64 anys. Catalunya 2009	Pàg. 12
T2.4	Evolució de les prevalences de consum de drogues entre estudiants d'educació secundària de 14-18 anys (%) (Alguna vegada en els darrers 30 dies). Catalunya 1994-2008	Pàg. 13
T3.1	Centres, grups i alumnes que han participat en el programa dRogues! Què?	Pàg. 22
T3.2	Programa de detecció als centres d'ensenyament secundari	Pàg. 23
T3.3	Distribució dels casos segons el servei que detecta i percentatge d'adhesió al programa d'intervenció precoç	Pàg. 24
T3.4	Programa alternativa: distribució dels casos segons tipus de consum	Pàg. 24
T3.5	Nombre de kits de xeringues distribuïts per serveis	Pàg. 26
T3.6	Actuacions dels agents de salut en zones amb indicis de consum de drogues	Pàg. 27
T3.7	Recollida de xeringues per serveis. Mataró 2006-2010	Pàg. 28
T3.8	Recollida de xeringues per part del Servei de Manteniment. Mataró (1993-2010)	Pàg. 29
T3.9	Distribució de materials d'informació i prevenció. Mataró	Pàg. 31
T3.10	Distribució de preservatius a través del programa Màquina. Mataró 2005-2010	Pàg. 34

T3.11 Sessions informatives adreçades a pares i mares	Pàg. 36
T3.12 Sessions informatives adreçades a pares i mares (2010)	Pàg. 36
T3.13 Formació a professionals	Pàg. 37
T3.14 Sessions informatives adreçades a altres col·lectius 2007-2010	Pàg. 37
T3.15 Sessions informatives per a alumnes sobre aspectes legals de drogues	Pàg. 38
T3.16 Tallers de prevenció universal 2010	Pàg. 39
T3.17 Tallers de prevenció selectiva	Pàg. 40
T3.18 Tallers de prevenció selectiva 2009	Pàg. 40
T3.19 Tallers de prevenció selectiva 2010	Pàg. 41
T4.1 Casos d'intoxicació registrats pel Servei d'urgències de l'Hospital de Mataró	Pàg. 43
T4.2 Casos d'intoxicació registrats per servei d'urgències de l'Hospital de Mataró (% per anys)	Pàg. 43
T4.3 Distribució de les determinacions de tòxics. Servei d'urgències de l'Hospital de Mataró	Pàg. 44
T4.4 Determinacions positives de tòxics al servei d'urgències. Hospital de Mataró 2010	Pàg. 45
T4.5 Distribució de les determinacions positives múltiples (Dues o més substàncies tòxiques)	Pàg. 45
T4.6 Mil·ligrams i envasos de psicofàrmacs susceptibles d'un ús desviat. Mataró	Pàg. 49
T4.7 Dispensació en mil·ligrams i envasos de psicofàrmacs per al tractament de l'addicció al tabac	Pàg. 51

T5.1	Distribució dels inicis de tractament per droga principal que motiva el tractament. % residents sobre total usuaris CAD Mataró. Mataró 2009	Pàg. 65
T5.2	Distribució dels inicis de tractament per droga principal que motiva el tractament. Mataró i Catalunya 2009	Pàg. 65
T5.3	Distribució dels inicis de tractament per droga principal que motiva el tractament. (%) total inicis. Mataró i Catalunya 2009	Pàg. 65
T5.4	Distribució dels inicis de tractament per grups d'edat i droga principal que motiva el tractament. Mataró 2009	Pàg. 66
T5.5	Distribució dels inicis de tractament per grups d'edat i droga principal que motiva el tractament. % de droga. Mataró 2009	Pàg. 66
T5.6	Mitjanes d'edat de les persones que inicien tractament segons droga principal que motiva el tractament. Mataró 2009	Pàg. 66
T5.7	Distribució dels inicis de tractament per país de naixement i droga principal que motiva el tractament. Mataró 2009	Pàg. 66
T5.8	Distribució dels inicis de tractament per país de naixement i droga principal que motiva el tractament. % de droga. Mataró 2009	Pàg. 66
T5.9	Distribució dels inicis de tractament per situació laboral i droga principal que motiva el tractament. Mataró 2009	Pàg. 66
T5.10	Distribució dels inicis de tractament per situació laboral i droga principal que motiva el tractament. % de droga. Mataró 2009	Pàg. 66
T5.11	Distribució de casos derivats cap altres serveis	Pàg. 70
T5.12	Distribució (%) de casos derivats cap altres serveis	Pàg. 70
T7.1	Nombre anual de fets delictius amb el consum de drogues (2003-2010)	Pàg. 79

T7.2	Quantitat de substàncies intervingudes	Pàg. 80
------	--	---------

Índex de gràfiques

G2.1	Percentatge de població catalana entre 15-64 anys que ha consumit alcohol	Pàg. 7
G2.2	Percentatge de població catalana entre 15-64 anys que ha consumit tabac	Pàg. 7
G2.3	Percentatge de població catalana entre 15-64 anys que ha consumit cànnabis	Pàg. 7
G2.4	Percentatge de població catalana entre 15-64 anys que ha consumit cocaïna en pols	Pàg. 7
G2.5	Comparació dels patrons de consum d'alcohol de la població de 15-64 anys. Espanya i Catalunya 2007/08	Pàg. 10
G2.6	Comparació dels patrons de consum de tabac de la població de 15-64 anys. Espanya i Catalunya 2007/08	Pàg. 10
G2.7	Comparació del patrons de consum de cànnabis de la població de 15-64 anys. Espanya i Catalunya 2007/08	Pàg. 10
G2.8	Comparació de patrons de consum de cocaïna de la població de 15-64 anys. Espanya i Catalunya 2007/08	Pàg. 10
G2.9	Prevalences (%) de consum de drogues entre estudiants de secundària de 14-18 anys (Alguna vegada en els darrers 30 dies). Catalunya 1994-2008	Pàg. 14
G2.10	Prevalença del consum d'alcohol (%) entre estudiants de secundària de 14-18 anys (Alguna vegada en els darrers 30 dies). Espanya i Catalunya	Pàg. 15
G2.11	Prevalença del consum de cànnabis (%) entre estudiants de secundària de 14-18 anys (Alguna vegada en els darrers 30 dies). Espanya i Catalunya	Pàg. 15

G2.12 Prevalença del consum de tabac (%) entre estudiants de secundària de 14-18 anys (Alguna vegada en els darrers 30 dies). Espanya i Catalunya	Pàg. 15
G2.13 Prevalença del consum de cocaïna durant el darrer any entre adults joves (15-34 anys) a Europa, Austràlia el Canadà i els Estats Units	Pàg. 19
G2.14 Evolució de la mitjana d'edat de les morts induïda per drogues en alguns països europeus	Pàg. 20
G.3.1 Nombre de kits de xeringues distribuïts i percentatge de retorns	Pàg. 27
G3.2 Nombre de preservatius distribuïts segons les diferents campanyes de prevenció	Pàg. 33
G3.3 Nombre i variació de les demandes d'informació adreçades al CAD i PMD	Pàg. 35
G4.1 Casos d'abstinència d'alcohol i drogues tractats pel Servei d'urgències de l'Hospital de Mataró	Pàg. 46
G4.2 DHD (mg/1000 habitants/dia) a Mataró	Pàg. 50
G4.3 DHD (mg/ 1000 habitants /dia). Mataró i Catalunya.	Pàg. 50
G4.4 Casos de consum de tabac, alcohol i altres drogues detectats pels Centres d'atenció primària	Pàg. 53
G5.1 Inicis de tractament segons droga principal que l'origina. Mataró i Catalunya	Pàg. 63
G5.2 Inicis de tractament per alcohol i tabac	Pàg. 64
G5.3 Inicis de tractament originats per cànnabis, cocaïna i heroïna	Pàg. 64
G5.4 Nombre de visites al Centre d'atenció a les drogodependències	Pàg. 68
G5.5 Nombre i variació de les interconsultes	Pàg. 68

G5.6	Nombre i variació de les inclusions al Programa de manteniment amb metadona	Pàg. 69
G5.7	Mitjana mensual d'usuari al Programa de manteniment amb metadona	Pàg. 69
G6.1	Casos nous de VIH registrats: noves infeccions i nous casos amb VIH ja diagnosticat	Pàg. 72
G6.2	Distribució per sexe i mitjana d'edat dels casos nous de VIH	Pàg. 73
G6.3	Vies de contagi dels casos nous de VIH	Pàg. 74
G7.1	Evolució del nombre d'actuacions d'auxili de persona embriagada o drogada	Pàg. 77
G7.2	Percentatge i variació de positius en controls preventius d'alcoholèmia	Pàg. 78
G7.3	Percentatge i variació de positius en controls en accidents i/o infraccions	Pàg. 78

I. Introducció

1. Presentació

A continuació us presentem el setè informe de l'*Observatori Municipal de Consum de Drogues* (OMCD). Des de l'any 2000, moment en què es va crear la Comissió Tècnica, l'OMCD s'ha anat consolidant com un sistema estable i permanent d'informació que permet establir un diagnòstic sobre la incidència del consum de drogues i els problemes que s'hi relacionen a la ciutat de Mataró, i alhora poder definir les intervencions més adequades en matèria de prevenció i assistència a les drogodependències.

La consolidació d'aquest sistema ha estat possible gràcies al compromís de la Comissió Tècnica de l'OMCD. La Comissió té per objectiu vetllar pel bon funcionament del sistema d'informació i aportar les dades i la informació necessària que en faciliti el funcionament.

La Comissió Tècnica està formada, en representació dels respectius serveis, per les persones següents:

- Centre d'Atenció a les Drogodependències del Servei de Psiquiatria. Consorci Sanitari del Maresme.....Enric Batlle
- Centres d'Atenció Primària de l'Institut Català de la Salut.....Carme Forcada
- Centres d'Atenció Primària del Consorci Sanitari del Maresme.....Agustí Vilardebò
- Farmàcies.....Carmina Subirana / M. Àngels Via
- Mossos d'Esquadra de l'Àrea Bàsica Policial de Mataró.....Albert Boltas / Pol Cumalat
- Policia Local de l'Ajuntament de Mataró.....Juan Manuel García Moyano / Josepa Carbonell
- Servei de Benestar Social de l'Ajuntament de Mataró.....Josep Oliver
- Servei d'Urgències de l'Hospital de Mataró. Consorci Sanitari del Maresme.....Robert Pou

Coordinació:

- Pla Municipal de Drogodependències del Servei de Salut Pública de l'Ajuntament de Mataró.....Assumpta Lluch

El treball d'elaboració dels informes i l'anàlisi de la informació dels diversos serveis va a càrrec del Servei d'Estudis i Planificació de l'Ajuntament de Mataró.

Des de l'inici del projecte hem actuat en dues direccions: d'una banda, a escala local s'ha treballat per aconseguir la millora dels sistemes de registre, el tractament de dades de l'informe bianual, així com la revisió de la formulació dels indicadors i la incorporació de nous, segons les possibilitats o necessitats existents en cada moment. D'altra banda, amb l'objectiu de crear el mateix sistema en diverses ciutats i poder establir una comparativa entre elles, s'ha volgut compartir el sistema. Així, a l'abril del 2006 es va signar un conveni de col·laboració entre els ajuntaments de Reus, Rubí i Mataró, al van afegir-se més endavant els ajuntaments de Granollers (juliol de 2008) i Montcada i Reixac i Sabadell (2009). L'intercanvi entre els diversos municipis ha suposat compartir formació, línies de recerca i accions preventives o assistencials.

El setè Informe recull les dades relatives als darrers dos anys. Com en els informes anteriors, el sistema d'indicadors de l'OMCD s'estructura en sis blocs:

1. Indicadors sociològics i patrons de consum.
2. Indicadors d'activitat preventiva.
3. Indicadors socio-sanitaris relacionats amb el consum de drogues.
4. Indicadors de tractament.
5. Indicadors de la incidència del VIH/SIDA.
6. Indicadors policíacs i control de l'oferta.

En aquest informe també cal destacar, d'una banda, dins de l'apartat d'indicadors d'activitat preventiva, l'inici de noves sèries d'intervencions preventives que inicialment eren demandes puntuals i que s'han anat consolidant —tallers de prevenció selectiva, formació de professionals, etc.— i, de l'altra, en l'apartat d'indicadors socio-sanitaris, les dades facilitades pel Servei d'Urgències de l'Hospital de Mataró que inclouen, entre altres, les determinacions positives de dues o més substàncies. Així mateix, en l'apartat de tractament destaca la possibilitat de poder disposar de les dades d'inicis de tractament per droga principal, no tan sols per al conjunt d'usuaris del Centre de Tractament de Drogodependències de Mataró, sinó també per als residents de la ciutat, informació facilitada pel Sistema d'informació sobre drogodependències a Catalunya.

II. Indicadors sociològics i patrons de consum

1. Patrons de consum

A. Consum de la població

A l'Estat espanyol es duu a terme, amb caràcter biennal, l'Enquesta Domiciliària sobre Alcohol i Drogues a Espanya (EDADES), promoguda per la Delegació del Govern per al Pla nacional sobre drogues i en col·laboració amb les comunitats autònomes. L'enquesta, amb una de les mostres més àmplies i una de les trajectòries més llargues de totes les enquestes d'aquest tipus que es fan a tot Europa, té com a objectiu estudiar la prevalença i l'evolució del consum de diverses drogues legals i il·legals entre la població de 15 a 64 anys resident en llars familiars. La mostra total de l'enquesta del 2009 és de 20.109 individus i la seva distribució per comunitats autònomes no és proporcional, motiu pel qual els resultats necessiten ser ponderats per poder retornar-los la proporcionalitat. En aquest sentit, cal tenir present que els resultats de les prevalences de consum de Catalunya de l'enquesta del 2009 que apareixen en aquest informe són encara provisionals, a l'espera de la publicació dels resultats definitius al web del Departament de Salut de la Generalitat de Catalunya.

T2.1

Percentatge de consum de substàncies psicoactives en els 30 dies abans de l'enquesta entre la població catalana de 15-64 anys, 1997-2009

	Alcohol	Tabac	Cocaïna en pols	Cànnabis	Heroïna	Èxtasis ⁽¹⁾	Anfetam. i Speed	Altres ⁽²⁾
1997	60	39,6	0,9	4	0	0,1	0,2	0,4
1999	62,2	41	1	4,3	0,1	0,1	0,4	0,4
2001	61,1	41,6	1,4	8,3	0	1	0,6	0,4
2003	67,7	44,9	0,7	11,4	0,2	0,6	0,1	0,6
2005/06	70,9	39,3	1,7	13,9	0	0,8	0,6	0,6
2007/08	61,9	39,2	2,6	9,7	0	0,8	0,6	0,7
2009*	69,9	37,9	1,5	8,7	0,1	0,3	0,4	0,2

(1) Èxtasis i drogues sintètiques

(2) Altres: al·lucinògens, inhalables i base/basuco/crack

* Dades provisionals

Font: Subdirecció General de Drogodependències de la Direcció General de Salut Pública. Anàlisi de l'Enquesta Domiciliària sobre Alcohol i altres Drogues a Espanya de l'Observatori Español sobre Drogas 2009 (DGPNSD).

En relació amb els resultats de l'enquesta de dos anys enrere, el consum de substàncies psicoactives a Catalunya en els darrers 30 dies s'ha mantingut estable o ha disminuït lleugerament, tret del cas de l'alcohol, ja que experimenta el creixement més gran

del consum de totes les substàncies —8 punts percentuals (p.p.)— i situa el percentatge d'enquestats que manifesten haver-ne consumit en el darrer mes en el 70%. Aquesta dinàmica negativa, però, no és exclusiva d'aquesta fracció de temps, sinó que també es fa efectiva en relació amb els nivells de consum del darrer any i d'alguna vegada en la vida. Així, els bevedors del darrer any passen de representar el 75,3% dels enquestats al 2007 al 82,2% al 2009.

Tot i no disposar de les dades de Catalunya, hom considera que els resultats obtinguts per al conjunt de l'Estat són extrapolables en part a Catalunya. Així, doncs, cal destacar la tendència ascendent d'intoxicacions agudes d'alcohol, ja que una quarta part de la població de 15-64 anys afirma haver-se emborratxat en el darrer any (67% homes i 33% dones). Aquesta tendència es fa extensiva a ambdós sexes i a tots els grups d'edat de la població d'entre 15-64 anys. Els dos trams que registren el percentatge de borratxeres més elevat són els homes de 15-34 anys (44%) i les dones de 15-34 anys (25,9%). Al costat de les intoxicacions agudes, un altre fenomen observat és el del *binge drinking*¹ o consum intensiu d'alcohol. Si bé es tracta d'un fenomen molt acotat a la població masculina de 15-34 anys, al 2009 un 14,9% de la població d'entre 15-64 anys en va fer. Els percentatges de bevedors que havien fet un consum intensiu d'alcohol el darrer mes són el 28,4% dels homes i el 17,9% de les dones de 15-24 anys, i el 29% dels homes i l'11,2% de les dones de 25-34 anys.

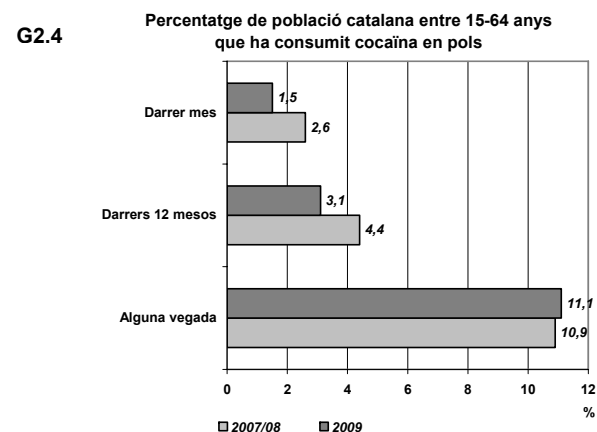
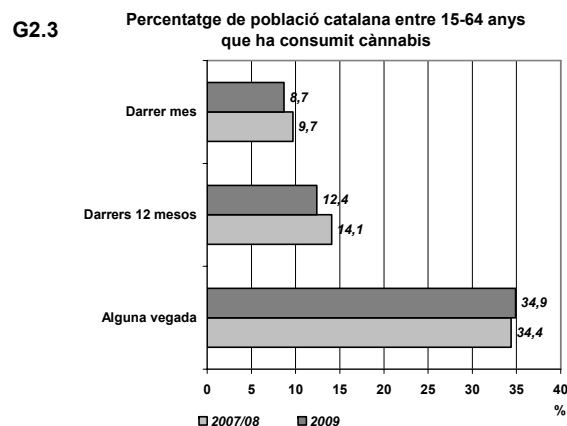
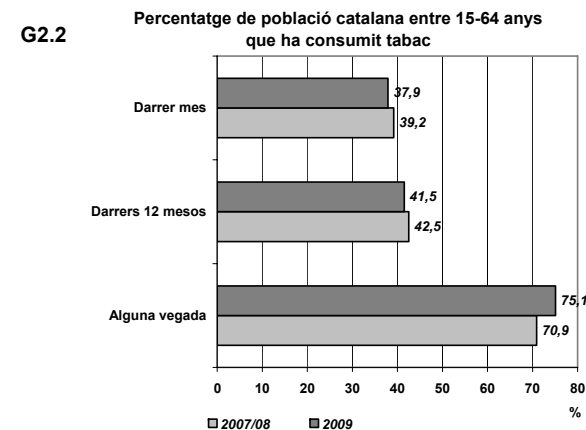
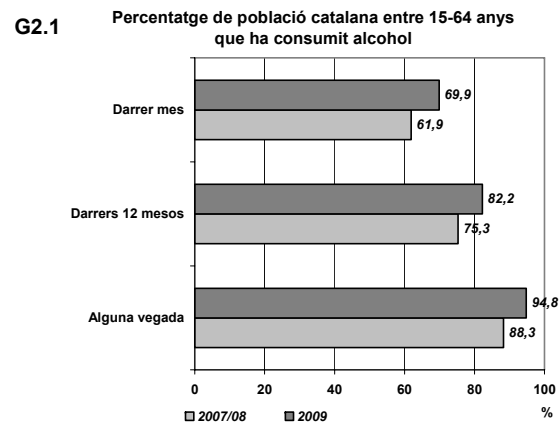
Per primer cop, l'enquesta EDADES incorpora l'escala AUDIT (*Alcohol Use Disorders Identification*) de l'OMS amb l'objectiu d'identificar, per al conjunt de l'Estat, possibles consums de risc/perjudicials i la presència de dependència.² De l'explotació dels 18.717 qüestionaris vàlids de persones que han consumit alcohol algun cop a la vida, se'n desprèn que un 7,4% podrien ser possibles casos d'un consum de risc/perjudicial, un percentatge que representaria al voltant de dos milions de persones (1.320.000 homes i 680.000 dones). Així mateix, un 0,3% de les persones que han consumit alcohol alguna vegada a la vida presenten una possible dependència, un percentatge que suposaria 90.000 persones a tot l'Estat (75.600 homes i 14.400 dones).

Pel que fa al cànnabis, sembla que es consolida la tendència —ja apuntada en l'enquesta del 2007— d'una progressiva estabilització dels consums. Així, el 12,4% de la població de 15-64 anys manifesta haver consumit cànnabis en el darrer any (2,7 punts menys que l'any 2007) i el 8,7% confessa haver-ne consumit en el darrer mes (1 punt menys que fa dos anys). Per la seva banda, el consum de la cocaïna en pols ha seguit una tendència similar, amb uns percentatges de consum entre la població de 15-64 anys respecte del darrer any i del darrer mes del 3,1% i l'1,5%, respectivament, que mantenen diferències de poc més d'un punt respecte dels valors percentuals assolits dos anys enrere.

¹ Es defineix com la ingesta de cinc o més begudes alcohòliques (homes) i de quatre o més (dones) en una mateixa ocasió o en el termini de menys de dues hores.

² A l'EDADES es consideren bevedors de risc les persones amb un consum mitjà igual o superior a 50 centímetres cúbics d'alcohol pur al dia en el cas dels homes o de 30 en el cas de les dones.

Pel que fa a la prevalença de consum de tranquil·litzants i hipnòtics sense prescripció mèdica, l'enquesta se centra exclusivament en l'ús d'alguna vegada en els darrers dotze mesos. Cal destacar, com en el cas dels tranquil·litzants, que la prevalença femenina és lleugerament superior a la masculina: del 2,2 i de l'1,8%, respectivament.

Font: Subdirecció General de Drogodependències de la Direcció General de Salut Pública. Anàlisi de l'Enquesta Domiciliària sobre Alcohol i altres Drogues de l'Observatori Espanyol sobre Drogas 2009 (DGPNSD).

El consum d'èxtasis, amfetamines i al·lucinògens es troba estabilitzat o minva, amb registres poc elevats, mentre que l'ús d'heroïna i d'inhalables volàtils està poc estès entre la població, tot i que des del 1999 s'observa com la tendència a l'experimentació amb aquestes substàncies es cada dia més patent.

D'entre les conclusions de l'enquesta EDADES per al conjunt d'Espanya, en destaca el policonsum de drogues (legals i il·legals) com a patró de consum cada cop més prevalent. Així mateix, es pretén potenciar o compensar els efectes de diverses drogues, però augmenten els riscos i els problemes que hi estan associats i se'n dificulta el tractament. El 50% dels consumidors de substàncies psicoactives en consumeixen dues o més, mentre que l'alcohol està present en el 90% dels policonsums. Si bé la prevalença per a totes les drogues és més gran entre els homes que no pas entre les dones, hom constata una progressiva incorporació de les dones a totes les conductes de consum, especialment en relació amb les substàncies de comerç legal; és a dir, el tabac i l'alcohol.

Respecte dels valors assolits per l'enquesta fa dos anys, els habituals d'heroïna, cocaïna i èxtasi es perceben com a més perillosos, mentre que el consum esporàdic de cànnabis o beure entre cinc i sis copes el cap de setmana s'associa a un risc menor. Encara que les variacions bianuals són petites, cal destacar que ha disminuït la percepció dels risc associat al consum experimental (algun cop a la vida) i, en canvi, ha augmentat pel consum diari de copes (cinc o sis) i el tabac (un paquet).

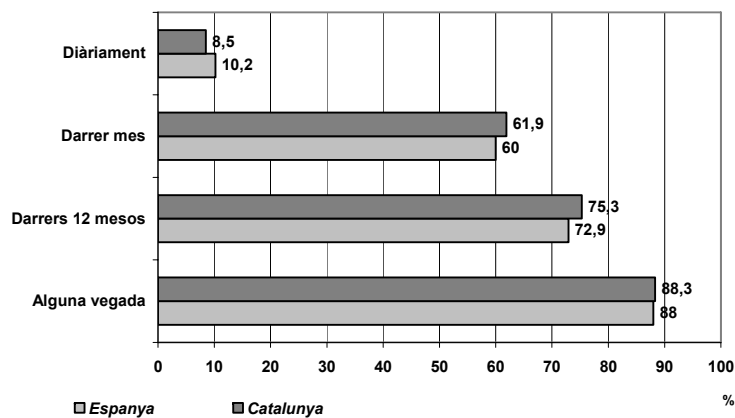
B. Comparació entre els patrons de consum de Catalunya i d'Espanya

A Espanya també s'observa una dinàmica semblant, si bé l'increment (3,3 p.p.) i el percentatge de bevedors en els 30 dies (63,3%) han estat inferiors.

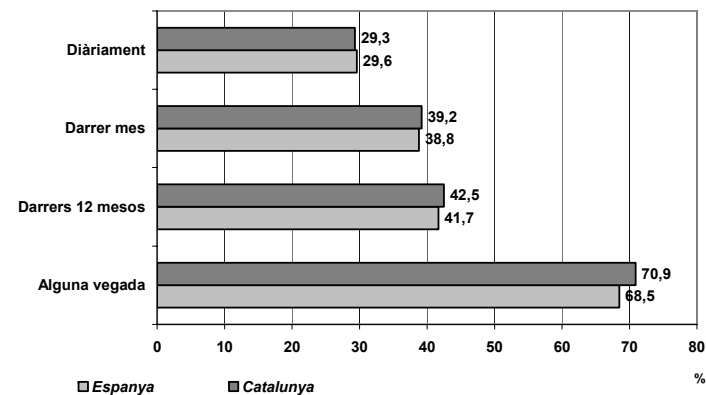
Fora d'alguna categoria puntual, com ara el cas del consum diari d'alcohol, el consum de les drogues legals i il·legals estudiades és superior a Catalunya que no pas a Espanya. Això és cert, en particular, en els casos del cànnabis i la cocaïna. Una anàlisi conjunta dels indicadors —prevalença del darrer any, del darrer mes i del consum diari— permet afirmar que hi ha quatre comunitats autònomes que tenen prevalences de consum de cànnabis significativament superiors a les del conjunt de l'Estat: les Illes Balears, Catalunya, Navarra i el País Valencià.

Segons l'enquesta, la cocaïna ha estat la droga que ha motivat més admissions a tractament en deu comunitats autònomes, entre les quals hi ha Catalunya, enfront de les nou en què ho va ser l'heroïna. Hom constata que el pes de les diverses drogues varia molt segons si es tracta de casos amb o sense tractament previ. Si només tenim en compte els casos tractats per primer cop, el pes de la cocaïna o del cànnabis és molt superior al de l'heroïna: la cocaïna representa el 62,1% de les noves admissions del 2007, seguida pel cànnabis, amb el 18%, i l'heroïna, amb el 15,9%. Tot i això, cal destacar que el ritme de descens de noves admissions per al tractament de l'addicció a l'heroïna ha anat minvant progressivament des del 2002, fet que pot estar relacionat amb l'estabilització i el repunt del consum detectat en els darrers anys.

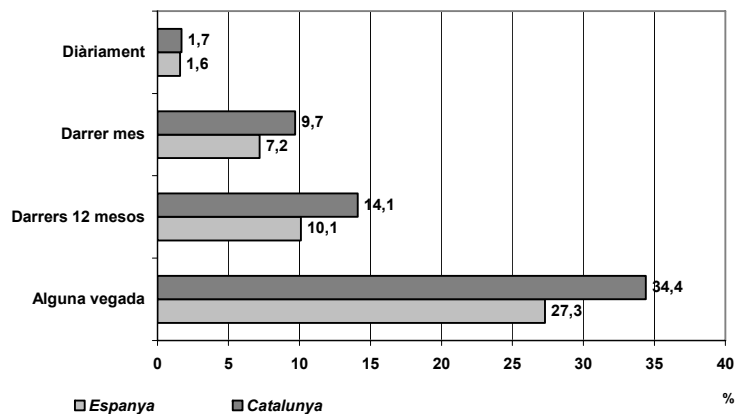
G2.5 Comparació dels patrons de consum d'alcohol de la població de 15-64 anys. Espanya i Catalunya 2007/08

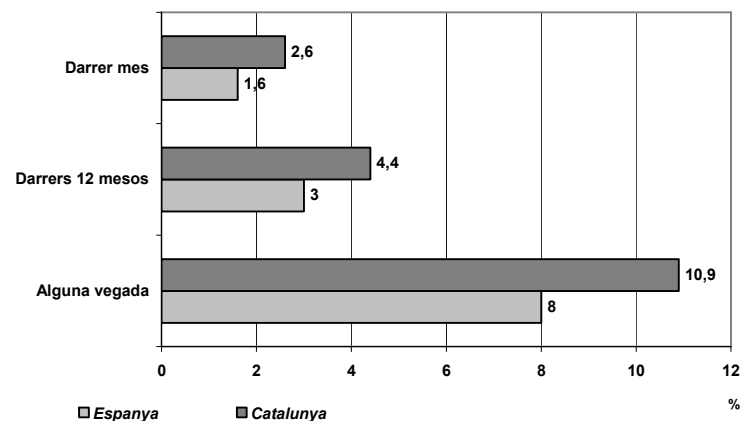
G2.6 Comparació dels patrons de consum de tabac de la població de 15-64 anys. Espanya i Catalunya 2007/08

G2.7 Comparació dels patrons de consum de cànnabis de la població de 15-64 anys. Espanya i Catalunya 2007/08

G2.8 Comparació dels patrons de consum de cocaïna en pols de la població de 15-64 anys. Espanya i Catalunya 2007/08

Font: elaboració pròpia a partir de dades de l'Enquesta Domiciliària sobre Alcohol i Drogues a Espanya, 2007-2008 del Ministeri de Sanitat i Consum, i de l'explotació de la submostra catalana de l'Òrgan Tècnic de Drogodependències del Departament de Salut de la Generalitat de Catalunya. Les dades de Catalunya són provisionals.

2. Patrons de consum entre la població jove

A. Consum dels joves catalans

Si bé el consum de drogues (legals i il·legals) està estès en totes les edats, el grup de 15-29 anys mereix una atenció especial. L'EDADES 2009 mostra un quadre general amb pocs canvis respecte de les prevalences estimades per l'enquesta de fa dos anys. Tan sols hi destaquen les lleugeres reduccions en el consum de tabac (-3,5 p.p.), la cocaïna (-2,6 p.p.) i el cànnabis (-1,8 p.p.).

Prevalença del consum de drogues en els darrers 30 dies entre la població de Catalunya de 15-29 anys

T2.2

	1997	1999	2001	2003	2005	2007	2009*
Alcohol	60,9	63,8	62,8	72	73,2	67,4	68
Tabac	48,7	46,5	50,9	53,9	47,3	47	43,5
Cànnabis	10,5	8,5	19,3	26,9	30	22,2	20,6
Cocaïna en pols	2,1	1,8	3,6	1,5	4,3	5,7	3,1
Èxtasi	0,4	0,4	1,9	2,1	2,6	1,7	1
Heroïna	0	0,2	0	0,4	0	0	0,2
Amfetamin. i Speed	0,7	0,7	1,7	0,3	1,8	1,1	1,3
Base / Crack	0	0,4	0	0	0	0,7	0
Al·lucinògens	0,9	0,4	0,6	1,1	1,2	0,4	0,4
Tranquil·litzants*							1,8
Hipnòtics*							1,4

* Alguna vegada en els darrers 12 mesos sense prescripció mèdica

* Les dades són provisionals.

Font: Subdirecció General de Drogodependències de la Direcció General de Salut Pública. Anàlisi de l'Enquesta Domiciliària sobre Alcohol i altres Drogues de l'Observatorio Español sobre Drogas 2009 (DGPNSD).

Si es comparen les prevalences del grup d'edat de 15-29 anys amb les del grup més ampli de 15-64 anys, hom constata l'existència de diferències significatives pel que fa als consums de cànnabis, tabac i, en menor mesura, de cocaïna en pols. En el cas del cànnabis, la prevalença del consum en el darrer any entre els més joves és 16,8 p.p. superior a la que registra el grup de 15-64 anys; en el cas del consum de cànnabis en el darrer mes, aquesta diferència és d'11,9 p.p. Pel que fa al tabac, les diferències entre les prevalences també són importants: 7,3 p.p. quant al consum en el darrer any i 5,6 p.p. si es tracta de la prevalença en el darrer mes. Aquests resultats semblen il·lustrar la incidència desigual que tenen les campanyes i les mesures preventives vers l'hàbit de fumar sobre el conjunt de la població. Per contra, en el cas del consum de begudes alcohòliques, les

prevalences d'aquest grup d'edat són lleugerament inferiors a les del grup més ampli de 15-64 anys, quelcom que no treu que sigui molt més freqüent la presència de fenòmens com ara borratxeres o episodis de consum intensiu (*binge drinking*), com ja s'apuntava en l'apartat sobre el consum general de la població.

Estimació de la prevalença de consum de drogues entre la població de 15-29 i 15-64 anys. Catalunya 2009*

T2.3

	15-29		15-64	
	Darrer any	Darrer mes	Darrer any	Darrer mes
Alcohol	81,6	68	82,2	69,9
Tabac	48,8	43,5	41,5	37,9
Cànnabis	29,2	20,6	12,4	8,7
Cocaïna en pols	6,2	3,1	3,1	1,5
Èxtasi	2,6	1	0,9	0,3
Heroïna	0,2	0,2	0,1	0,1
Amfetamin. i Speed	1,8	1,3	0,5	0,4
Base / Crack	0,1	0	0	0
Al·lucinògens	1,2	0,4	0,3	0,2
Tranquil·litzants*	1,8	...	2	...
Hipnòtics*	1,4	...	1,2	...

* Les dades són provisionals.

Font: Subdirecció General de Drogodependències de la Direcció General de Salut Pública. Anàlisi de l'Enquesta Domiciliària sobre Alcohol i altres Drogues de l'Observatorio Español sobre Drogas 2009 (DGPNSD).

B. Enquesta als estudiants de secundària

L'enquesta estatal sobre el consum de drogues en estudiants d'educació secundària, ESTUDES 2008, s'emmarca en la sèrie d'enquestes que s'han dut a terme a Espanya de manera biennal des del 1994 amb l'objectiu de conèixer la situació i les tendències del consum de drogues entre els estudiants de 14-18 anys que cursen educació secundària. Les enquestes han estat finançades i promogudes per la Delegació del Govern per al Pla Nacional sobre Drogues i han comptat amb la col·laboració dels governs de les comunitats autònomes (plans autonòmics sobre drogues i conselleries d'educació) i del Ministeri d'Educació i Ciència. L'objectiu general d'aquestes enquestes és obtenir informació útil per dissenyar i avaluar polítiques adreçades a prevenir el consum de drogues i els problemes que hi estan associats, dirigides sobretot al medi familiar i/o escolar.

Talment com en anys anteriors, les drogues més consumides l'any 2008 pels estudiants d'educació secundària de 14 a 18 anys han estat l'alcohol, el tabac i el cànnabis. El percentatge d'estudiants que en van consumir alguna vegada en els trenta dies previs a l'entrevista va ser del 55,1%, 37,3% i 23,1%, respectivament. En el cas del consum de tranquil·litzants o somnífers (hipnosedants), el percentatge de consumidors en els últims trenta dies va ser del 6,1% i 3,1%, respectivament. El consum de la resta de substàncies —cocaïna, èxtasi, al·lucinògens, amfetamines, substàncies volàtils, heroïna, etc.— va ser molt més minoritari, i el percentatge d'estudiants que en va provar durant els darrers trenta dies previs a l'entrevista se situa entre el 0,3% i l'1,5%.

En comparar els resultats de l'enquesta de l'any 2008 amb els de la de l'any 2006, s'hi observa que es redueixen les prevalences de consum de totes les drogues per als tres períodes o freqüències de consum considerades —alguna vegada a la vida, alguna vegada en els últims dotze mesos i alguna vegada en els últims trenta dies—, excepte en el cas dels hipnosedants (amb recepta mèdica o sense), que van mostrar un augment de totes les prevalences de consum.

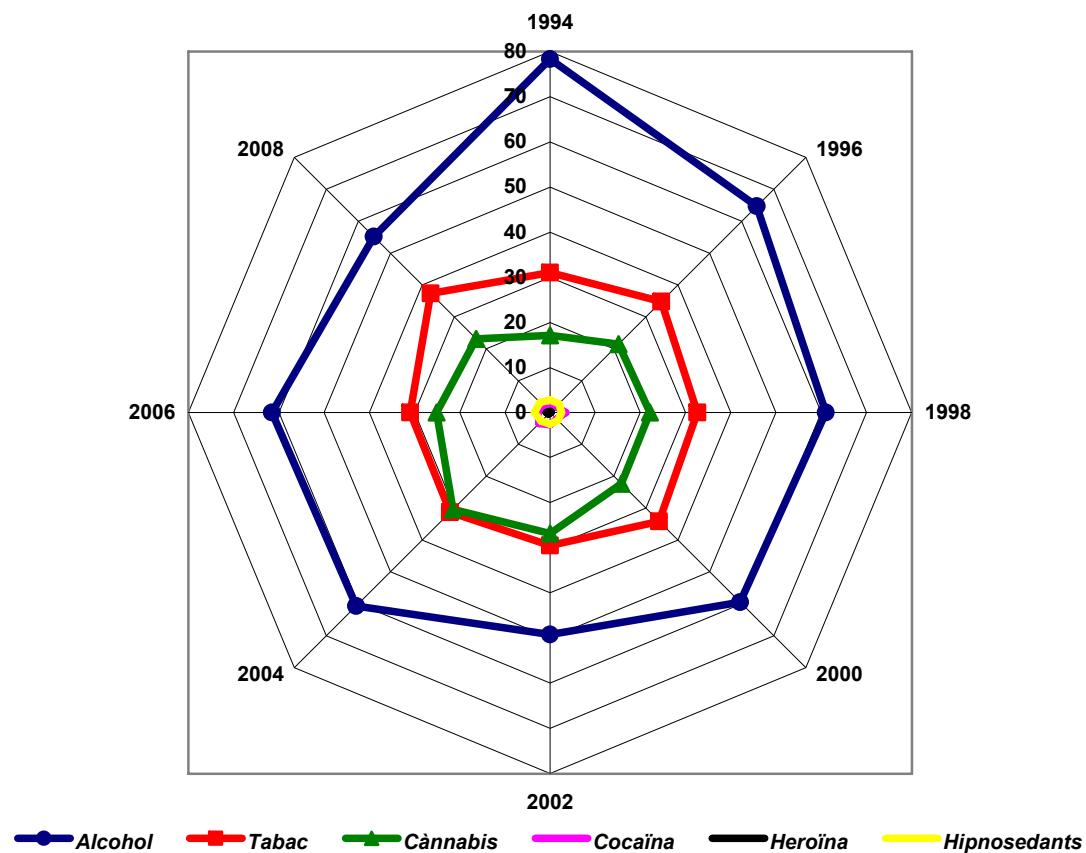
Evolució de les prevalences de consum de drogues entre estudiants d'educació secundària de 14-18 anys (%) (Alguna vegada en els darrers 30 dies). Catalunya 1994-2008

T2.4

	Alcohol	Tabac	Cànnabis	Cocaïna	Heroïna	Èxtasi ⁽¹⁾	Anfetam. i Speed	Al·lucinògens	Hipnosedants ⁽²⁾	Hipnosedants ⁽³⁾
1994	78,3	31,0	17,1	0,8	0,2	2,6	2,7	3,2		2,8
1996	64,7	34,8	21,5	1,9	0,3	3,8	3,5	3,6		2,7
1998	61	32,6	22,1	3,5	0,2	2,3	2,1	2		2,6
2000	59,5	34,1	22,3	2	0,05	2,5	1,1	1,6		2,4
2002	49,2	29,5	26,8	2,7	0,1	1,3	1,5	1,2		2,6
2004	60,6	31,3	30,4	3,4	0,5	1,1	1,8	2		2,7
2006	61,5	30,9	25,1	2,7	0,8	1,5	1,6	2	4,9	3,5
2008	55,1	37,3	23,1	1,5	0,3	1,3	1,2	1	6,1	3,1

Prevalències (%) de consum de drogues entre estudiants de secundària de 14-18 anys (Alguna vegada en els darrers 30 dies). Catalunya 1994-2008

G2.9

(1) Èxtasi: èxtasi i drogues sintètiques amb efectes similars.

(2) Tranquil·litzants i somnífers amb recepta mèdica o sense.

(3) Tranquil·litzants i somnífers sense recepta mèdica.

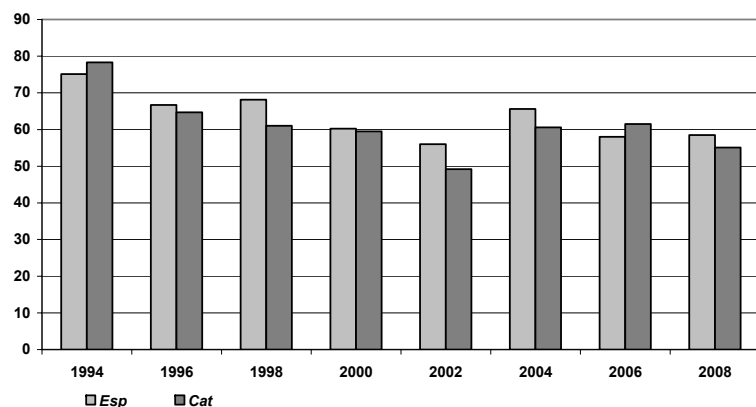
(**) A causa de les preguntes dels qüestionaris de les enquestes 1994-2004, aquestes dades no es van poder analitzar.

Font: Subdirecció General de Drogodependències. Anàlisi d'ESTUDES 1994-2008. Observatorio Español Sobre Drogas (DGPNSD).

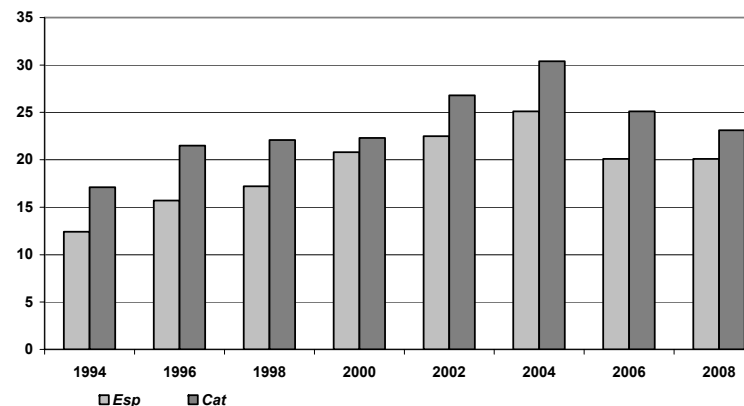
En tres substàncies —alcohol, cocaïna i heroïna—, els percentatges de prevalença del consum en els darrers trenta dies han estat superiors a Espanya que no pas a Catalunya, mentre que per a tota la resta —tret de les amfetamines i l'Speed, en què el percentatge és el mateix— la prevalença a Catalunya per a aquesta freqüència és superior. Les diferències més grans es donen en l'alcohol (Espanya 58,5%, 3,4 p.p. superior a Espanya) i en el tabac (Catalunya 37,3%, 4,9 p.p. superior a Catalunya).

G2.10

Prevalença del consum d'alcohol (%) entre estudiants de secundària de 14-18 anys (Alguna vegada en els darrers 30 dies)

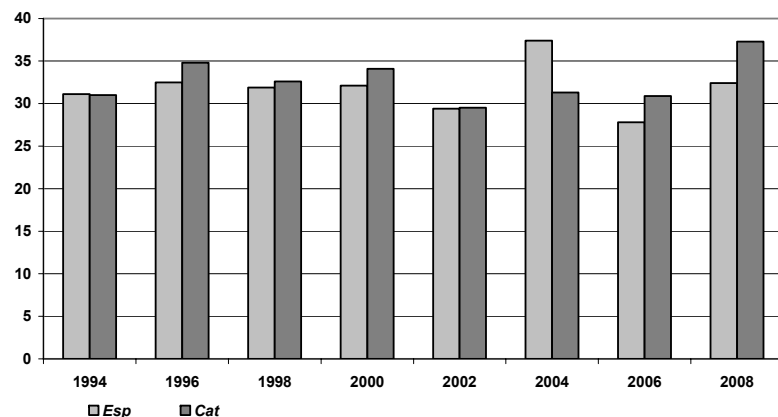
Prevalença del consum de cànnabis (%) entre estudiants de secundària de 14-18 anys (Alguna vegada en els darrers 30 dies)

G2.11

G2.12

Prevalença del consum de tabac (%) entre estudiants de secundària de 14-18 anys (Alguna vegada en els darrers 30 dies)

Font: Subdirecció General de Drogodependències. Anàlisi d'ESTUDES 1994-2008. Observatorio Español Sobre Drogas (DGPNSD).

C. Nous consums en l'àmbit juvenil català

A continuació presentem alguns dels resultats principals de l'*Observatori dels nous consums de drogues en l'àmbit juvenil. Informe 2009*, elaborat per la Fundació Genus, amb el suport de l'Agència de Salut Pública de l'Ajuntament de Barcelona, la Subdirecció General de Drogodependències del Departament de Salut de la Generalitat de Catalunya i l'Àrea de Benestar Social de la Diputació de Barcelona.

Aquest observatori és un sistema d'informació estable, dissenyat l'any 1998, amb l'objectiu d'oferir una visió general del fenomen del consum de drogues en l'àmbit juvenil, tot i que també està dissenyat per esdevenir un sistema d'alerta ràpida pel que fa a patrons de consum de drogues emergents o als canvis que es puguin anar produint en l'estabilitat coneguda dels patrons establerts. El nucli de l'observatori són les xarxes de camp de cada col·laborador, les quals estan constituïdes per consumidors, usuaris i professionals del món de la nit, o relacionades amb qualsevol àmbit pròxim als joves, com ara l'oci o el consum de drogues. Les xarxes informen de fets concrets que coneixen a través de l'experiència pròpia o de l'observació directa en escenaris d'interacció. A la vegada, han configurat una xarxa d'informadors clau (*panel*) formada per professionals i experts, els quals són entrevistats en profunditat un o dos cops l'any.

Aquesta xarxa de xarxes aporta el nucli de la informació de l'observatori. És una informació qualitativa i no estandarditzada, però d'elevat interès i rellevància, tenint en compte les fonts d'informació i els escenaris en els quals es gesta. Igualment, però, a l'observatori s'apliquen diversos instruments quantitius per complementar aquesta informació. Així, es fan enquestes a discoteques i *afters*, enquestes autoadministrades a estudiants de secundària i universitaris, i una altra de semblant als membres de les xarxes. També s'utilitzen dos tipus de fitxes (d'estils i consums, i d'itineraris) en situacions diferents i per a diversos perfils de joves.

No obstant això, aquestes enquestes es fan sobre unes mostres estadísticament no representatives, a causa de la dificultat que té el fet d'arribar a tota la població objecte d'estudi (població jove de Catalunya). De totes maneres, els autors de l'informe creuen que a partir del cas de les enquestes a discoteques i *afters* es pot fer una extrapolació dels resultats en relació amb la subpoblació de joves que va a les discoteques.

En definitiva, aquest sistema d'informació és una aproximació distinta al fenomen que permet un coneixement més ampli de les condicions, valoracions i actituds en relació amb el consum de drogues en l'àmbit juvenil.

Conclusions dels informes de l'Observatori de nous consums de drogues en l'àmbit juvenil

- D'acord amb les enquestes als joves que van a discoteques, el percentatge de consumidors de drogues il·legals se situaria al voltant del 31%, cosa que representaria una disminució respecte del 2008 (40%) i el manteniment d'una tendència descendent respecte del 2005 (53%).
- La crisi econòmica ha afectat de diverses maneres els joves catalans, tant pel que fa al consum en general com al de les drogues en particular. En el cas dels joves que han perdut capacitat adquisitiva s'han reduït les sortides i el consum.
- El consum d'alcohol —en especial de cerveses— a l'espai públic s'ha vist potenciat, en els últims anys, per la proliferació de venedors ambulants i l'augment dels llocs de venda (extensió treball il·legal). Aquest 2009, el tipus de venedors s'ha ampliat i s'hi han incorporat joves de perfils variats.
- Entre els joves es generalitza beure abans de sortir de casa, ja que així s'estalvien consumir als locals. També porten begudes per consumir de camí a la discoteca i als aparcaments que, de vegades, també intenten entrar als locals.
- Atès el fet que una part important dels joves ha perdut poder adquisitiu, enguany s'ha produït un augment de reunions en espais privats on beure resulta més barat.
- Les noves tecnologies de la informació i de la comunicació adquireixen un pes més gran en les pautes relacionals dels joves. Per a alguns adolescents, l'ús de les TIC serveix per escenificar el ritual de pas cap a la joventut. Les xarxes socials virtuals esdevenen un mecanisme per difondre les festes, així com les fotos i els comentaris posteriors. A més, Internet és una font de les més emprades per obtenir informació sobre drogues, sobretot quan els joves decideixen conèixer més detalls sobre les substàncies.
- Les diferències generacionals a l'hora d'abordar el consum dels fills d'adolescents són cada cop menys distants. Enguany, aquesta tendència s'ha accentuat, i ho continuarà fent en el futur perquè al rol de pare o mare s'aniran incorporant consumidors —especialment de cànnabis— o persones que coneixen consumidors i no tenen una imatge negativa del consum.
- En termes generals, el consum exclusiu de cànnabis baixa del 24% (2008) al 18% (2009), amb la qual cosa es recupera la tendència a la baixa dels darrers anys (23% al 2006 i 32% al 2005). Entre les raons que s'apunten per explicar aquest descens hi ha les següents: la pèrdua de força com a element que marca el ritual de pas cap a la joventut entre els adolescents, la

caiguda del consum a partir dels 25 anys amb l'augment de les responsabilitats o la percepció dels efectes no desitjats i la seva menor presència a l'espai públic (lloc de treball i escola).

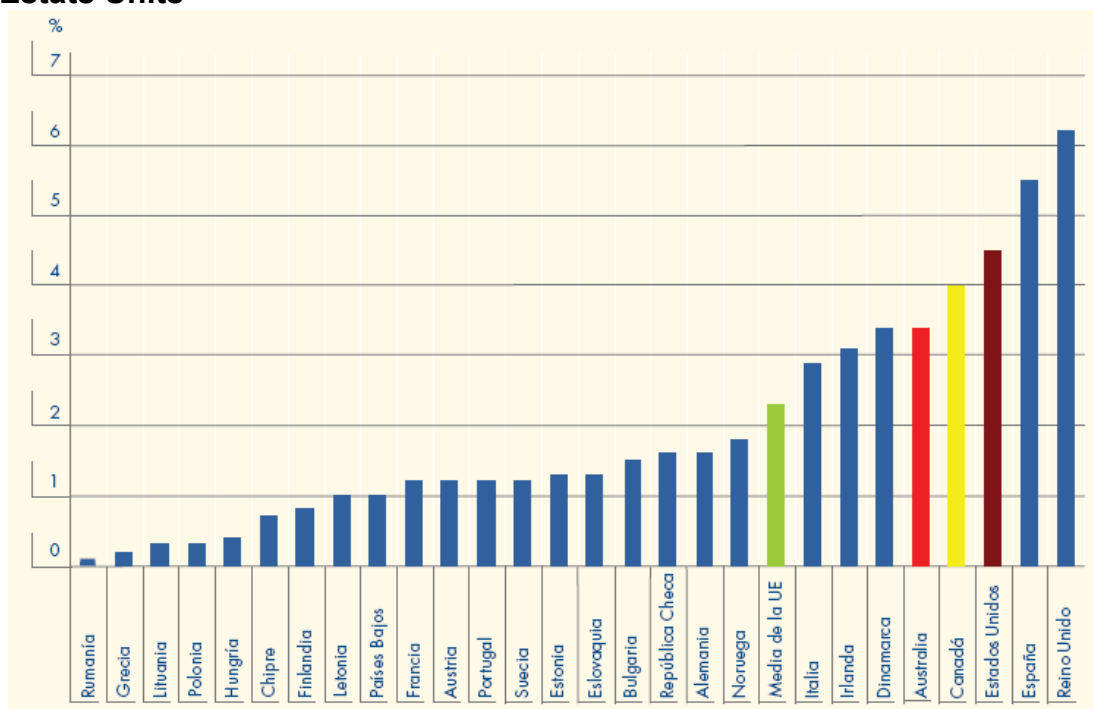
- Segons les enquestes, la cocaïna esnifada ha baixat al 2009 (7%) i manté la tendència descendent (15% al 2007 i 9% al 2008). La cocaïna fumada amb tabac gairebé ha desaparegut del tot, ja que del 5% del 2007 va passar al 3% al 2008, i al 0,5% al 2009. Molts joves —afectats per la crisi econòmica— han disminuït el consum de cocaïna i el reserven per a ocasions especials. L'Speed és una de les poques drogues que s'ha mantingut estable. Així, d'acord amb les enquestes, el seu consum ha passat del 3% al 2008 al 5% al 2009, i se situa en nivells superiors als del 2007 (4%). Alguns joves que abans consumien cocaïna, s'han passat a l'Speed pel preu baix de la substància, que es manté estable des de la introducció de l'euro (20€/g).
- En el cas de l'haixix —segons les enquestes— es registra un descens molt acusat, ja que passa del 38% al 2005, al 25% al 2008 i al 15% al 2009. En aquest mateix sentit, la proporció de consumidors de marihuana, que es va incrementar continuadament des de l'any 2000 fins al 2005, va començar a disminuir a partir d'aquell any fins al 2008 (18%), i el 2009 s'ha mantingut en la mateixa proporció.
- Un 9% dels enquestats han consumit alguna “droga nova” durant l'últim any, percentatge que implica un descens respecte dels dos anys anteriors, ja que al 2008 era del 16% i al 2007, del 15%. Entre aquestes “noves drogues”, hi destaquen les següents —en ordre decreixent, percentatge sobre el total d'inicis—: cocaïna (18%), ketamina (18%), haixix (12%), MDMA (12%), marihuana (9%), bolets (9%), trippis (6%) i nexus (6%). La resta d'inicis són més minoritaris: “cristal”, “2CB”, “mescalina”.
- El policonsum es manté pràcticament igual l'any 2008 (8%) que al 2009 (9%). Aquests percentatges són clarament inferiors al 16% del 2007 i al 26,4% del 2004.
- L'any 2009 persisteix la reducció del nombre d'actuacions d'urgències mèdiques derivades del consum de drogues, malgrat que continua la tendència d'alguns professionals assistencials a observar, de manera generalitzada, riscos importants en els comportaments festius dels joves consumidors. També s'observa una disminució en el nombre de tractaments realitzats als diversos centres, fet que contrasta amb l'opinió d'alguns professionals que consideren que hi ha un elevat nombre de consumidors susceptibles de requerir tractament.
- L'estigma dels recursos assistencials —en particular dels Centres d'Atenció i Seguiment de Drogodependències— és un factor pel qual els joves tenen serioses resistències a l'hora d'accedir-hi. Les consultes d'una clínica privada no són vistes tan estigmatitzadores com les efectuades en altres recursos.

D. L'Observatori europeu de les drogues i les toxicomanies. Informe anual 2010

Hom estima que 12,5 milions d'europesos van consumir cànnabis durant el darrer mes, fet que es correspon amb una mitjana del 3,7% de les persones de 15-64 anys. El consum de cànnabis es concentra, principalment, en els adults joves de 15-34 anys, essent els joves de 15-24 anys els que generalment assoleixen la prevalença més elevada a gairebé tots els països. Espanya registra unes prevalences de consum en els darrers trenta dies clarament superiors a la mitjana europea. Així, d'una banda, per al grup de 15-34 anys la mitjana europea se situa en el 6,9% i l'espanyola en el 13,4% i, d'altra banda, en el grup de 15-24 anys les mitjanes se situen en el 8,4% i en el 16,9%, respectivament.

Prevalença del consum de cocaïna durant el darrer any entre adults joves (15-34 anys) a Europa, Austràlia, el Canadà i els Estats Units

G2.13

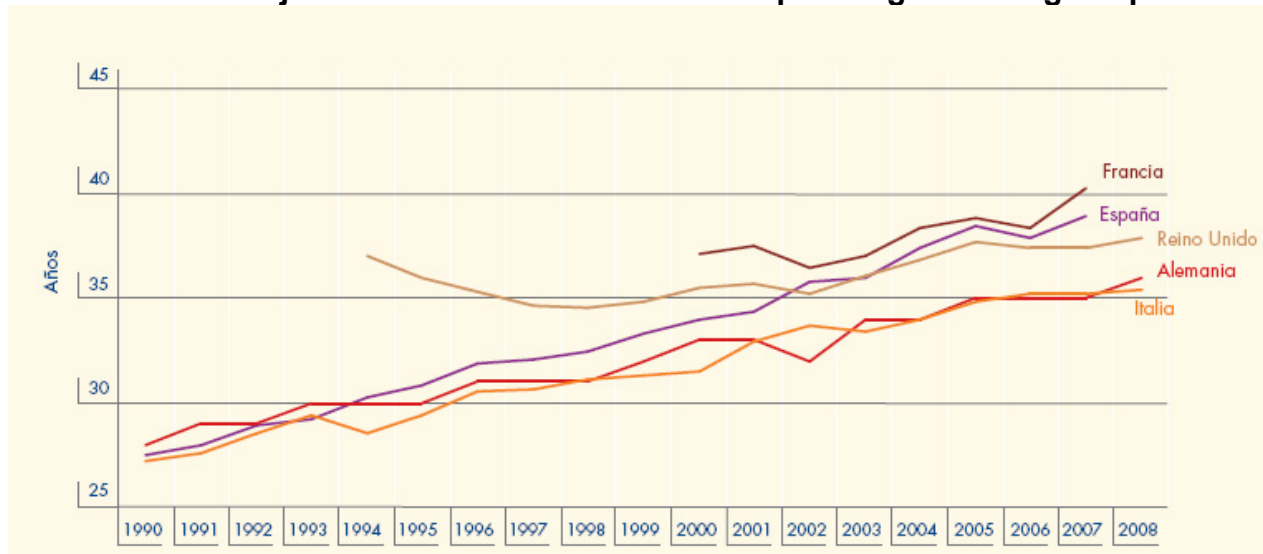

Font: Informe anual 2010: el problema de la drogodependència a Europa. OEDT

Hi ha un petit nombre de països que notifiquen nivells de consum de cocaïna per sobre de la mitjana europea: Dinamarca, Espanya, Irlanda, Itàlia i el Regne Unit. Així, la mitjana europea de la prevalença del consum en els darrers trenta dies en el cas de la població de 15-64 anys és del 0,5%, mentre que l'espanyola és de l'1,1%. En el cas de la població de 15-34, els valors són del 0,9% i de l'1,9% respectivament. La prevalença del consum de cocaïna durant el darrer any entre els joves de 15-34 anys d'Espanya i del Regne Unit, ja no és tan sols superior a la de la mitjana europea, sinó que també supera la d' Austràlia, el Canadà i els Estats Units.

Evolució de la mitjana d'edat de les morts induïda per drogues en alguns països europeus

G2.14

Font: Informe anual 2010: el problema de la drogodependència a Europa. OEDT

Als dos països amb la prevalença més elevada de consum de cocaïna s'ha registrat un marcat augment del nombre de morts relacionades amb aquesta substància. A Espanya, les morts associades amb el consum de cocaïna —però no d'opiacis— van registrar un marcat augment entre els anys 2002 i 2007. Al Regne Unit, el nombre de certificats de defunció que esmenten la cocaïna es va multiplicar per dos entre al 2003 (161) i al 2008 (325). Països com ara Alemanya, Espanya o el Regne Unit han iniciat un augment de la proporció de casos amb més de 35 anys d'edat, la qual cosa reflecteix una tendència a l'alça en la mitjana d'edat de les morts induïdes per drogues.

III. Indicadors d'activitat preventiva

1. Campanyes preventives

A. dRogues! Què?

dRogues! Què? és un programa de prevenció adreçat als estudiants de secundària, dissenyat per ser aplicat pels alumnes de quart d'ESO als alumnes de primer a quart de manera progressiva. Els alumnes de quart d'ESO, un cop formats, efectuen les intervencions (un total de tretze hores d'intervenció durant tota l' ESO).

Els centres que van aplicar el programa en el darrer curs 2009-2010 representen el 21,1% del total de centres de la ciutat, 5,4 punts més que en el curs anterior. Malgrat aquest increment, la tendència ha estat d'un descens en el nombre de centres i alumnes participants, la qual cosa s'explica pels canvis que s'han produït a nivell curricular amb la reducció del nombre de crèdits variables. Aquest fet ha obligat a dissenyar, durant el darrer curs, un nou model d'intervenció del Programa dRogues! Què? perquè s'ajusti a nivell curricular, tot mantenint la metodologia d'intervenció d'iguals. Hom preveu que durant el curs 2010-2011 l'aplicaran un total de vuit centres.

Centres, grups i alumnes que han participat en el Programa dRogues! Què?

T3.1

	CENTRES	Percentatge sobre el total de Mataró (19)	Grups crèdit 4t (n=20)	Alumnes del crèdit 4t	Aules intervenció de 1r a 4t (n=30)	Alumnes intervenció	Percentatge alumnes d'ESO de Mataró Pla d'acció tutorial dQ
1996-1997	3	15,8	4	80	9 (1 ESO)	270	19% de 1r ESO
1997-1998	3	15,8	4	80	18 (1r i 2n ESO)	540	18% de 1r i 2n ESO
1998-1999	11	57,9	14	280	26 (1r, 2n i 3r ESO)	780	18% de 1r a 3r d'ESO
1999-2000	12	63,2	17	340	60 (1r, 2n, 3r i 4t ESO)	1.800	31% de 1r a 4r ESO
2000-2001	12	63,2	14	280	76 (1r, 2n, 3r i 4t ESO)	2.280	40% de 1r a 4r ESO
2001-2002	13	68,4	16	320	101 (1r, 2n, 3r i 4t ESO)	3.030	55% de 1r a 4r ESO
2002-2003	13	68,4	13	260	102 (1r, 2n, 3r i 4t ESO)	3.060	58% de 1r a 4r ESO
2003-2004	9	47,4	10	200	104 (1r, 2n, 3r i 4t ESO)	3.240	62% de 1r a 4r ESO
2004-2005	9+1*	52,6	10+1*	200+18*	104+21*(1r, 2n, 3r i 4t ESO)	3.431	66% de 1r a 4r ESO
2005-2006	7	36,8	9	180	20, 20, 17, 13 (1r, 2n, 3r i 4t)	2.100	40,2% de 1r a 4r ESO
2006-2007	8	42,1	7	140	19,20, 20 (1r, 2n i 3r)	1.770	34,6% de 1r a 4r ESO
2007-2008	6	31,5	7	116	47 (1r, 2n 3r i 4t)	1.410	28,1% de 1r a 4r ESO
2008-2009	3	15,7	3	44	18 (1r, 2n i 3r)	540	10,6% de 1r a 4r ESO
2009-2010	4	21,1	4	102	14 (1r, 2n, 3r i 4t)	420	8,3% de 1r a 4r ESO

* Les dades corresponen a un model alternatiu al crèdit variable (formació d'iguals o "peers" per part de professionals externs). Aplicat a l'Escola Pia.
 Font: elaboració pròpia a partir de dades del Pla Municipal de Drogodependències.

B. Detecció de problemes de consum de drogues als centres d'ensenyament secundari

Des del 2004 es disposa d'informació relativa als problemes de consum de drogues detectats pels diversos serveis de la ciutat, integrats en la Comissió de treball del Programa de prevenció de drogodependències i detecció de problemes de consum als centres d'ensenyament secundari. Com es pot observar a les taules següents, en iniciar-se el programa l'any 2004, el percentatge de joves en què s'intervenía de manera precoç era del 20% dels casos, fet que va fer plantejar la necessitat de dissenyar un programa que facilités el seguiment dels joves detectats per la Policia Local i els Mossos d'Esquadra: Programa alternativa educativa a la sanció administrativa per consum o tinença de drogues il·legals.

En el decurs del 2010 s'han detectat 78 casos amb problemes relacionats amb el consum de drogues entre estudiants d'ESO, 57 nois i 21 noies, amb unes edats que van dels 13 als 17 anys. Com en els darrers anys, la substància principal consumida és el cànnabis (70 casos), mentre que la resta de casos tenen a veure amb el consum de cànnabis i amfetamines (1), dissolvents (6) i cocaïna (1). En el 55,1% d'aquests casos ha estat possible establir un seguiment a través de la derivació al Centre d'atenció a les drogodependències (26) o en el marc del programa d'alternativa a la sanció administrativa (17).

T3.2

Programa de detecció als centres d'ensenyament secundari

	Joves detectats			Seguiment al CAD	Programa alternativa		Total	% intervenció
	Homes	Dones	Total		Total	Abandonen*		
2004	90	7	97	20			20	20,6
2005	68	11	79	11	6	0	17	21,5
2006	73	12	85	22	23	2	45	52,9
2007	37	7	44	4	18	2	22	50,0
2008	78	16	94	21	35	2	56	59,6
2009	68	4	72	14	32	1	46	63,9
2010	57	21	78	26	17	0	43	55,1

* Abandonen abans de la finalització del programa i prefereixen pagar la sanció.
 Font: elaboració pròpia a partir de dades del Pla Municipal de Drogodependències.

Hi ha un acord general en el si de la comissió tècnica sobre el decalatge existent entre l'edat dels casos detectats i l'edat d'inici en el consum. Aquesta última s'ha anat reduint i, actualment, es trobaria al voltant dels dotze anys (primer curs de l'ESO).

T3.3

Distribució dels casos segons el servei que detecta i percentatge d'adhesió als programes d'intervenció

	2004		2005		2006		2007		2008		2009		2010	
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
Centre d'atenció a les drogodependències	1	100												
Centres d'ensenyament	18	100	11	100	21	77,2	4	100	20	90,0	16	100	22	81,8
Equip d'assessorament psicopedagògic														
Mossos d'Esquadra	67	0	32	15,6	44	51,4	21	61,1	43	70,5	39	53,8	31	45,2
Polícia Local	10	0	34	2,9	15	20,0	19	21,1	28	14,3	17	52,9	16	18,7
Serveis Socials	1	100	2	100					2					
Salut i Escola					5	100			1	100			1	100
Altres													8	100
Total	97	20,6	79	21,5	85	52,9	44	50,0	94	59,5	72	63,9	78	55,1

Font: elaboració pròpia a partir de dades del Pla Municipal de Drogodependències.

La derivació dels casos detectats des dels centres d'ensenyament és la que acostuma a comptar amb el percentatge més elevat d'adhesió als programes d'intervenció precoç. Així, el 81,8% dels casos detectats al 2010 han iniciat seguiment-tractament al Centre d'Atenció a les Drogodependències. Hi ha diferències significatives pel que fa al nombre i el percentatge d'adhesions al programa d'alternativa a la sanció entre cossos policials: així, el percentatge d'adhesió dels casos notificats per part dels Mossos d'Esquadra se situa al voltant del 50% i el de la Policia Local torna a baixar al voltant del 20%.

T3.4

Programa alternativa: distribució dels casos segons tipus de consum

	2005		2006		2007		2008		2009		2010		Total	
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
Experimental	1	16,7	3	13,0	10	55,6	10	28,6	9	28,1	3	17,6	36	27,5
Experimental amb factors de risc	4	66,7	17	73,9	7	38,9	23	65,7	21	65,6	12	70,6	84	64,1
Problemàtic	1	16,7	3	13,0	1	5,6	2	5,7	2	6,3	2	11,8	11	8,4
Total	6	100	23	100	18	100	35	100	32	100	17	100	131	100

Font: elaboració pròpia a partir de dades del Pla Municipal de Drogodependències.

Pel que fa al tipus de consum detectat en els joves que han efectuat el programa alternativa des de l'any 2005, s'observa que la majoria, un 64%, presenta un consum experimental amb altres factors de risc psicosocial; un 27,5%, un consum experimental; i només el 8,4%, un consum problemàtic.

C. Detecció de problemes de consum de drogues als centres d'ensenyament secundari. Síntesi de les apreciacions de la comissió de detecció.

- En general, no s'aprecien canvis significatius pel que fa a la incidència dels consums. Tot i això, tret d'algun centre escolar en particular, l'opinió d'aquests centres és més positiva pel que fa a un descens en els consums —en particular de cànnabis— que la que tenen el Centre d'Atenció a les Drogodependències (CAD) o el Servei de la Policia Local.
- Hi ha una valoració estesa de la reducció de l'edat d'inici al consum i s'observen indicis de consum entre alumnes de 1r i 2n d'ESO.
- Existeix una coincidència a identificar determinats col·lectius de joves amb més factors de risc: alumnes de cicles formatius, PQPI, que tenen pautes de consum més intensives i més normalitzades, fet aquest últim que dificulta la intervenció especialitzada i suposa efectuar de manera estable tallers d'intervenció selectiva.
- Si bé no hi ha unanimitat, hom considera que en el context actual es dona una major receptivitat i sensibilització sobre els temes relacionats amb les drogues per part de les famílies i de bona part dels alumnes. Així, es valora que hi ha una acceptació més de la derivació al CAD.
- Tot i això, hom valora que encara hi ha molt a fer davant la relativització i la banalització del risc que implica el consum de drogues per part dels joves, bàsicament pel que fa al consum d'alcohol i cànnabis.
- Un fet destacat ha estat que, per primer cop, s'ha pogut ingressar adolescents amb consum de drogues i trastorns de conducta a la unitat d'hospitalització infantil i juvenil de l'Hospital de Mataró.
- En general hi ha una bona valoració del treball de la comissió de detecció i de la relació dels centres escolars amb el CAD i els cossos policials.
- Són diverses les mencions a les distintes propostes d'intervenció preventiva universal, en el sentit que l'adequació del programa d'Rogues! Què?, del nou model, ha de suposar la recuperació de la cobertura que suposava el programa en anys anteriors.

D. Programa d'intercanvi de xeringues (PIX)

Dos dels objectius del PIX són disminuir la incidència de la infecció del virus VIH entre els usuaris de drogues per via parenteral i l'abandó de xeringues a la via pública. El programa compta amb la col·laboració de diversos recursos sanitaris de la ciutat: vint-i-dues farmàcies, un centre d'atenció primària i el Centre d'atenció a les drogodependències. Igualment, cal destacar que des de l'octubre de l'any 2008 es disposa del Programa d'agents de salut d'Àmbit Prevenció que, en coordinació amb el Centre d'Atenció a les Drogodependències, efectua un seguiment de les zones amb indicis de consum. Així, doncs, dos agents de salut visiten periòdicament les zones identificades, estableixen contacte amb els usuaris i els faciliten/intercanvien el material d'injecció.

Nombre de kits de xeringues distribuïts per serveis

T3.5

Any	Farmàcies	Departaments Municipals	Centres d'atenció primària	CAD	Total
1994	6.826	608	0	0	7.434
1995	13.829	912	682	0	15.423
1996	9.919	36	1.014	0	10.969
1997	8.065	0	343	0	8.408
1998	9.016	0	244	800	10.060
1999	16.076	0	139	1.600	17.815
2000	15.020	0	51	1.800	16.871
2001	13.504	0	0	1.600	15.104
2002	15.358	0	0	2.200	17.558
2003	12.873	0	0	1.200	14.073
2004	8.919	0	0	1.600	10.519
2005	10.507	0	22	2.400	12.929
2006	9.271	0	376	3.400	13.047
2007	6.894	0	415	3.550	10.859
2008	11.378	0	431	4.550	16.359
2009	6.657	0	359	6.600	13.616
2010	4.974	0	300	6.000	11.274

Font: elaboració a partir de dades del Pla Municipal de Drogodependències.

El PIX ha distribuït un total de 13.616 kits al 2009 i 11.274 al 2010. En aquest darrer any, el 53,22% de les xeringues s'han distribuït a través del CAD, el 44,12% a través de les vint-i-dues farmàcies participants en el programa i un 2,66% a través del CAP del Camí del Mig. Aquesta distribució s'explica bàsicament per la posada en marxa del Programa d'agents de salut.

T3.6

Actuacions dels agents de salut en zones amb indicis de consum de drogues

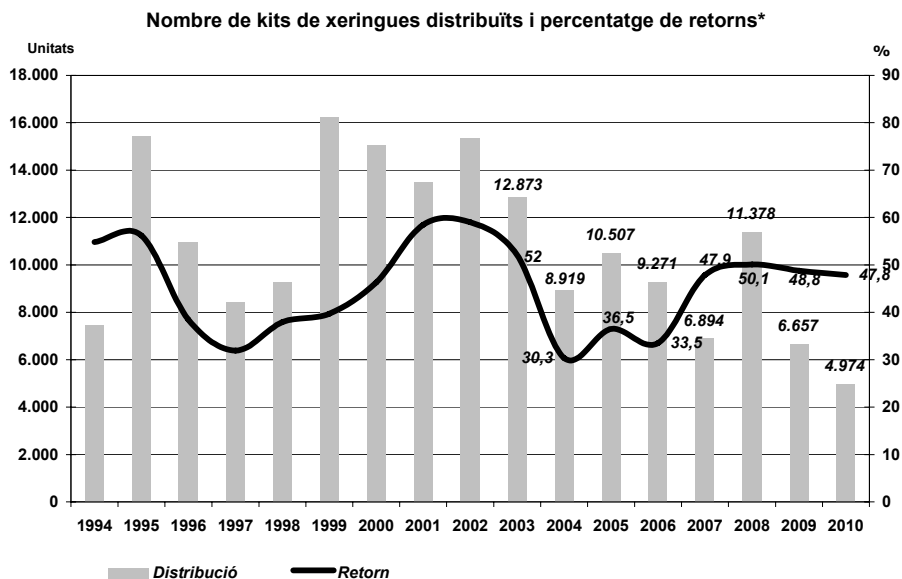
	2008 ^(*)	2009	2010	Var. Abs. 2009-2010	Var (%) 2009-2010
xeringues intercanviades	1.282	3.748	2.821	-927	-24,7
xeringues recollides	337	628	777	149	23,7
Nombre de contactes nou	0	38	70	32	84,2

(*) El Programa d'agents de salut es posa en marxa l'octubre del 2008.

Font: elaboració a partir de dades de la Fundació Àmbit Prevenció.

Pel que fa al programa a farmàcies, el total de kits de xeringues distribuïts al 2010 ha estat de 4.974, el nombre més petit de tota la sèrie històrica i clarament inferior als 11.378 distribuïts al 2008. De fet, l'inici del Programa d'agents de salut és una de les causes d'aquesta disminució a les farmàcies. Si observem la taula anterior, el total de kits distribuïts s'ha mantingut força estable, malgrat que en el darrer any s'han distribuït 2.342 kits menys que l'any 2009 i 5.085 que al 2008. Per la seva banda, el percentatge de retorn a les farmàcies del 2009 i 2010 ha estat molt similar: 48,8% i 47,8%, respectivament.

G3.1

*22 farmàcies.

Font: elaboració pròpia a partir de dades de les farmàcies de Mataró que participen en el Programa d'intercanvi de xeringues i PMD.

Des de l'inici del PIX, la presència de xeringues a la via pública s'ha minimitzat, si bé en els darrers dos anys, davant un augment de la presència de xeringues a la via pública, s'han posat en marxa un conjunt d'accions per minimitzar-ne la presència:

Acció 1.

Registre de recollida de les xeringues recollides a la via pública.

Acció 2.

Recollida higiènica i gestió dels residus.

Acció 3.

Actuació que s'efectua en casos d'urgència des del Servei de la Policia Local.

Acció 4.

Seguiment de les zones amb indicis de consum.

Acció 5.

Actuació coordinada dels diversos serveis davant la detecció de zones de consum.

Entre les actuacions efectuades des dels diferents serveis, es disposa d'un registre sistemàtic de la recollida de xeringues, bàsicament pel Servei de Manteniment, el Servei de la Policia Local i pel Centre d'atenció a les drogodependències. A les zones amb indicis de consum s'ha incrementat la neteja i s'ha establert contacte amb els usuaris de drogues amb l'objectiu de reduir els danys relacionats amb el seu ús, facilitar la recollida de xeringues i posar-los en contacte amb els recursos de tractament.

T3.7

Recollida de xeringues per serveis. Mataró 2006-2010

	2006	2007	2008	2009	2010
Servei de la Policia Local	65	165	86	46	27
Servei de Manteniment		70	367	167	71
Centre d'atenció a les drogodependències			787	628	777
Servei de Salut Pública			4	12	
Total	65	235	1.244	853	875

Font: elaboració a partir de les dades subministrades pels diversos serveis implicats.

(*) L'any 2007 computa la suma de la recollida del Servei de la Policia Local i dels dos darrers mesos de l'any del Servei de Manteniment.

En els dos darrers anys s'han recollit 853 i 875 xeringues, respectivament. Es tracta d'una xifra significativament inferior a la punta registrada l'any 2008 i que va justificar la posada en marxa del Programa d'agents de salut.

T3.8

Recollida de xeringues per part del Servei de Manteniment. Mataró (1993-2010)

	1993	1994	1995	1996	1997	1998	2007*	2008	2009	2010	Total
Mataró	496	294	374	235	343	162	70	367	167	71	2.579

Font: elaboració a partir de les dades del Servei de Manteniment. Ajuntament de Mataró.

Dins del Programa d'agents de salut, iniciat a l'octubre del 2008, quan es contacta amb un usuari se li facilita material preventiu i se li ofereix informació sobre els recursos d'intercanvi existents i sobre mesures d'injecció higiènica.

L'any 2009, els agents de salut han pogut contactar amb 32 usuaris, 28 dels quals (87,5%) han estat contactats en cases ocupades i 4 (12,5%), a la via pública.

L'any 2010, els agents de salut han contactat amb 85 usuaris, 68 dels quals (80%) han estat contactats en cases ocupades i 17 (20%), a la via pública.

E. Material informatiu

L'edició i la distribució de material informatiu de suport a diversos programes és un indicador de l'activitat preventiva que es duu a terme des del Pla Municipal de Drogodependències.

Postals de festa. Pla Municipal de Drogodependències de l'Ajuntament de Mataró.

Col·lecció de postals d'informació sobre els recursos de la ciutat relacionats amb el tractament de drogodependències i missatges de reducció dels riscos associats als consums. El material s'adreçava a la població jove en l'àmbit dels bars musicals i les discoteques. L'edició de les postals formava part del Programa drogues de festa, 1999-2004.

Guia informativa sobre drogues. Pla Nacional de Drogues. Ministeri de l'Interior.

Guia editada pel Pla Nacional de Drogues que conté informació general sobre diverses substàncies, així com pautes d'actuació davant problemes de consum i recursos d'informació

Connecta amb els teus fills. Departament de Salut. Generalitat de Catalunya.

Publicació adreçada a pares i mares per prevenir el consum de drogues i altres conductes de risc. La col·lecció consta de diverses publicacions que intenten resoldre dubtes sobre l'educació, el consum de tabac, alcohol, cànnabis i estimulants.

Que ruli... manual per a mans properes al cànnabis. Departament de Salut. Generalitat de Catalunya.

Llibret d'informació general sobre el cànnabis adreçat a joves consumidors que fa servir un llenguatge molt proper i enumera tota una sèrie de consells per a la reducció dels riscos associats al seu consum.

Cànnabing. Departament de Salut. Generalitat de Catalunya

Fullet informatiu de petit format que aborda diversos aspectes sobre el cànnabis. S'adreça a persones consumidores o properes al seu consum.

De nit, tingues-ho clar. Departament de Salut. Generalitat de Catalunya

Postals editades per a espais d'oci nocturn i de lleure adreçades a joves. Les postals aporten elements de reflexió i actituds crítiques enfront dels consums, així com estratègies per tenir cura dels amics o donar protagonisme a la dona.

Drogues i lleis. Departament de Salut. Generalitat de Catalunya

Llibret informatiu, adreçat a joves consumidors i agents propers, sobre les conseqüències legals de la possessió i el tràfic de drogues.

Fullet del Centre d'atenció a les drogodependències (CAD). Consorci Sanitari del Maresme.

Fullet informatiu sobre els serveis que ofereix el CAD. S'hi descriuen les condicions d'accés, els programes assistencials i l'adreça i el telèfon de contacte.

Àmbit jove. Àmbit Prevenció

Postal que descriu les prestacions que ofereix l'espai de consulta d'Àmbit Prevenció. S'adreça a joves i adolescents que volen tenir informació sobre les drogues o fer consultes sobre el propi consum. Informa dels horaris i el telèfon i l'adreça de contacte.

T3.9

Distribució de materials d'informació i prevenció. Mataró

	Postals de festa*	Guia informativa PNSD	Guia informativa SDGD	Connecta amb els teus fills*	Cànnabis Que ruli...	Cànnabing	Postals DGDIS	Drogues i Lleis	Recursos CAD	Recursos AP	Total
1999	7.000										7.000
2000	12.600										12.600
2001	11.200										11.200
2002	4.600										4.600
2003	3.800	170		20	42		1.300				5.332
2004	800	530		280	208		3.235				5.053
2005	FINALITZAT	500		310	192	600	1.990				3.592
2006		n.d.		575	250	1.100	n.d.	432			2.357
2007		n.d.		267	293	893	n.d.	375	620	680	3.128
2008		356		537	284	484	n.d.	287	380	0	2.328
2009		70	400	270	300	623	n.d.	300	200	100	2.263
2010		40	400	455	170	360	n.d.	170	2.300	40	3.935
Total	40.000	1.666	800	2.714	1.739	4.060	6.525	1.564	3.500	820	63.388

*Jocs de 8 postals.

*** Al 2010, aquesta col·lecció està formada pels materials següents: Breviari (0), Guia completa (5), cànnabis (150), alcohol (150) i estimulants (150); al 2009 està formada pels materials següents : Breviari (0), Guia completa (30), cànnabis (95), alcohol (50) i estimulants (95).

Font: elaboració pròpia a partir de dades del Pla Municipal de Drogodependències.

F. Accés i distribució de preservatius

Potenciar i facilitar l'ús dels preservatius és un objectiu prioritari per a la prevenció de la infecció del VIH i la sida. Així, doncs, des de l'any 1995 s'han anat diversificant els punts de distribució per facilitar-ne l'accés.

Condó Star

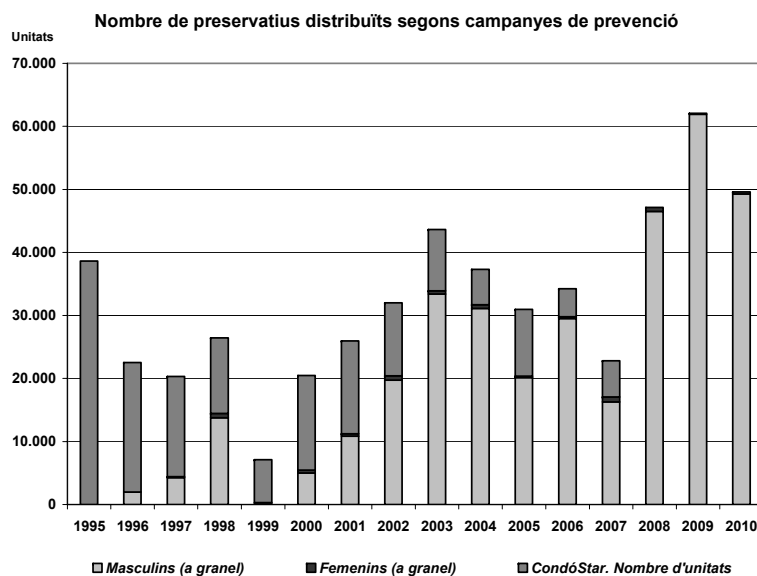
Capsa en format de paquet de tabac amb tres preservatius que es distribuïa —des del 1995 i fins al final del 2005— a través de màquines expenedores de tabac en l'àmbit dels bars musicals i discoteques. A partir del mes de gener del 2006 —amb l'entrada en vigor de la Llei 28/2005, de 26 de desembre, en la qual es fa referència a la incompatibilitat de poder subministrar altres productes a les màquines expenedores de tabac (Article 4t)—, les capses editades s'han facilitat als joves en espais juvenils o des del servei d'informació del Sidral als instituts d'educació secundària.

Preservatius a granel

Preservatius femenins i masculins que es distribueixen gratuïtament des de l'any 1996 des de diversos centres i serveis socio-sanitaris de la ciutat: Centre d'Atenció a les Drogodependències, Programa Àmbit Maresme, Unitat Funcional de Sida, SIDRAL, PASSIR...

L'any 2010 és el segon any en què més preservatius s'han distribuït, 49.608, un nombre tan sols superat pel rècord assolit al 2009 amb 62.065. Si a aquest nombre de preservatius, hi afegim els dispensats a través del programa Màquina, la xifra arribaria als 50.976. El 99,27% dels preservatius distribuïts a granel a través de la campanya de prevenció són masculins.

G3.2

Font: elaboració pròpia a partir de dades del Pla Municipal de Drogodependències.
 * No s'hi computen els preservatius dispensats a través de les màquines de preservatius –Programa Màquina.

Programa “Màquina”

En aquest apartat es computa el nombre de preservatius distribuïts a través de les màquines expenedores del Programa Màquina del Departament de Salut de la Generalitat de Catalunya instal·lades a Mataró. El nombre total de preservatius distribuïts l'any 2010 (456) és inferior al total del 2009 (492) i es troba clarament per sota dels distribuïts al 2005 (1.062). Durant el 2010 s'han instal·lat tres màquines més amb l'objectiu de diversificar els punts de venda i d'augmentar l'accessibilitat amb la instal·lació de màquines exteriors.

T3.10

Distribució de preservatius a través del Programa Màquina. Mataró

Localització	2005 ⁽¹⁾		2006		2007 ⁽²⁾		2008 ⁽³⁾		2009		2010 ⁽⁴⁾	
	Màquines	capses (3 U.)	Màquines	capses (3 U.)	Màquines *	capses (3 U.)	Màquines	capses (3 U.)	Màquines	capses (3 U.)	Màquines	capses (3 U.)
Port de Mataró	2	300	2	210	1	130	1	120	2	179	2	87
Casal de joves del parc	2	80	2	89	2	57	2	54	1	62	1	42
Can Solaret		4										
Poliesportiu E. Millán	2	65	2	76	1	22	1	32	1	10		
Piscina Municipal. Parc	2	63	2	50	1	30						
Estació de RENFE	1	550	1	318	1	164	1	198	1	241	1	140
ABS Cirera - Molins (E)											1	3
Biblioteca Pompeu Fabra											1	80
CAP II. Camí del Mig (E)											1	104
Total packs (3 unitats)	9	1.062	9	743	6	403	5	404	5	492	7	456

E: màquina exterior

(1) 2005: es retiren les dues màquines de Can Solaret.

(2) Retirada d'una màquina del Port de Mataró, del poliesportiu E. Millán i de la piscina municipal del parc.

(3) Retirada de la màquina que restava a la piscina municipal del parc.

(4) Instal·lació d'una màquina interior i dos d'exteriors.

Font: elaboració pròpia a partir de dades del Programa per a la Prevenció i Assistència de la Sida. Direcció General de Salut Pública.

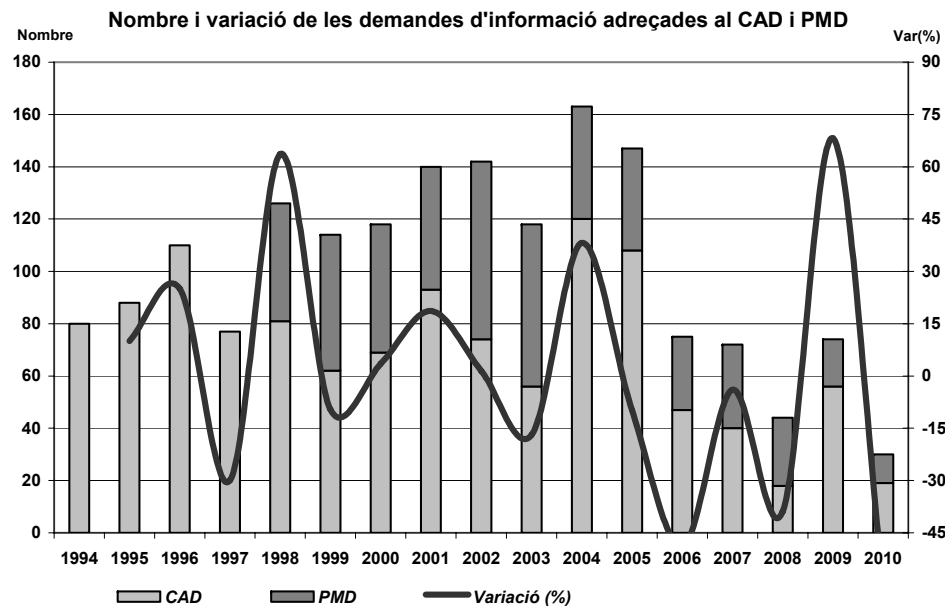
Departament de Salut de la Generalitat de Catalunya.

2. Demanda d'informació

A. Serveis d'informació

El 2010 registra el nombre més baix de demandes d'informació sobre drogodependències des de l'any 2004, amb un total de 30. En anys anteriors ja s'ha comentat que l'inici de nous programes ha donat resposta a diverses necessitats i, per tant, aquestes consultes ja no es comptabilitzen en el servei d'informació de l'Ajuntament. Ens referim bàsicament al Programa de prevenció de drogodependències i detecció de problemes de consum de drogues als centres d'ensenyament secundari que suposava nombroses demandes per part dels professionals que tenien com a motiu de consulta l'assessorament i la planificació de l'actuació que cal dur a terme. En el decurs del 2010, el PMD ha donat resposta a onze consultes de professionals o estudiants, la majoria de les quals realitzades des d'altres municipis —Argentona, Arenys de Mar, Barcelona i Osona—, provinents de l'administració o d'altres serveis/programes.

G3.3

Les demandes d'informació adreçades al Pla Municipal de Drogodependències no es registraven amb anterioritat a l'any 1998. Del CAD tan sols es comptabilitzen les ateses personalment amb cita prèvia.

Font: elaboració pròpia a partir de dades del PMD i del CAD.

B. Sessions informatives per a pares d'alumnes

Entre els anys 2000 i 2010, el Pla Municipal de Drogodependències ha organitzat 45 sessions informatives adreçades a pares/mares dels centres d'ensenyament secundari de la ciutat, que amb comptat amb un total de 1.616 participants. Les sessions es fan en col·laboració amb professionals del Centre d'Atenció a les Drogodependències, dels Mossos d'Esquadra i de la Policia Local. L'objectiu d'aquesta intervenció és complementar les actuacions que es fan en el marc del Programa *dRogues! Què?*, i informar els pares i les mares sobre l'adolescència i les estratègies educatives per prevenir l'ús/abús de substàncies. En el darrer any s'han fet tres sessions que han aplegat un total de 116 participants, amb una mitjana de satisfacció del 8,7.

T3.11

Sessions informatives adreçades a pares i mares

Any	Centres o sessions	Assistents	Valoració
2000	8	435	8,2
2001	1	35	8,5
2002	4	118	8,3
2003	6	216	8,5
2004	4	130	8,1
2005	5	181	8,6
2006	5	125	8,3
2007	2	42	8,2
2008	4	81	8,3
2009	3	137	8,5
2010	3	116	8,7
Total	45	1.616	8,4

Font: elaboració pròpia a partir de dades del Pla Municipal de Drogodependències.

T3.12

Sessions informatives adreçades a pares i mares (2010)

Curs/Centre	Assistents	Servei Formador	Total Hores	Valoració
IES Puig i Cadafalch	25	PMD / CAD / ME	2	8,7
GEM	12	PMD / CAD / ME / PL	2	8,9
Freta	79	PMD / CAD / ME / PL	2	8,6
3 centres	116		6	8,7

* CAD: Centre d'atenció a les drogodependències; PMD: Pla municipal de drogodependències; ME: Mossos d'Esquadra; PL: Servei Policia Local.

C. Sessions informatives per a altres col·lectius professionals

En el darrers dos anys s'han dut a terme nou sessions informatives sobre drogodependències adreçades a diversos col·lectius professionals. El nombre total d'assistents ha estat de 117 i la valoració mitjana de satisfacció de 8,16 punts.

Sessions informatives adreçades a altres col·lectius 2007-2010

Any	Actuació	Col·lectiu	Assistents	Servei Formador	Valoració
2007	Sessió informativa dirigida a educadors d'entitats de joves (Nova ciutadania)	Professionals	7	PMD / CAD	7
2007	Sessió de treball sobre detecció de casos de drogodependència en centres d'ensenyament secundari	Professionals, professors, Servei de la Policia Local, Mossos d'Esquadra, educadors, psicopedagogs, etc;	37	PMD/CAD/ME	7,7
2008	Sessió informativa dins un taller ocupacional de l'IMPEM	Alumnes del taller	24	CAD	9,6
2009	Sessió informativa sobre drogodependències	Integradores socials (IME)	5	PMD, CAD, ME, SPL	8,8
2009	Sessió informativa sobre drogodependències	SiE Infermeres	10	PMD, CAD, ME	8
2009	Sessió de treball sobre detecció de problemes de consum i intervenció precoç	4 Municipis (Barcelona, Berga, Montcada i Reixach i El Masnou). Detecció	12	PMD, CAD, ME, SPL	8,4
2009	Sessió informativa sobre drogodependències	Mas Sant Jordi	16	AP	No efectuada
2009	Sessió de treball sobre drogodependències a professionals de l'Espai Jove Cerdanyola	Espai Jove Cerdanyola	4	PMD, CAD, ME, SPL	8,1
2009	Primera sessió informativa sobre drogues	Taller ocupacional IMPEM	17	CAD	9,3
2010	Sessió de treball sobre drogodependències	Educadors (Servei de Joventut), integradores socials (IME)	16	PMD, CAD, AP, SPL, ME	7,9
2010	Sessió de presentació del programa de detecció	Professionals dels centres d'ensenyament secundari no participants	7	PMD, CAD, AP, SPL, ME	9
2010	Sessió de treball sobre drogodependències	Educadors del centre d'acollida de menors La Ribera	30	PMD, CAD, AP, SPL, ME	7,9
2010	Sessió de treball sobre drogodependències	Professors i educadors del centre de formació d'adults dels Salesians	15	PMD, CAD, AP, SPL, ME	7,2
		TOTAL	12 sessions	200	8,2

T3.14

T3.13

Formació a professionals

	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Total	4	5	2	1	5	4
Impartides						
PMD/ CAD/ AP /PL/ ME	3	4	2		5	4
CAD	1	1		1		
AP						
Altres						
Total hores	10	12,5	12	2	15	20
Participants	58	87	44	24	48	68
Valoració	8,7	8,3	7,3	9,6	8,5	8

* PMD: Pla Municipal de drogues, CAD: Centre d'atenció a les drogodependències, ME: Mossos d'Esquadra, SPS: Servei de la Policia Local, AP: Àmbit prevenció.
Font: elaboració pròpia a partir de dades del Pla Municipal de Drogodependències.

D. Sessions informatives sobre aspectes legals de les drogodependències

Els Mossos d'Esquadra i el Servei de la Policia Local de Mataró duen a terme accions informatives adreçades als alumnes de secundària de la ciutat, majoritàriament als de quart d'ESO. Les sessions tenen per objectiu oferir informació sobre aspectes legals relacionats amb les drogues. En els dos darrers anys hi han participat 31 centres i 877 alumnes.

T3.15

Sessions informatives per a alumnes sobre aspectes legals de drogues

	Centres participants	Nombre d'alumnes
2003	12	1.475
2004	10	1.374
2005	14	1.410
2006	14	1.328
2007	16	1.315
2008	13	960
2009	16	401
2010	15	476
Total	110	8.739

Font: elaboració pròpia a partir de dades de l'Oficina de Relacions amb la Comunitat. Mossos d'Esquadra de Mataró.

E. Tallers de prevenció universal

En el decurs del 2010 s'han fet vint-i-tres 23 tallers de prevenció universal, en els quals han participat 601 joves de cinc centres d'ensenyament que no seguien el programa dRogues! Què?.

Tallers de prevenció universal 2010

T3.16

Curs/Centre	Assistents	Servei Formador	Total Hores	Valoració
2n ESO A / E. Sant Josep	24	AP	5	7,9
2n ESO B / E. Sant Josep	25	AP	5	9,1
3r ESO A / IES Satorras	23	AP	5	7
3r ESO B / IES Satorras	19	AP	5	7
3r ESO C / IES Satorras	22	AP	5	7,1
3r ESO / Divina Providència	22	AP	3	7,8
3r ESO A / Miquel Biada	18	AP	2	7,7
3r ESO B / Miquel Biada	22	AP	2	7,6
3r ESO D / Miquel Biada	21	AP	2	6,5
4t ESO / Divina Providència	20	AP	1	6,2
1r batx.A / Escola Pia	34	CAD	1	9 ⁽¹⁾
1r batx.B / Escola Pia	34	CAD	1	
1r batx.C / Escola Pia	33	CAD	1	
1r batx.D / Escola Pia	34	CAD	1	
1r batx.E / Escola Pia	33	CAD	1	
1r batx.F / Escola Pia	34	CAD	1	
1r batx.G / Escola Pia	34	CAD	1	
4t ESO A / Escola Pia	25	CAD	1	8 ⁽²⁾
4t ESO B / Escola Pia	25	CAD	1	
4t ESO C / Escola Pia	25	CAD	1	
4t ESO D / Escola Pia	25	CAD	1	
4t ESO E / Escola Pia	24	CAD	1	
4t ESO F / Escola Pia	25	CAD	1	
23 sessions	601		48	8,0

(1) El 9 de satisfacció mitjana correspon a tots els primers de batxillerat de l'Escola Pia.

(2) El 8 de satisfacció mitjana correspon a tots els quarts de batxillerat de l'Escola Pia.

* CAD: Centre d'atenció a les drogodependències; AP: Àmbit Prevenció.

F. Tallers i sessions específiques adreçades a la població en risc

En el marc del Programa de prevenció de drogodependències i detecció de problemes de consum de drogues als centres d'ensenyament secundari, des de l'any 2005 s'ofereixen tallers —des del Centre d'Atenció a les Drogodependències o des d'Àmbit Prevenció— quan es detecten grups o col·lectius de joves amb problemes relacionats amb el consum de drogues. Els tallers se situen en el marc de la reducció dels riscos associats al consum atès que s'adrecen a població en contacte o consumidora de cànnabis i/o d'altres drogues. Al llarg del 2010 s'ha fet catorze sessions que apleguen un total de 155 assistents, per a un total de 33,75 hores i una valoració de 8 punts.

T3.17

Tallers de prevenció selectiva

	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Total tallers	6	10	18	20	28	14
<i>Tallers CAD</i>	4	4	6	6	2	0
<i>Tallers AP</i>	2	6	12	14	26	14
Total hores	10	18	33	37	55	34
Participants	105	490	294	431	526	155
Valoració	7,8	8,7	8,3	8,4	7,5	8

CAD: Centre d'atenció a les drogodependències; AP: Àmbit Prevenció.

Tallers de prevenció selectiva 2009

Curs/Centre	Assistents	Servei Formador	Valoració
PQPI IME. Electrònica	15	CAD	Pendent
PQPI IME. Cuina	15	CAD	Pendent
PQPI Escola Pia. Elèctric	12	AP	7,5
Centre Obert Salesians	22	AP	7,3
CFGM Escola Pia. Elèctric	18	AP	7,7
1r Batxillerat A Satorras	17	AP	7,1
1r Batxillerat B Satorras	30	AP	7,5
1r Batxillerat C Satorras	19	AP	8,1
1r Batxillerat D Satorras	25	AP	7,2
1r Batxillerat E Satorras	23	AP	7,8
1r ESO Divina Pastora	25	AP	8,2
2n ESO Divina Pastora	31	AP	8
3r ESO Divina Pastora	22	AP	7,8
4r ESO Divina Pastora	28	AP	7,9
Aula Acollida Can Noé	16	AP	8,6
Espai Jove Cerdanyola	7	AP	Pendent
Aula Externa IES Puig i Cadafalch	8	AP	6,8
PQPI Valldemia	12	AP	7,4
PTT IME. Oficina	13	AP	8,4
2n ESO IES Miquel Biada A	18	AP	7,4
2n ESO IES Miquel Biada B	19	AP	6,7
2n ESO IES Miquel Biada C	21	AP	8,3
2n ESO IES Miquel Biada D	22	AP	6,8
CFGM Escola Pia. Informàtica	26	AP	6,3
CFGM Escola Pia. Administratiu	17	AP	6,7
2n ESO A E. Sant Josep	21	AP	Pendent
2n ESO B E. Sant Josep	21	AP	Pendent
Joves Programa Alternativa	3	AP	Pendent
20 sessions	526		7,5

T3.18

Tallers de prevenció selectiva 2010

T3.19

Curs/Centre	Assistents	Servei Formador	Total Hores	Valoració
Aux. Oficina /Can Noé IME	6	AP	2	6,9
Perruqueria /Can Noé IME	12	AP	2	7,5
PQPI Elèctric / Escola Pia	15	AP	3	8,8
PQPI Admin. / Escola Pia	14	AP	3	9,1
CFGM Elèctric / Escola Pia	15	AP	3	7,5
UEC	11	AP	2	6,8
PQPI Elèctric / IES Miquel Biada	11	AP	1,45	8,1
PQPI Elèctric / IES Miquel Biada	11	AP	1,3	9,5
Aula Acollida / Can Noé IME	6	AP	2	10
CF prevenció / UEC	7	AP	2	7,7
3r i 4t ESO / IES Damià Campeny	7	AP	3	7,1
PQPI Elèctric / Escola Pia	14	AP	3	7,4
PQPI Admin. / Escola Pia	14	AP	3	7,9
CFGM Admin / Escola Pia	12	AP	3	7,7
14 sessions	155		33,75	8,0

* AP: Àmbit Prevenció.

IV. Indicadors socio-sanitaris relacionats amb el consum de drogues

1. Casos d'intoxicació

Al 2010, el Servei d'Urgències de l'Hospital de Mataró va atendre un total de 113.841 casos, el 6,30% dels quals van ser diagnosticats com a intoxicacions per consum de drogues. Pràcticament, el 60% de les intoxicacions diagnosticades han estat agudes per consum de begudes alcohòliques i el 27,89%, intoxicacions deliberades amb fàrmacs. Les intoxicacions per abús de drogues representen el 8,79% dels 717 casos d'intoxicació del 2010. En el conjunt del període 2003-2010, la intoxicació aguda per consum d'alcohol dóna compte del 55,01% del 5.877 casos registrats, mentre que les intoxicacions medicamentoses i les intoxicacions per abús de drogues representen el 29,10% i el 10,33%, respectivament.

Casos d'intoxicació registrats pel Servei d'urgències de l'Hospital de Mataró.

	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	Total
T4.1 Alcoholisme crònic	33	32	140	62	2	10	17	31	327
Intoxicació aguda d'alcohol	395	410	477	367	246	463	452	423	3.233
Intoxicació per abús de drogue:	60	86	101	104	53	59	81	63	607
Intoxicació medicamentosa	196	224	326	203	82	207	272	200	1.710
Total	684	752	1.044	736	383	739	822	717	5.877

Casos d'intoxicació registrats pel Servei d'urgències de l'Hospital de Mataró. (% per anys)

	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	Total
T4.2 Alcoholisme crònic	4,82	4,26	13,41	8,42	0,52	1,35	2,07	4,32	5,56
Intoxicació aguda d'alcohol	57,75	54,52	45,69	49,86	64,23	62,65	54,99	59,00	55,01
Intoxicació per abús de drogue:	8,77	11,44	9,67	14,13	13,84	7,98	9,85	8,79	10,33
Intoxicació medicamentosa	28,65	29,79	31,23	27,58	21,41	28,01	33,09	27,89	29,10
Total	100	100	100	100	100	100	100	100	100

Font: elaboració pròpia a partir de dades del Servei d'Urgències de l'hospital de Mataró.

En el 70% dels 423 casos diagnosticats d'intoxicació per abús de l'alcohol, la persona implicada era un home. Una situació totalment contrària a la que trobem en el cas de les intoxicacions medicamentoses, en què el 73,02% dels 200 casos diagnosticats eren dones. Pel que fa a l'abús de drogues, el 64,5% dels casos eren homes. La mitjana d'edat més elevada correspon a l'abús d'alcohol (39 anys), seguida per la intoxicació deliberada de fàrmacs (35 anys) i l'abús de drogues (32 anys).

Les dades de determinacions de tòxics¹ fetes a urgències l'any 2010 mostren una distribució percentual similar a la d'altres anys, amb l'alcohol (73,84%) i les benzodiazepines (54,04%) com les dues substàncies més detectades en les anàlisis. Cal destacar que el cànnabis s'ha detectat en el 23,42% de les anàlisis i la cocaïna, en un 16,32%.

Distribució de les determinacions de tòxics. Servei d'urgències de l'Hospital de Mataró

T4.3

	2007			2008			2009			2010		
	Positius	% / positius	% / total anàlisis	Positius	% / positius	% / total anàlisis	Positius	% / positius	% / total anàlisis	Positius	% / positius	% / total anàlisis
Amfetamines	8	0,66	1,15	8	0,55	0,82	10	0,69	0,99	19	0,95	1,67
Barbiturics	8	0,66	1,15	3	0,21	0,31	6	0,41	0,59	3	0,15	0,26
Benzodiazepines	409	33,83	58,60	431	29,81	44,02	553	38,11	54,70	616	30,92	54,04
Cànnabis	171	14,14	24,50	227	15,70	23,19	188	12,96	18,60	267	13,40	23,42
Cocaïna	158	13,07	22,64	199	13,76	20,33	181	12,47	17,90	186	9,34	16,32
Opiacis	39	3,23	5,59	36	2,49	3,68	31	2,14	3,07	38	1,91	3,33
Alcohol	416	34,41	61,18	542	37,48	65,62	482	33,22	54,65	779	39,11	73,84
MDMA										5	0,25	0,44
Metadona										40	2,01	3,51
Metanfetamina										13	0,65	1,14
Tricíclics										26	1,31	2,28
Total	1.209	100		1.446	100		1.451	100		1.992	100	

Font: elaboració pròpia a partir de dades del Servei d'Urgències de l'Hospital de Mataró.

Sobre el total dels 1.992 positius del 2010, l'alcohol dóna compte del 39,11%; les benzodiazepines, del 30,92%; i el cànnabis i la cocaïna, respectivament, del 13,40 i el 9,34%.

En totes les determinacions positives de tòxics, el nombre d'homes és superior al de dones, amb l'única excepció dels antidepressius tricíclics. Les determinacions d'alcohol són de les que presenten la mitjana d'edat més elevades (42,1 anys), mentre que el cànnabis (29,8 anys), les amfetamines (26,2 anys) i l'MDMA (23 anys) són les més baixes.

¹ Les determinacions fan referència a consumidors i no a intoxicacions. Per tant, cal prendre la dada amb cura i interpretar-la com un indicador que ens dóna una imatge de quin és l'abast del consum.

Determinacions positives de tòxics al Servei d'Urgències. Hospital de Mataró 2010

T4.4

	Positius	% total positius	Total determ.	Homes	Dones	Mitjana d'edat
Alcohol	779	73,84	1055	527	252	42,1
Benzodiacepines	616	54,04	1140	333	283	37,5
Cànnabis	267	23,42	1140	228	39	29,8
Cocaïna	186	16,32	1140	133	53	31,9
Opiacis	38	3,33	1140	29	9	39,9
Anfetamines	19	1,67	1140	15	4	26,2
Barbitúrics	3	0,26	1140	2	1	44,3
MDMA	5	0,44	1140	4	1	23,0
Metadona	40	3,51	1140	27	13	39,1
Metanfetamina	13	1,14	1140	8	5	41,1
Tricíclics	26	2,28	1140	7	19	39,5

Font: elaboració pròpia a partir de dades del Servei d'Urgències de l'Hospital de Mataró.

La distribució de les determinacions positives múltiples reforça el protagonisme de les benzodiazepines i de l'alcohol, amb el 37,05% i el 28,02% dels casos. Els percentatges assolits en les determinacions múltiples per cocaïna i cànnabis són el 19,93% i el 14,99%, respectivament.

Distribució de les determinacions positives múltiples (Dues o més substàncies tòxiques)

T4.5

	2007		2008		2009		2010	
	Positius	% / positius	Positius	% / positius	Positius	% / positius	Positius	% / positius
Amfetamines	7	1,11	7	0,90	9	1,20		0,00
Barbiturics	6	0,95	0	0,00	4	0,53		0,00
Benzodiazepines	213	33,70	234	29,96	260	34,53	435	37,05
Cànnabis	138	21,84	166	21,25	139	18,46	234	19,93
Cocaïna	126	19,94	159	20,36	148	19,65	176	14,99
Opiacis	31	4,91	34	4,35	27	3,59		0,00
Alcohol	111	17,56	181	23,18	166	22,05	329	28,02
Total	632	100	781	100	753	100	1.174	100

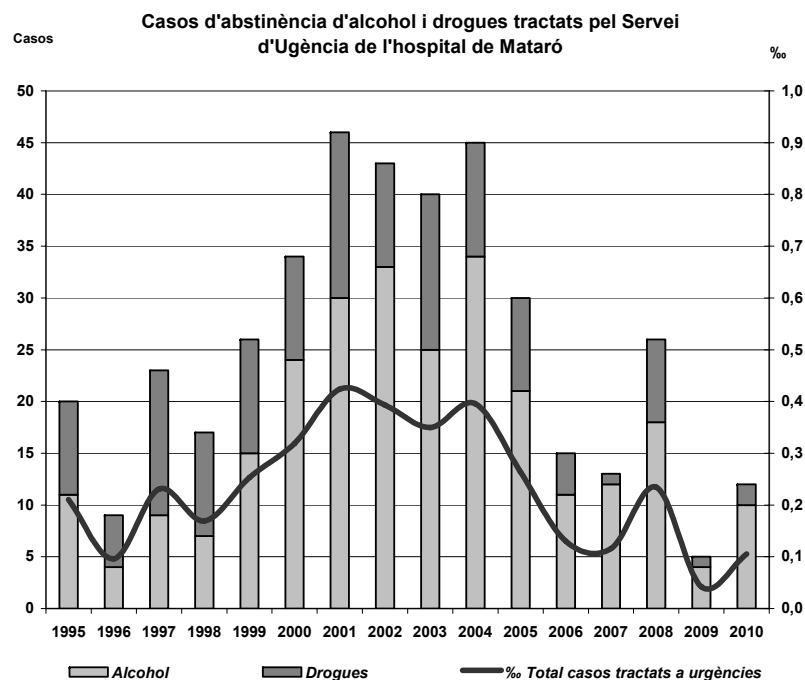
Font: elaboració pròpia a partir de dades del Servei d'Urgències de l'Hospital de Mataró.

Les combinacions més habituals que s'han trobat en les determinacions múltiples són: BZD i alcohol en 157 casos, BZD i cànnabis en 76, i alcohol i cànnabis en 37. En nou casos es van trobar rastres de BZD, alcohol, cànnabis i cocaïna.

2. Casos d'abstinència

El nombre de casos d'abstinència per alcohol i/o drogues registrat pel Servei d'Urgències de l'Hospital de Mataró acostuma a ser petit, ja que el màxim de la sèrie es va assolir al 2001 amb 46 casos registrats. El 2010 s'han registrat un total de dotze casos, deu relacionats amb el consum d'alcohol i dos amb el consum d'altres drogues. En els darrers cinc anys, s'han diagnosticat 71 casos d'abstinència: 55 d'alcohol i 16 d'altres drogues.

G4.1.

Font: elaboració pròpia a partir de les dades del Servei d'Urgències de l'Hospital de Mataró.

3. Dispensació de psicofàrmacs**A. Dispensació de psicofàrmacs amb ús terapèutic**

Aquest indicador fa referència a la venda de diferents psicofàrmacs que es fan servir amb un ús terapèutic i que, en alguns casos, poden indicar un determinat ús desviat. Si fem servir una **dosi diària definida (DDD)** per cada principi actiu, la mateixa que publica el Servei Català de la Salut i l'Òrgan Tècnic de Drogodependències de la Generalitat de Catalunya, es pot mesurar la **Dosi per Habitant Diària (DHD)** i posar de manifest els possibles usos desviats.

Principi actiu	DDD	Especialitats farmacèutiques
ALPRAZOLAM <i>És un ansiolític benzodiazepínic d'acció curta. Posseeix activitat hipnòtica, anticonvulsiu, sedant, relaxant muscular. Només s'inclou la presentació de 2 mg perquè l'ús desviat de la substància és a partir d'aquesta concentració.</i>	1 mg	Alprazolam 2 mg (30 i 50 comprimits) Trankimazin 2 mg (30 i 50 comprimits)
DEXTROPROPOXIFÈ <i>Analgèsic opiàtic sintètic amb activitat agonista sobre els receptors mu. L'eficiència analgèsica oscil·la entre dèbil i moderada. Posseeix capacitat d'abús similar a la de la codeïna. S'utilitza també per combatre les addiccions als opiàtics.</i>	200 mg	Darvon 100 mg 10 càpsules Deprancol 150 mg 10 càpsules
CLOMETIAZOLE <i>Derivat tiazòlic amb activitat hipnòtica, ansiolítica i antiepilèptica. Resulta d'utilitat en el tractament simptomàtic de la retirada de l'alcohol i en la toxèmia de l'embaràs. També s'utilitza com a hipnòtic per a gent gran.</i>	1.500 mg	Distraneurine 192 mg. 30 càpsules
CLORAZEPAT DIPOTÀSSIC <i>És un ansiolític benzodiazepínic d'acció llarga. Posseeix activitat hipnòtica, anticonvulsivament, sedant, relaxant muscular. Només s'inclouen presentacions amb dosis altes perquè són les susceptibles d'un ús desviat del medicament.</i>	20 mg	Dorken 25 mg 30 comprimits Tranxilium 50 mg 20 comprimits

DISULFIRAMO <i>Inhibeix l'aldehid deshidrogenasa, enzima encarregada de l'oxidació de l'acetaldehid a àcid acètic en la ruta metabòlica de l'alcohol. D'aquesta manera es paralitza el metabolisme de l'alcohol i s'incrementen els nivells d'acetaldehid a la sang, la qual cosa provoca una sèrie de manifestacions desagradables en el pacient.</i>	250 mg	Antabus 250 mg 40 comprimits
FLUNITRAZEPAM Hipnòtic benzodiazepínic amb possible ús desviat.	1 mg	Rohipnol 1 mg 20 comprimits
NALTREXONA <i>Antagonista opiaci pur derivat de la tebaïna. Bloqueja totes les accions dels agonistes opiacis i dels pèptids opioïdes endògens. La naltrexona no presenta altres accions farmacològiques intrínseques d'importància clínica. No provoca tolerància ni dependència física o psicològica. És utilitzada tant per al tractament de la dependència als opiacis com per a l'addicció a l'alcohol.</i>	50 mg	Antaxone 50 mg (28 i 14 càpsules) Antaxone 25 mg 14 càpsules Antaxone 50 mg 14 vials Celupan 50 mg (28 i 14 comprimits) Revia 50 mg (28 i 14 comprimits)
BUPRENORFINA Agonista parcial dels receptors morfinics. Posseeix una activitat analgèsica molt superior a la morfina. Els efectes analgèsics són més perllongats que els de la morfina.	1,2 mg	Transtec 35 MCG/H 5 pegats 20 MG Transtec 52.5 MCG/H 5 pegats 30 MG Transtec 70 MCG/H 5 pegats 40 MG Buprex 0.3 MG 6 ampolles 1 ML Buprex 0.2 MG 20 Compr. Sublig.

El 2010 ha suposat un augment del total de mil·ligrams i d'envasos dispensats per les farmàcies respecte de les xifres del 2009, fins i tot sense tenir en compte la buprenorfina, que entra per primer cop a la taula de càlcul de la DHD, i sense l'aportació del dextropropoxifè, que s'ha deixat de vendre. Totes les substàncies han experimentat un augment: el més important correspon al disulfiram (+40,13%) i el que registra una variació negativa és la naltrexona (-19,78%).

T4.6

Mil·ligrams i envasos de psicofàrmacs susceptibles d'un ús desviat. Mataró

		Alprazolam	Clometiazole	Clorazepat dipotàssic	Dextropropoxifè	Disulfiram	Flunitrazepam	Naltrexona	Buprenorfina	Total
2001	Total mg	149.620	16.704.000		390.000	7.910.000		267.750		25.421.370
	Envasos	1.582	2.900		275	791		268		5.816
2002	Total mg	150.460	19.756.800		314.000	7.690.000		198.450		28.109.710
	Envasos	1.730	3.430		213	783		203		6.359
2003	Total mg	139.700	23.299.200	385.250	166.500	6.200.000	19.860	204.400		30.414.910
	Envasos	1.593	4.045	452	111	620	993	197		8.011
2004	Total mg	141.160	27.521.280	538.750	424.000	4.940.000	22.340	265.300		33.852.830
	Envasos	1.622	4.778	617	285	494	1.117	233		9.146
2005	Total mg	175.780	27.406.080	601.500	695.500	10.120.000	24.440	363.300		39.386.600
	Envasos	1.979	4.758	674	466	1.012	1.222	320		10.431
2006	Total mg	179.680	29.174.400	565.500	586.500	9.570.000	22.960	248.500		40.347.540
	Envasos	1.996	5.065	634	391	957	1.148	185		10.376
2007	Total mg	182.780	30.153.600	456.250	502.500	9.750.000	23.260	247.800		41.316.190
	Envasos	2.035	5.235	513	335	975	1.163	182		10.438
2008	Total mg	175.420	33.275.520	564.000	159.000	10.900.000	29.640	259.700		45.363.280
	Envasos	1.937	5.777	645	106	1.090	1.482	197		11.234
2009	Total mg	118.860	31.415.040	406.750	130.500	9.320.000	24.040	187.600		41.602.790
	Envasos	1.357	5.474	447	87	932	1.202	136		9.635
2010	Total mg	153.280	38.770.560	445.000	0	13.060.000	27.860	150.500	263.063	52.870.263
	Envasos	1.738	6.731	485	0	1.306	1.393	108	2.754	14.515

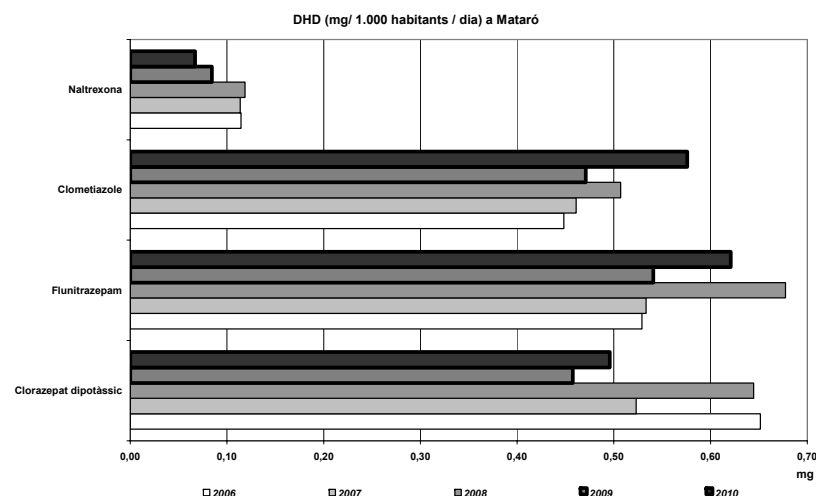
Font: elaboració pròpia a partir de les dades aportades per trenta-quatre farmàcies de Mataró.

La dosi per habitant diària (DHD) expressa la quantitat mitjana diària de mil·ligrams per cada 1.000 habitants d'un determinat principi actiu. Aquesta mesura permet establir comparacions entre fàrmacs de diferent unitat, dosificació i presentació. A la vegada, ens permet relativitzar l'ús d'aquests medicaments i, així, poder fer-ne la comparació entre diverses poblacions.

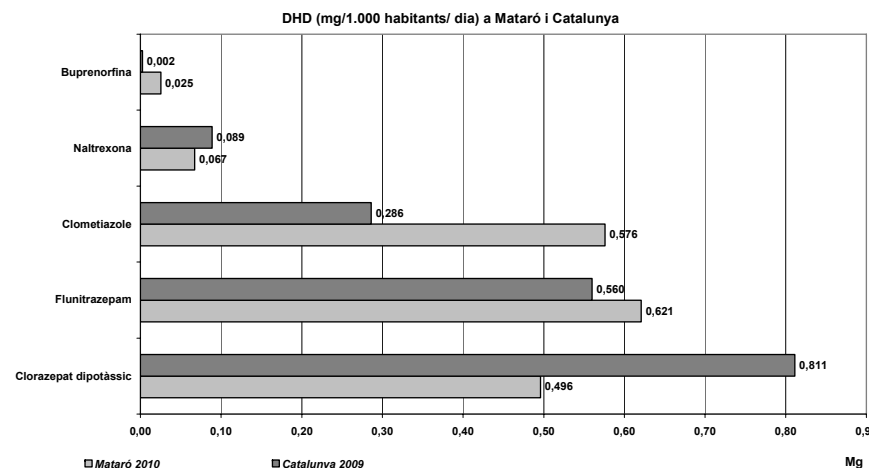
Respecte dels valors assolits per la DHD al 2009, s'observa un increment del clometiazole, el flunitrazepam i el clorazepat dipotàssic, mentre que la naltrexona manté la tendència de l'any passat i disminueix la DHD. En el cas particular del clometiazole,

el valor del 2010 marca el màxim de la sèrie iniciada fa cinc anys. Si ho comparem amb Catalunya, Mataró registraria un valor de DHD superior en el cas del clometiazole, flunitrazepam i buprenorfina.

G4.2

G4.3

Font: Les dades de Mataró s'han elaborat a partir de les subministrades per trenta-tres farmàcies de la ciutat, mentre que les de Catalunya s'han elaborat a partir del Sistema d'informació de drogodependències a Catalunya 2009.

B. Dispensacions de psicofàrmacs per al tractament de l'addicció al tabac

Des de l'any 2003 les farmàcies de Mataró notifiquen la dispensació dels fàrmacs indicats en el tractament de la deshabitació al consum del tabac.

Les dades del 2010 del total de mil·ligrams i d'envasos dispensats de substàncies per al tractament de l'addicció al tabaquisme mostren que hi ha hagut una disminució del total de mil·ligrams dispensats (-5,04%) i, en canvi, un increment en el total d'envasos del 6,34%. Si parem atenció a l'evolució seguida pels psicofàrmacs particulars, el bupropion registra un descens del total de mil·ligrams expedits (-18,53%), que es compensa abastament per l'increment de la nicotina (+31,05%) i, sobretot, per la vareniclina (+47,44%). Aquest darrer psicofàrmac ha tingut un important creixement pel que fa al nombre d'envasos venuts, amb una variació del 63,96%.

Principi actiu	Especialitats farmacèutiques
BUPROPION HIDROCLORUR Antidepressiu que ha resultat ser eficaç per al tractament de la dependència a la nicotina.	Quomem. Comp.recub. retard 150 mg Zyntabac. Comp. Retard 150 mg
NICOTINA Teràpia substitutiva indicada per a suprimir la síndrome d'abstinència de la nicotina.	Nicorette pegats transdèrmics Nicorette xiclets de 2 i 4 mg 52.5 mg Nicotinell caramels Nicotrol esprai nasal
VARENICLINA Nova substància indicada per al tractament de deshabitació tabàquica en adults. La seva acció alleuja els símptomes d'abstinència nicotínica i l'ansia de fumar i bloqueja els efectes de reforç de l'ús continuat de nicotina.	Champix 0,5 mg – 1 mg (11 comprimits de 0,5 + 14 d'1mg) Champix 0,5 mg (56 comprimits) Champix 0,5 mg (28, 56 o 112 comprimits)

Dispensació en mil·ligrams i envasos de psicofàrmacs per al tractament de l'addicció al tabac

T4.7

		Bupropion	Nicotina	Vareniclina	Total
2003	Total mg	1.692.000	305.579		1.997.579
	Envasos	188	1.775		1.963
2004	Total mg	2.178.000	381.005		2.559.005
	Envasos	242	2.370		2.612
2005	Total mg	1.920.000	579.593		2.499.593
	Envasos	230	2.875		3.105
2006	Total mg	1.515.000	619.449		2.134.449
	Envasos	184	2.870		3.054
2007	Total mg	1.110.000	399.133	1.330	1.510.463
	Envasos	136	2.259	62	2.457
2008	Total mg	919.500	361.568	8.043	1.289.111
	Envasos	112	2.592	336	3.040
2009	Total mg	777.000	276.110	11.347	1.064.457
	Envasos	112	2.003	455	2.570
2010	Total mg	633.000	361.829	16.730	1.011.559
	Envasos	73	2.453	746	3.272

Font: elaboració pròpia a partir de dades de trenta-quatre farmàcies de Mataró.

C. Síntesi de l'opinió dels professionals de farmàcia***Canvis i/o incidència generals***

- Sense que sigui una opinió majoritària, hom parla d'un augment de la venda de psicofàrmacs per deixar de fumar que possiblement sigui com a conseqüència de l'entrada en vigor de la llei que restringeix les possibilitats de fumar en bars i altres establiments públics.
- En el mateix sentit —i sense que sigui una opinió generalitzada—, hom parla d'un augment de la venda d'hipnòtics i ansiolítics. Hi ha posicions divergents pel que fa a l'evolució seguida per la venda de psicòtops.
- S'observa un increment de l'adquisició de xarops i altres productes amb codeïna sense recepta mèdica.

Canvis i/o incidència en el PIX

- Es manté, en bona part, la percepció negativa pel que fa al nombre i les característiques dels intercanvis.
- En alguna farmàcia, hom parla de canvis en les característiques dels nous usuaris del programa i de la pèrdua de contacte amb usuaris antics.
- De manera puntual, es destaquen problemes amb els usuaris, com ara la manca d'higiene o robatoris.
- S'apunta una disminució de la demanda en algunes farmàcies com a conseqüència del trasllat de la Unitat d'atenció a les drogodependències.

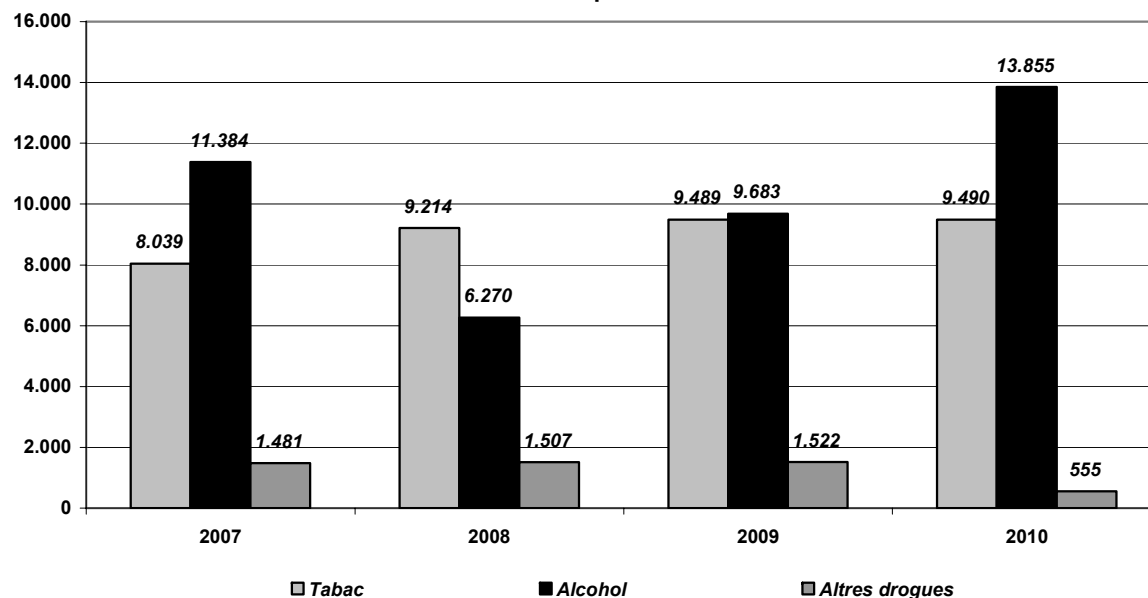
4. Consum detectat a l'atenció primària

A. Consum detectat d'alcohol, tabac i altres drogues

Aquest indicador ens informa del nombre de consumidors de tabac, alcohol o altres drogues detectats als centres d'atenció primària de salut de l'Institut Català de la Salut (ICS) i del Consorci Sanitari del Maresme (CSdM). Al 2010, s'hi van detectar i registrar un total de 9.490 casos de consum de tabac, 13.855 d'alcohol i 555 d'altres drogues. Respecte del 2009, s'hi ha detectat un 43,1% més de casos d'alcohol i un 63,5% menys de casos de consum d'altres drogues.

Casos de consum de tabac, alcohol i altres drogues detectats pels centres d'atenció primària

G4.4

Font: elaboració pròpia a partir de dades de les ABS de l'ICS i del CSM de Mataró.

B. Síntesi de l'opinió dels professionals de les àrees bàsiques de salut (ABS)

- En general, no s'observen canvis significatius en els nivells de consum respecte d'anys anteriors. Hom considera que es mantenen els nivells de consum de cànnabis i alcohol i que, en aquest últim cas, fins i tot es podria parlar d'un cert repunt entre els adolescents. En el cas del cànnabis, a banda dels més joves, hi ha un grup d'edat d'entre 25 i 40-45 anys que té el seu consum absolutament normalitzat.
- També alguns dels enquestats considera que ha augmentat el consum d'MDMA entre els alumnes de secundària i el de cocaïna entre determinats grups d'edat.
- Altres opinen que hi ha hagut un cert increment de la demanda de tractaments per deixar de fumar. Aquest fet es relaciona, com també feien els professionals de farmàcia, amb els efectes de la llei que dificulta fumar en locals públics. No obstant això, hom creu que de moment no està afectant l'aparició de nous casos.
- Altres qüestions esmentades que estan molt relacionades amb fets particulars viscuts en cada àrea bàsica són: la possibilitat que s'estigui donant un cert repunt del consum de drogues per via parenteral; l'existència d'alguns casos de demanda "no controlada" d'ansiolítics per al tractament del síndrome d'abstinència; i la necessitat de controlar la dispensació des de l'atenció primària de trunkimazin de 2mg.
- A títol de propostes, d'una banda, hom planteja la necessitat de millorar la coordinació entre els centres d'atenció primària, el CAD i els serveis d'urgències de l'Hospital de Mataró per consensuar i reduir la recepta de determinats medicaments; en concret, les benzodiazepines. D'altra banda, entre els professionals dels centres d'atenció primària sembla existir una certa opinió que les problemàtiques relacionades amb el consum de drogues poden augmentar com a conseqüència de la crisi econòmica.

5. Consum detectat entre usuaris dels serveis socials

En el decurs del 2010, des dels serveis socials s'han atès 283 persones amb problemes importants d'alcoholisme, 52 de consum d'altres drogues i 3 de joc patològic.

A. Síntesi de l'opinió dels professionals de Benestar Social

Des dels diversos serveis que componen Benestar Social s'ha respost a un qüestionari qualitatiu que, com en els casos anteriors, té per objectiu principal la detecció de canvis en l'ús i el consum de drogues en els darrers dos anys. A continuació, tan sols apareixen els serveis que han respost el qüestionari en relació amb el període 2009-2010.

- Des de l'Oficina Social d'Atenció Integral (OSAI) es considera que hi ha pocs canvis respecte de les tendències descrites en els darrers anys. Tot i això, es detecta un increment en el nombre d'homes sense càrregues familiars i amb problemes d'alcoholisme, i de dones amb càrregues familiars, a les quals se'ls ha detectat policonsum.
- En el cas del Centre d'acollida, una tercera part de les persones usuàries tenen problemes importants amb l'alcohol. Malgrat això, tan sols el 7% segueixen algun tipus de tractament, ja que el problema és que no reconeixen la problemàtica.
- Des de el Centre d'acollida es parla de la necessitat de tenir en compte els canvis en el perfil de l'exclusió social, que pren forma particularment en el cas dels "sense sostre", un nou perfil en el qual hi ha una menor incidència dels problemes crònics d'alcoholisme i altres drogues. En la mateixa línia, des del Servei de Promoció Social es planteja la necessitat d'adequar els recursos assistencials als "nous perfils de l'exclusió social", amb una mitjana d'edat inferior a la que configurava els col·lectius que fins ara la conformaven i, com ja s'ha dit abans, amb una menor incidència d'alcoholisme crònic.
- Els problemes d'alcoholisme es mantenen estables entre els usuaris del Servei de Promoció Social. El perfil seria el d'un home d'entre 50 i 60 anys, sense parella ni feina i que reben algun tipus de prestació. Hom apunta que en el cas de les dones consumidores (alcohol i altres drogues), tot i que el nombre és inferior, resulta difícil treballar-hi perquè acostumen a amagar la situació.
- Des del Servei d'Infància i Família es destaca com les escoles han detectat un major nombre de casos de consum entre els adolescents i una disminució de la mitjana d'edat d'inici en el consum d'alcohol i de cànnabis. En la majoria dels casos es tracta de consums viscuts d'una manera gens problemàtica. Aquesta normalització del consum encara és més freqüent en els casos

en què els pares hagin estat o siguin consumidors. El policonsum és una pauta molt acceptada per l'entorn. En aquest context, hom apunta la preocupació existent entre els professors pel que fa a la banalització dels consums que es pot veure diàriament en molts missatges de la indumentària i dels objectes de la vida quotidiana dels estudiants, com ara els gomets de les carpetes.

- El perfil dels casos detectats que han demanat la intervenció del Servei d'Infància i Família ha estat el de nois i noies amb importants problemes de relació, manca de control per part de la família i problemes de conducta.
- Des d'aquest servei es destaca l'increment de la patologia dual entre alguns membres de les famílies amb què treballen. Així mateix, s'apunta que s'han trobat amb casos de denúncies entre famílies pel que fa al tràfic de drogues.

6. Síntesi de l'opinió sobre les pautes de consum i accions a emprendre pel PMD dels responsables de servei

En aquest darrer apartat, els responsables dels diversos serveis i membres de la comissió tècnica del PMD opinen sobre els aspectes més destacats des de la publicació del darrer informe, tant pel que fa a les pautes de consum de drogues com sobre les accions que cal adoptar per part del Pla Municipal de Drogues.

Coordinació Pla Municipal de Drogodependències (PMD)

- Des del PMD es considera que la incidència ha estat semblant a la d'anys anteriors, si bé es destaca que continua l'augment del consum de drogues per via parenteral (bàsicament heroïna/cocaïna injectada) i l'existència de zones o espais de consum on es concentren joves injectors del moviment ocupa. La intervenció adreçada a aquest col·lectiu ha suposat una disminució de les xeringues abandonades a la via pública.
- Així mateix, com ja s'ha observat en els darrers anys, des del Programa de detecció de problemes de consum es detecten joves menors d'edat amb problemes del consum de cànnabis i d'alcohol. Cal destacar que augmenta el nombre de noies consumidores (26%), quan anteriorment havien suposat com a màxim el 17% dels joves detectats des dels diversos serveis.
- Pel que fa al programa d'intercanvi de xeringues, hom constata un descens de la demanda de kits per part de les farmàcies i un augment de la demanda al CAD i al Programa d'agents de salut.
- La disminució de centres participants en el programa dRogues! Què?, com a conseqüència de la reducció de crèdits variables, ha suposat la creació d'un grup de treball de prevenció universal amb l'objectiu de definir propostes d'actuació que facilitin el seguiment d'un programa preventiu estable. Així, la proposta d'intervenció que es proposa per al curs 2010-2011 és un model d'intervenció d'iguals o *peers*, on els agents de salut són alumnes de cicles formatius de grau mitjà, amb un perfil socio-sanitari, de l'IES Puig i Cadafach i de l'Escola Freta, que intervindran d'1r a 4t d'ESO als centres de la ciutat que no hagin integrat el programa dRogues! Què? en el currículum.
- D'altra banda, cal destacar el treball amb una minoria de joves menors d'edat amb consum de coles, entre altres. L'actuació efectuada en aquest cas ha suposat la formació de trenta professionals en contacte amb els joves, la intervenció o el tractament des de CAD, la inspecció a establiments per informar de la normativa vigent pel que fa a aquest tipus de productes a menors d'edat, i el disseny d'una intervenció preventiva estable adreçada als joves.

Centre d'atenció a les drogodependències

- Encara que es reflecteix poc a les estadístiques, el fet més destacat és l'augment de l'oferta d'heroïna a la ciutat i la facilitat amb què es pot comprar, ja que ara es pot adquirir en dosis de 10€ —tot i que el preu per gram no s'ha abaixat—. Des de fa uns dos anys, torna a haver venda a Mataró, després de molts sense detectar-ne tràfic. Això es pot veure en l'augment dels inicis de tractament i del nombre d'usuaris en el Programa de manteniment amb metadona (PMM), quan la tendència durant anys era a la baixa. També es reflecteix en un augment en el nombre de morts per sobredosi, però això no és quantificable —almenys de forma fiable— i ha de quedar en una impressió.
- D'altra banda, segueixen augmentant lleugerament els inicis de tractament per cànnabis. Això no vol dir que a la ciutat hi hagi més consumidors de cànnabis, sinó que segurament és degut a l'augment de l'oferta de tractament d'adolescents —els principals demandants—, al funcionament de la comissió de detecció i a la mesura educativa alternativa a la sanció.
- Cal comentar l'augment —tampoc reflectit en els indicadors disponibles— d'usuaris amb problemes econòmics greus i amb situació d'habitatge inestable o directament sense sostre i amb problemes, sobretot, d'alcoholisme. Aquesta conclusió és compartida pels serveis de Benestar social: Centre d'acollida i Promoció Social.

Benestar Social

- En el decurs del 2010, des del servei s'han atès 283 persones amb problemes importants d'alcoholisme, 52 de consum d'altres drogues i 3 de joc patològic.
- Un fet important és el canvi de la població usuària dels serveis socials, com a conseqüència de l'actual crisi socioeconòmica.
- Entre els usuaris dels serveis socials es dona una major incidència d'alcoholisme i altres patologies mentals, i resulta menor la incidència de consum d'altres drogues.

Mossos d'Esquadra

- Es manté la incidència del consum dels darrers anys. El consum detectat entre els menors d'edat és majoritàriament de marihuana o derivats.

Servei de la Policia Local

- S'observa un increment de la tinença i consum de marihuana, sobretot entre els joves.
- També s'apunta la localització de nous llocs de consum de drogues per via parenteral a la zona centre.
- La reducció experimentada pel nombre d'actes aixecades per consum i tinença de drogues en els dos darrers anys hom considera que és degut a una major cura dels usuaris a l'hora de consumir a la via pública davant la presència policial.
- Un fet destacat és que l'any 2009 hi van haver més morts per sobredosis que en anys anteriors
- Des del servei es destaca que l'increment dels robatoris amb força a vehicles té molt poca cosa a veure amb el consum de drogues i molt amb la situació de crisi socioeconòmica.

Servei d'Urgències de l'Hospital de Mataró

- En els dos darrers anys es pot parlar d'una discreta disminució de les intoxicacions d'opiacis i d'una estabilització de les intoxicacions per cànnabis i cocaïna. El 2010 s'han detectat consums esporàdics i no registrats de drogues com ara ketamina i altres drogues sintètiques del grup d'al·lucinògens.
- Hom apunta l'existència d'algun cas no registrat de noves drogues de disseny, molt esporàdic i de difícil detecció perquè no se'n coneix la composició. Es tracta d'una apreciació sustentada a partir dels comentaris dels companys de guàrdia dels caps de setmana. Fins ara, es tractaria d'un consum molt esporàdic de drogues derivades d'MDMA, que es podrien adquirir a través d'Internet. El nombre anual de positius seria cinc.
- L'increment de les intoxicacions per benzodiazepines soles o associades a altres substàncies, també apuntat des de l'Atenció Primària.
- Malgrat haver augmentat en els dos darrers anys en el nombre de controls per detectar intoxicacions, no hi hagut un increment del percentatge dels positius.

- Més del 50% de les intoxicacions són per policonsum.

V. Indicadors de tractament

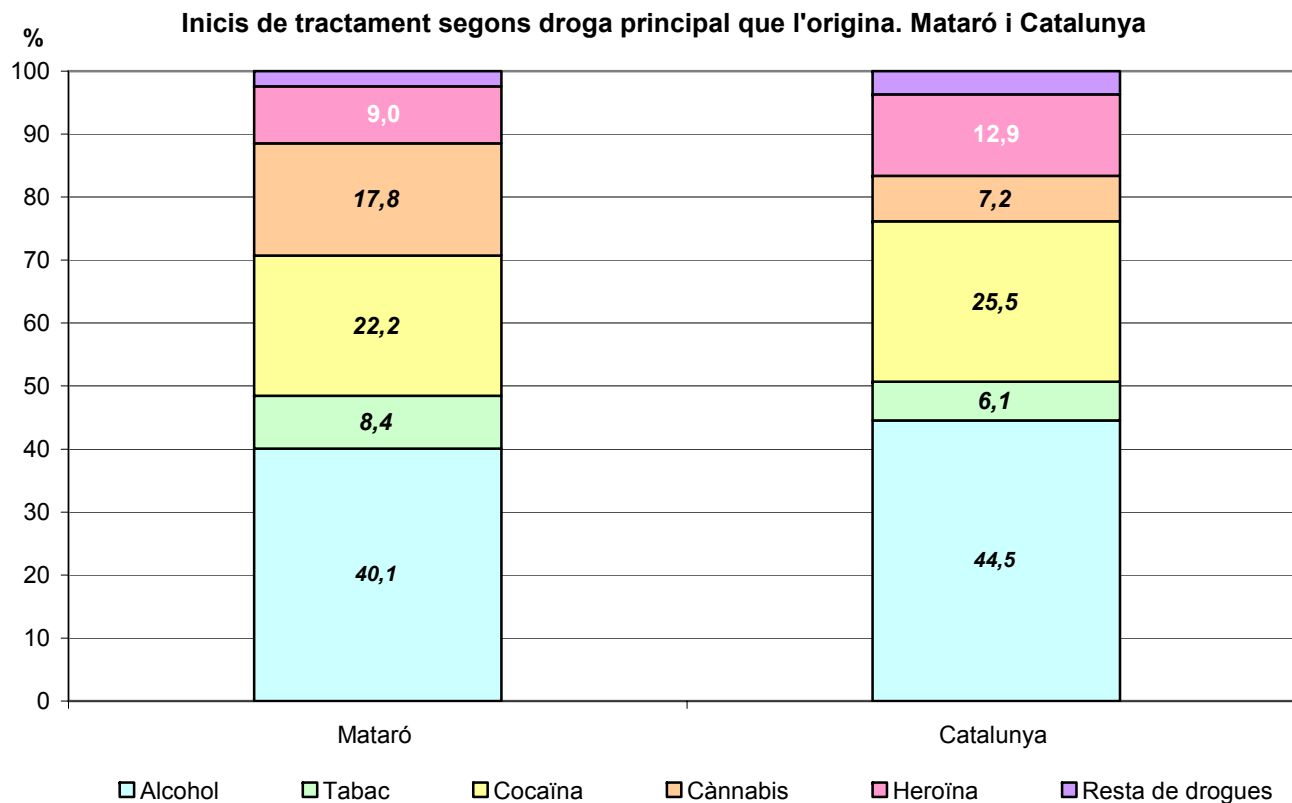
1. Inicis de tractament

Segons la informació publicada per l'Òrgan Tècnic de Drogodependències de la Generalitat de Catalunya, a través del seu Sistema d'Informació sobre Drogodependències, l'any 2009 s'han registrat 14.825 inicis de tractament ambulatori per abús o dependència de les drogues a Catalunya. Aquesta xifra suposa un increment de 2.128 inicis més que al 2008, un fet que es deu a la millora en els processos de notificació i també a l'augment de l'activitat assistencial que porten a terme els centres de la Xarxa d'Atenció a les Drogodependències (XAD). L'alcohol i la cocaïna han estat les principals drogues notificades, amb un 44,5% i un 25,5% dels casos, respectivament, seguides de l'heroïna, amb un 12,9%.

A. Inicis de tractaments a Mataró i a Catalunya segons la droga principal que els origina

A Mataró i a Catalunya, l'alcohol i la cocaïna són les dues drogues que registren el nombre d'inicis de tractament més alt. L'alcohol representa a la ciutat el 38,6% dels inicis i a Catalunya, el 44,5%, mentre que en el cas de la cocaïna és el 22,2% i el 25,5%, respectivament. La droga que ocupa la tercera posició quant al nombre d'inicis de tractament és diferent en els dos àmbits territorials: a Mataró, és el cànnabis amb el 20,8% dels inicis —gairebé al mateix nivell que els de la cocaïna—, mentre que a Catalunya és l'heroïna, amb el 12,9% dels inicis. La diferència significativa que existeix entre el pes dels inicis de tractament per cànnabis de Mataró (20,8%) i de Catalunya (7,2%) no és perquè a la ciutat hi hagi una major prevalença, sinó que és per la incidència del major nombre de recursos abocats i d'iniciatives desenvolupades a Mataró per fer front al seu consum i als seus efectes sobre la població jove i adolescent, tal com es pot veure en l'apartat de preventiva.

G5.1

* Dades de Mataró 2010 i Catalunya 2009.

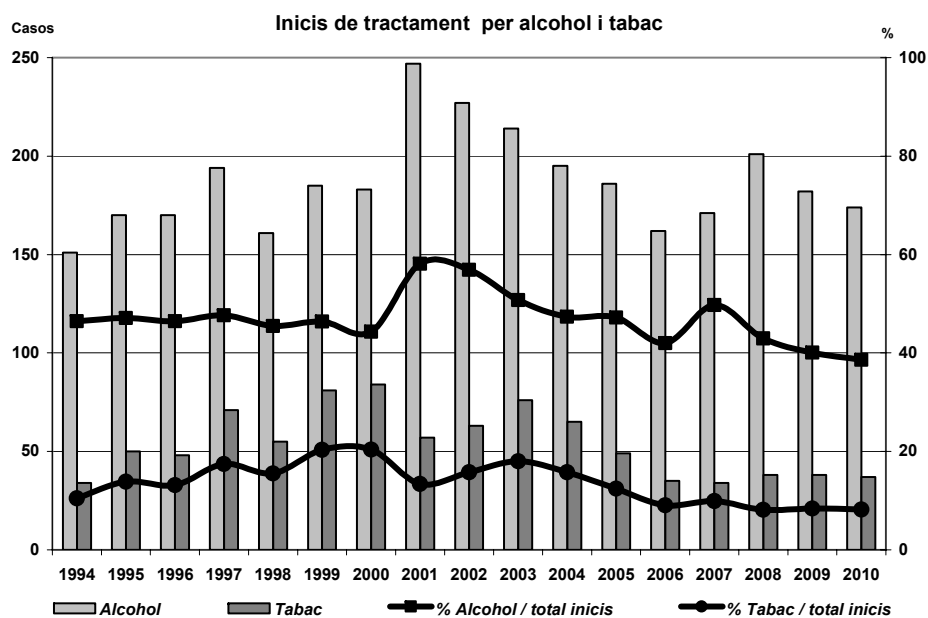
La classe "resta de drogues" agrupa les següents: opiacis diferents de l'heroïna, estimulants diferents de la cocaïna, hipnòtics i sedants, al·lucinògens, inhalants i altres substàncies psicoactives.

Font: elaboració pròpia a partir de dades del Centre d'atenció a les drogodependències (Mataró) i de l'Òrgan Tècnic de Drogodependències de la Generalitat de Catalunya.

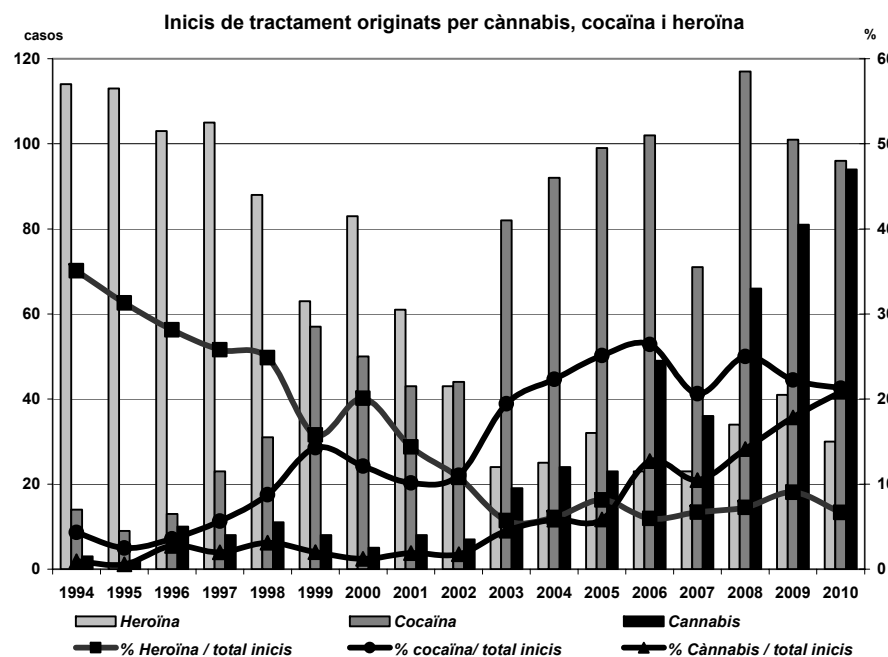
B. Inicis de tractament a Mataró

El 2008 va trencar la tendència d'un continuat descens en el nombre d'inicis de tractament entre els anys 2005 i 2007. Els dos darrers anys han consolidat aquesta tendència, i el 2009 i el 2010 han registrat un nombre molt similar d'inicis amb 454 i 451, respectivament. En termes absoluts, l'alcohol registra 182 i, a continuació, pràcticament amb el mateix nombre, se situen la cocaïna (96) i el cànnabis (94). L'heroïna registra 30 inicis.

G5.2

G5.3

Font: elaboració pròpia a partir de dades del Centre d'atenció a les drogodependències (CAD).

A partir del 2008, l'Òrgan Tècnic de Drogodependències ofereix la possibilitat de conèixer la distribució dels inicis de tractament per població resident dels municipis de més de 20.000 habitants. En el cas del Centre d'Atenció a les Drogodependències de

Mataró, el 66,08% dels usuaris també són residents de la ciutat. Els inicis per droga principal que registren els percentatges més elevats entre els residents són: heroïna (85,37%), cànnabis (70,37%), alcohol (65,93%) i cocaïna (56,44%).

T5.1 **Distribució dels inicis de tractament per droga principal que motiva el tractament.% residents sobre total usuaris CAD Mataró. Mataró 2009**

	Heroïna	Cocaïna	Cànnabis	Tabac	Alcohol	Resta	Total
Mataró	85,37	56,44	70,37	65,79	65,93	54,55	66,08

La comparació entre els percentatges d'inicis de tractament de tots els usuaris i dels usuaris residents pràcticament no mostra diferències, tret de l'única diferència significativa en el cas dels inicis per heroïna: residents (11,7%) i usuaris (6,7%).

T5.2 **Distribució dels inicis de tractament per droga principal que motiva el tractament. Mataró* i Catalunya 2009**

	Heroïna	Cocaïna	Cànnabis	Tabac	Alcohol	Resta	Total
Mataró	35	57	57	25	120	6	300
Catalunya	1.916	3.779	1.069	908	6.603	550	14.825

T5.3 **Distribució dels inicis de tractament per droga principal que motiva el tractament. (%) total inicis. Mataró i Catalunya 2009**

	Heroïna	Cocaïna	Cànnabis	Tabac	Alcohol	Resta	Total
Mataró	11,67	19,00	19,00	8,33	40,00	2,00	100
Catalunya	12,92	25,49	7,21	6,12	44,54	3,71	100

* Residents.

En l'anàlisi dels inicis de tractament per trams d'edat s'observa que aquests varien en funció de la substància que s'analitza. Així, el 50% dels inicis de tractament per alcohol se situen entre els 40 i els 49 anys, amb una mitjana d'edat de 46 anys. En l'altre extrem se situa el cànnabis, en què el 66,67% dels inicis tenen lloc entre els 15-19 anys, amb una mitjana d'edat de 21 anys. L'heroïna i la cocaïna comparteixen el tram d'edat en què es concentra el major nombre de casos, el dels 30-39 anys. En aquestes edats s'aplega el 54,29% i 56,14% dels inicis, amb unes mitjanes d'edat de 36 i 34 anys, respectivament.

T5.4

Distribució dels inicis de tractament per grups d'edat i droga principal que motiva el tractament. Mataró 2009

Edat	Heroïna	Cocaïna	Cànnabis	Tabac	Alcohol	Resta	Total
<15 anys	0	0	3	0	0	0	3
15-19 anys	0	1	38	0	1	0	40
20-24 anys	2	8	4	0	3	0	17
25-29 anys	5	8	4	0	6	1	24
30-34 anys	9	15	4	3	10	0	41
35-39 anys	10	17	2	2	15	1	47
40-44 anys	6	5	1	6	17	2	37
45-49 anys	2	2	1	6	24	1	36
50-54 anys	1	0	0	4	18	0	23
55-59 anys	0	0	0	1	10	0	11
60i+	0	1	0	3	16	1	21
Total	35	57	57	25	120	6	300

Distribució dels inicis de tractament per grups d'edat i droga principal que motiva el tractament. % per droga. Mataró 2009

Edat	Heroïna	Cocaïna	Cànnabis	Tabac	Alcohol	Resta	Total
<15 anys	0,00	0,00	5,26	0,00	0,00	0,00	1,00
15-19 anys	0,00	1,75	66,67	0,00	0,83	0,00	13,33
20-24 anys	5,71	14,04	7,02	0,00	2,50	0,00	5,67
25-29 anys	14,29	14,04	7,02	0,00	5,00	16,67	8,00
30-34 anys	25,71	26,32	7,02	12,00	8,33	0,00	13,67
35-39 anys	28,57	29,82	3,51	8,00	12,50	16,67	15,67
40-44 anys	17,14	8,77	1,75	24,00	14,17	33,33	12,33
45-49 anys	5,71	3,51	1,75	24,00	20,00	16,67	12,00
50-54 anys	2,86	0,00	0,00	16,00	15,00	0,00	7,67
55-59 anys	0,00	0,00	0,00	4,00	8,33	0,00	3,67
60i+	0,00	1,75	0,00	12,00	13,33	16,67	7,00
Total	100	100	100	100	100	100	100

T5.5

T5.6

Mitjanes d'edat de les persones que inicien tractament segons droga principal que motiva el tractament (any 2009)

	Heroïna	Cocaïna	Cànnabis	Tabac	Alcohol	Resta
Mataró	36	34	21	47	46	44
Catalunya	37	33	26	47	44	37

Sobre un total de 300 inicis de tractament registrats al 2009, 37 eren d'una persona de nacionalitat estrangera. Pràcticament a totes les substàncies el percentatge de població espanyola supera àmpliament el 90% del total de casos. Les úniques excepcions són l'heroïna i el cànnabis, en què el percentatge és del 80% i el 77,19%, respectivament.

T5.7

Distribució dels inicis de tractament per país de naixement i droga principal que motiva el tractament. Mataró 2009

	Heroïna	Cocaïna	Cànnabis	Tabac	Alcohol	Resta	Total
Espanya	28	53	44	24	108	6	263
Resta Europa	1	1	0	0	1	0	3
Amèrica	0	1	3	0	6	0	10
Àfrica	6	2	9	1	4	0	22
Àsia	0	0	1	0	1	0	2
Oceania	0	0	0	0	0	0	0
Desconegut	0	0	0	0	0	0	0
Total	35	57	57	25	120	6	300

Distribució dels inicis de tractament per país de naixement i droga principal que motiva el tractament. % per droga. Mataró 2009

	Heroïna	Cocaïna	Cànnabis	Tabac	Alcohol	Resta	Total
Espanya	80,00	92,98	77,19	96,00	90,00	100,00	87,67
Resta Europa	2,86	1,75	0,00	0,00	0,83	0,00	1,00
Amèrica	0,00	1,75	5,26	0,00	5,00	0,00	3,33
Àfrica	17,14	3,51	15,79	4,00	3,33	0,00	7,33
Àsia	0,00	0,00	1,75	0,00	0,83	0,00	0,67
Oceania	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Desconegut	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Total	100	100	100	100	100	100	100

T5.8

Per últim, pel que fa a la situació laboral, hi ha tot un seguit de relacions que conviden a la reflexió. En el cas de la cocaïna, el 57,89% dels inicis són d'assalariats i autònoms; en concret, els assalariats amb contracte indefinit donen compte del 40,35% dels inicis de tractament. No obstant això, crica l'atenció el guany de pes de la categoria aturat amb feina anterior que representa el 38,60% dels inicis de cocaïna, el 51,43% dels d'heroïna, el 43,3% dels d'alcohol i el 32% dels de tabac. Fora d'aquestes dues categories, hi destaca el pes dels estudiants que expliquen el 57,89% dels inicis de cànnabis.

T5.9

Distribució dels inicis de tractament per situació laboral i droga principal que motiva el tractament.

	Heroïna	Cocaïna	Cànnabis	Tabac	Alcohol	Resta	Total
Assalariat amb contracte indefinit o treballador per compte propi	4	23	2	7	31	1	68
Assalariat amb contracte o relació laboral temporal	2	10	4	1	13	0	30
Sense ocupació anterior	2	1	4	0	0	0	7
Aturat que ha treballat abans	18	22	14	8	52	3	117
Incapacitat permanent o pensionista	1	1	0	7	21	1	31
Estudiant o opositant	1	0	33	0	0	0	34
Realitza exclusivament feines de la llar	0	0	0	0	2	1	3
En una altra situació*	6	0	0	2	1	0	9
Desconeguda	1	0	0	0	0	0	1
Total	35	57	57	25	120	6	300

Distribució dels inicis de tractament per situació laboral i droga principal que motiva el tractament. % per droga. Mataró 2009

	Heroïna	Cocaïna	Cànnabis	Tabac	Alcohol	Resta	Total
Assalariat amb contracte indefinit o treballador per compte propi	11,43	40,35	3,51	28,00	25,83	16,67	22,67
Assalariat amb contracte o relació laboral temporal	5,71	17,54	7,02	4,00	10,83	0,00	10,00
Sense ocupació anterior	5,71	1,75	7,02	0,00	0,00	0,00	2,33
Aturat que ha treballat abans	51,43	38,60	24,56	32,00	43,33	50,00	39,00
Incapacitat permanent o pensionista	2,86	1,75	0,00	28,00	17,50	16,67	10,33
Estudiant o opositant	2,86	0,00	57,89	0,00	0,00	0,00	11,33
Realitza exclusivament feines de la llar	0,00	0,00	0,00	0,00	1,67	16,67	1,00
En una altra situació	17,14	0,00	0,00	8,00	0,83	0,00	3,00
Desconeguda	2,86	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,33
Total	100	100	100	100	100	100	100

T5.10

2. Activitat assistencial

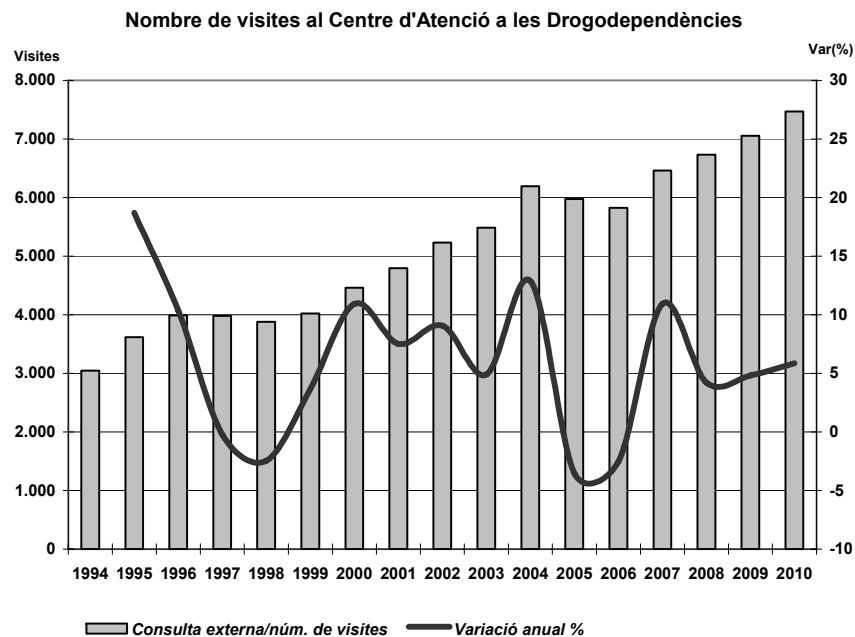
El Centre d'atenció a les drogodependències (CAD) és el dispositiu sanitari de referència per al tractament de problemes relacionats amb les drogodependències a Mataró. La seva activitat és un bon indicador de la incidència, l'evolució i la penetració del consum de drogues a la ciutat. En aquest capítol mirarem de fer un resum de l'activitat dels serveis que formen part de la consulta externa.

A. Consulta externa

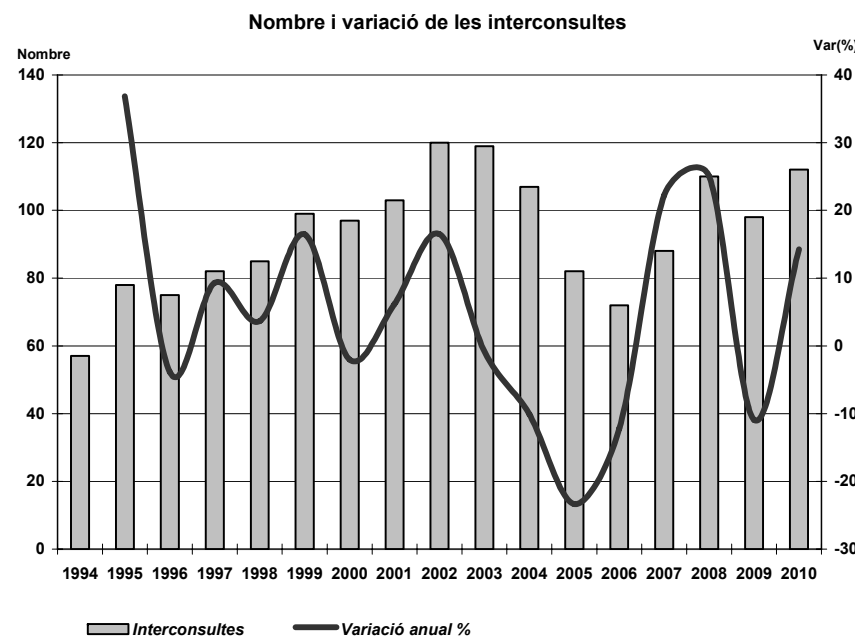
En els darrers quatre anys es manté la tendència ascendent en el nombre total de visites registrades pel CAD. El 2010 marca un nou màxim de la sèrie amb 7.469 visites, de les quals 543 han estat primeres visites; 184, visites d'acollida; i 6.742, visites successives.

Les interconsultes són demandes de valoració i de tractament fetes per altres serveis de l'hospital sobre drogodependències en pacients que estan ingressats per altres motius. Les dades del 2010, amb 112 casos, mantenen la línia ascendent iniciada fa cinc anys.

G5.4

G5.5

Font: elaboració pròpia a partir de dades del Centre d'atenció a les drogodependències (CAD).

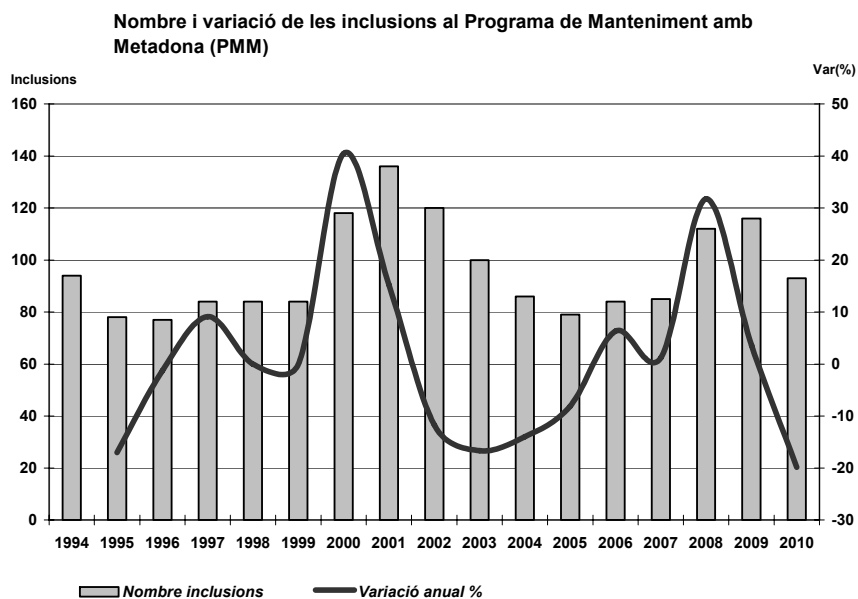
3. Programa de manteniment amb metadona

A. Nombre d'inclusions i d'usuaris

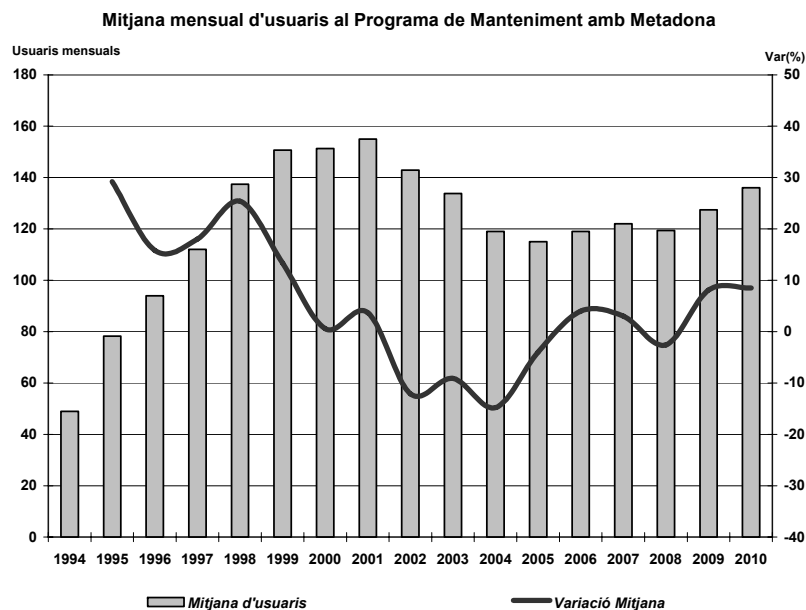
Si bé amb alts i baixos anuals, la sèrie mostra com des de l'any 2005 es pot parlar d'una etapa de creixement en el nombre d'inclusions en el Programa de manteniment amb metadona (PMM); i encara més si ho comparem amb l'etapa de decreixement entre els anys 2002 i 2005. En el darrer anys es computa un total de 93 inclusions i en els darrers cinc anys, 490. En aquest cas —i a diferència del que es deia respecte del cànnabis—, l'augment del nombre d'inicis de tractament està relacionat amb l'augment de l'oferta d'heroïna a la ciutat en els darrers anys.

La mitjana mensual de persones usuàries del PMM del 2010 és de 136, la més elevada des de l'any 2002.

G5.6

G5.7

* El total de casos computa els registrats pel CAD i els que fan el PMM a les farmàcies.
 Font: elaboració pròpia a partir de dades del Centre d'atenció a les drogodependències (CAD).

4. Derivacions a centres especialitzats

El Centre d'atenció a les drogodependències hospitalitza pacients o els deriva cap a altres centres quan el cas ho requereix. Amb aquest indicador tenim, d'una banda, el nombre de casos que necessiten atenció hospitalària i, de l'altra, les dades sobre l'activitat de tot un seguit de centres i comunitats terapèutiques que tenen com a finalitat efectuar el tractament de deshabitació en règim tancat i la reinserció social dels drogodependents.

A. Derivacions

Després de dos anys en què, de manera clara, havien augmentat els casos derivats —2008 (136) i 2009 (148)—, el 2010 torna als nivells del 2006 i 2007, amb 80 derivacions. El 56,25% d'aquestes derivacions s'ha fet a unitats hospitalàries de desintoxicació; el 26,25%, a comunitats terapèutiques; i el 17,50%, a programes i centres de reinserció.

T5.11

Distribució de casos derivats cap altres serveis

	Programes i centres de reinserció	Comunitats terapèutiques	Unitats hospitalàries de desintoxicació	Total
1994	16	8	42	66
1995	25	18	43	86
1996	30	7	36	73
1997	47	13	31	91
1998	60	27	20	107
1999	79	44	25	148
2000	56	24	41	121
2001	50	20	29	99
2002	42	19	48	109
2003	63	4	14	81
2004	88	39	24	151
2005	142	34	33	209
2006	16	35	33	84
2007	20	32	28	80
2008	45	49	42	136
2009	39	45	64	148
2010	14	21	45	80

Distribució (%) de casos derivats cap altres serveis

	Programes i centres de reinserció	Comunitats terapèutiques	Unitats hospitalàries de desintoxicació	Total
1994	24,24	12,12	63,64	100
1995	29,07	20,93	50,00	100
1996	41,10	9,59	49,32	100
1997	51,65	14,29	34,07	100
1998	56,07	25,23	18,69	100
1999	53,38	29,73	16,89	100
2000	46,28	19,83	33,88	100
2001	50,51	20,20	29,29	100
2002	38,53	17,43	44,04	100
2003	77,78	4,94	17,28	100
2004	58,28	25,83	15,89	100
2005	67,94	16,27	15,79	100
2006	19,05	41,67	39,29	100
2007	25,00	40,00	35,00	100
2008	33,09	36,03	30,88	100
2009	26,35	30,41	43,24	100
2010	17,50	26,25	56,25	100

T5.12

Font: elaboració pròpia a partir de dades del Centre d'atenció a les drogodependències (CAD).

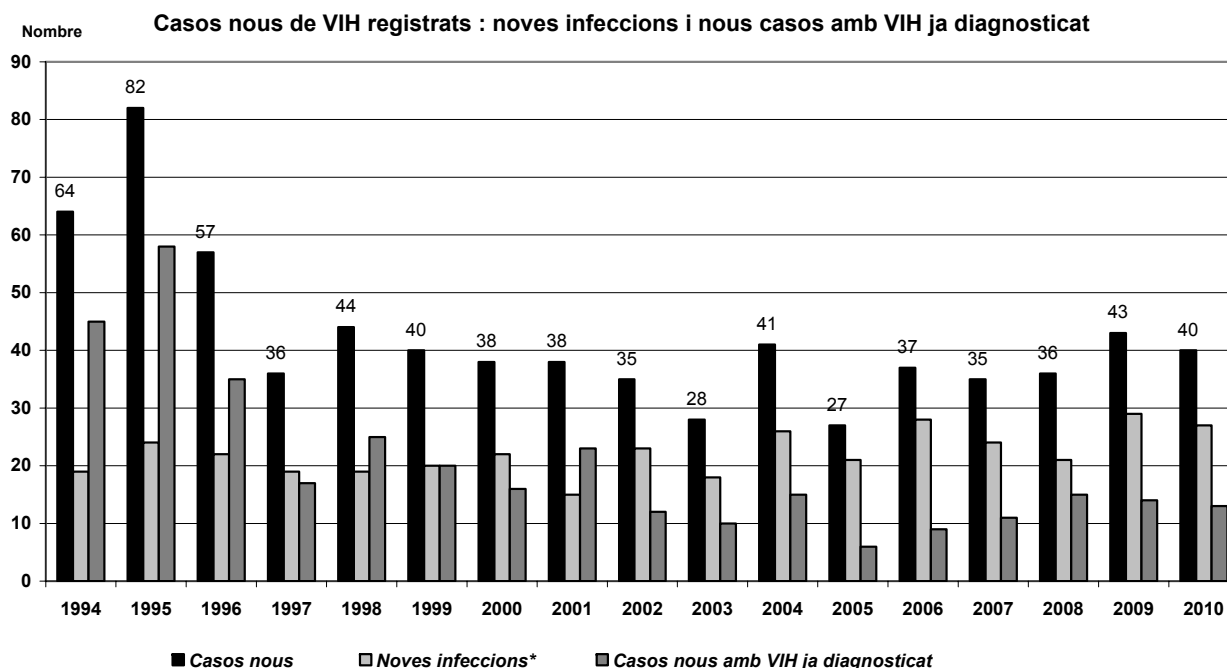
VI. Indicadors de la incidència del VIH

1. Nous casos de VIH

A. Nous casos de VIH: noves infeccions de VIH i nous casos de VIH ja diagnosticats a l'àrea d'influència de l'Hospital de Mataró¹

D'acord amb les dades subministrades per la Unitat Funcional de la Sida de l'Hospital de Mataró, dins la seva àrea d'influència,⁽¹⁾ al 2009 s'hi van registrar 43 casos nous d'infecció del VIH i al 2010, 40. D'aquests casos nous, 29 eren noves infeccions al 2009 i 27 al 2010.

G6.1

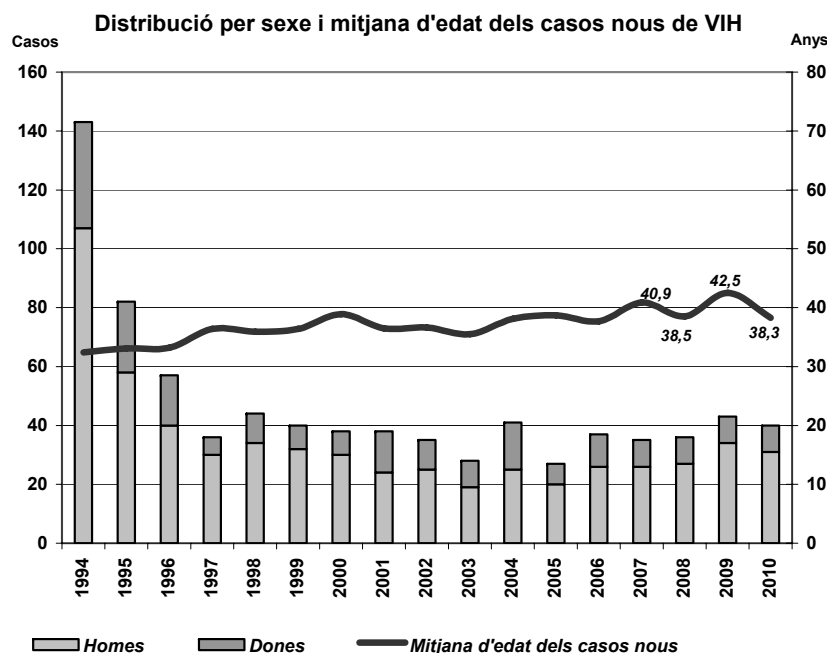
* Es considera una nova infecció: malalts amb primera visita a la unitat i data de primer VIH positiu entre l'1 de setembre de l'any anterior i el 31 de desembre de l'any avaluat.
Font: elaboració a partir de dades de la Unitat Funcional de la Sida de l'Hospital de Mataró.

¹ L'àrea d'influència de l'Hospital de Mataró està constituïda pels municipis d'Arenys de Mar, Arenys de Munt, Argentona, Cabrera, Cabriels, Caldes d'Estrac, Dosrius, Mataró, Òrrius, Premià de Dalt, Premià de Mar, Sant Andreu de Llavaneres, Sant Vicenç de Montalt, Vilassar de Dalt i Vilassar de Mar. Població total: superior a 200.000 habitants.

B. Distribució anual per sexe i edat dels nous casos de VIH

Gairebé el 80% dels casos nous de VIH són homes. La mitjana d'edat es mou entre els 42,5 anys del 2009 i els 38,3 anys del 2010. Per al conjunt de tota la sèrie iniciada al 1994, la mitjana d'edat se situa en els 37,03 anys.

G6.2

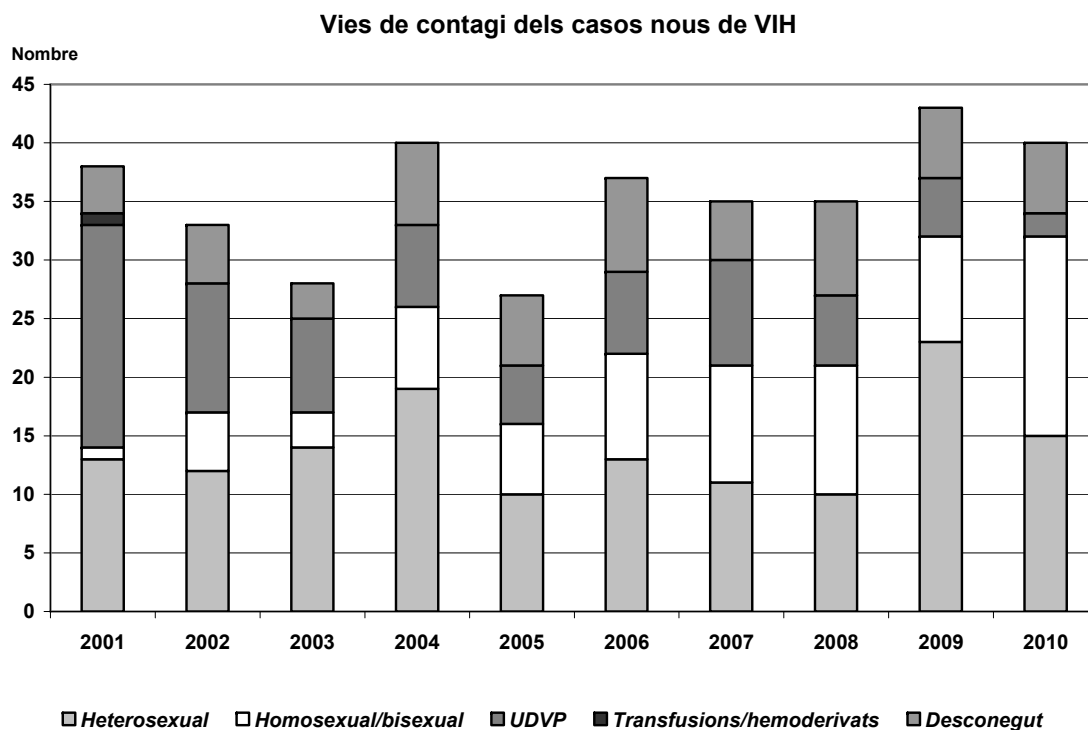
Font: elaboració a partir de dades subministrades per la Unitat Funcional de Sida de l'Hospital de Mataró.

C. Vies de contagi dels nous casos de VIH

Les vies principals de contagi dels casos nous de VIH són actualment les relacions sexuals, tant si aquestes són heterosexuales com homosexuals/bisexuals. Així, al 2008 donaven compte del 58,3% del total de casos; al 2009, del 74,4%; i al 2010, del 80%. A més, hi ha canvis en la distribució interna entre els casos. Així, el pes de les relacions homosexuals i bisexuals ha estat superior els anys 2008 i 2010, mentre que al 2009 han estat les relacions heterosexuales les que de manera clara explicaven la major

proporció. En contrast, els contagis per via parenteral han seguit una clara línia descendent, ja que han passat de representar el 16,67% al 2008 al 5% al 2010.

G6.3

Font: elaboració a partir de dades subministrades per la Unitat Funcional de Sida de l'Hospital de Mataró.

VII. Indicadors policíacs i control de l'oferta

Els indicadors policials i de control de l'oferta s'elaboren a partir de les dades del Servei de la Policia Local de Mataró i dels Mossos d'Esquadra. Les primeres, referides en exclusiva a la ciutat de Mataró, i les segones relatives a l'Àrea Bàsica Policial de Mataró. Aquesta àrea, que forma part de la Regió Policial Metropolitana Nord, ja no coincideix amb els límits del terme municipal, sinó que comprèn —a més de Mataró— els municipis d'Argentona, Cabrera de Mar, Caldes d'Estrac, Dosrius, Òrrius, Sant Andreu de Llavaneres i Sant Vicenç de Montalt.

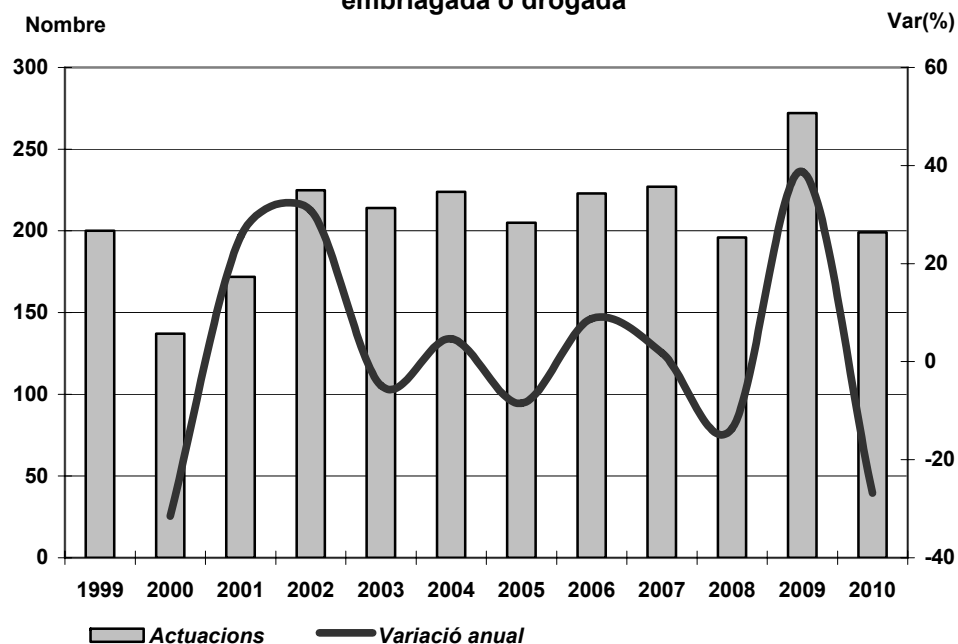
1. Actuacions d'auxili

Aquest indicador recull les actuacions d'auxili efectuades per la Policia Local en relació amb fets vinculats amb el consum de drogues il·legals i alcohol. La majoria de vegades aquestes actuacions tenen el seu origen en l'avís d'algun veí o d'acompanyants de la persona involucrada. Generalment, aquests casos responen a la necessitat d'atenció sanitària pels problemes derivats del fet d'haver consumit drogues.

El nombre de casos registrats al 2010 (199) se situa per sota de la mitjana dels darrers cinc anys (223,4) i clarament per sota del valor registrat al 2009 (272). La variació interanual és del -26,84%.

G7.1

Evolució del nombre d'actuacions d'auxili de persona embriagada o drogada

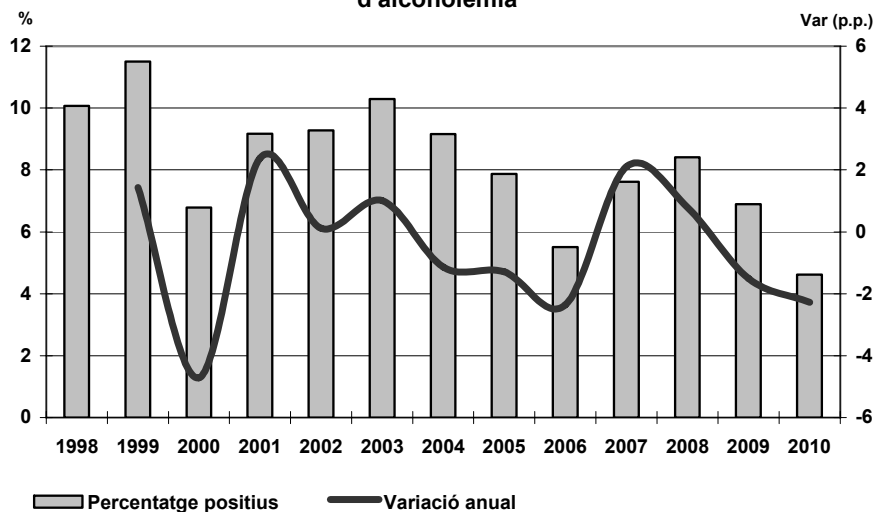
Font: elaboració pròpia a partir de dades del Servei de la Policia Local de l'Ajuntament de Mataró.

2. Controls d'alcoholèmia

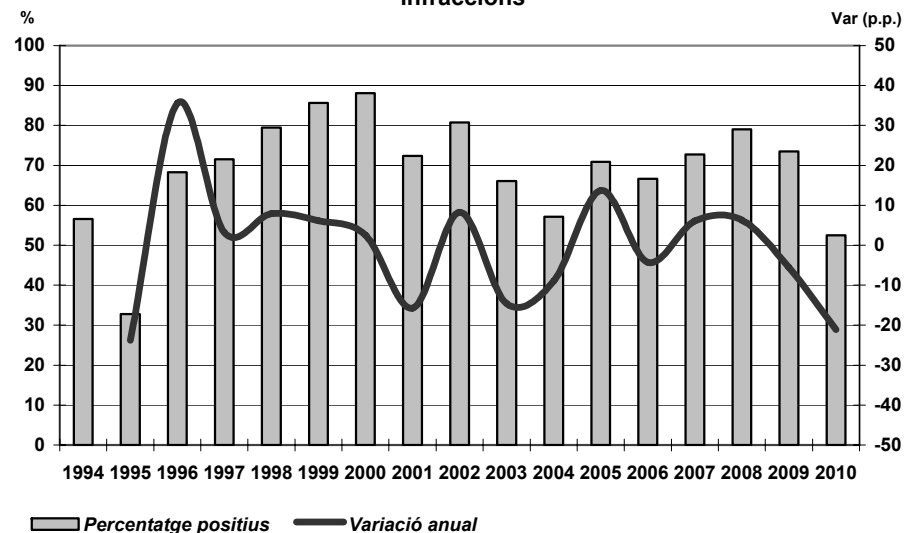
Com en altres anys, al 2010 s'observa una estreta relació entre la sinistralitat del trànsit i el consum d'alcohol. Mentre que els controls preventius indiquen que només un 4,6% dels conductors superaven les taxes admeses d'alcohol, quan aquest control es fa si hi ha hagut un accident o una infracció de trànsit, el percentatge s'incrementa fins al 52,45%. Tot i això, aquest darrer percentatge de positius és el segon més baix de tota la sèrie iniciada al 1994.

G7.2

Percentatge i variació de positius en controls preventius d'alcoholèmia

Percentatge i variació de positius en controls en accidents i/o infraccions

G7.3

Font: elaboració pròpia a partir de dades del Servei de la Policia Local de l'Ajuntament de Mataró.

3. Control de l'oferta**A. Mapa delictiu**

Els delictes contra la salut pública són els atestats —informes adreçats als jutges— aixecats per la policia referents a persones detingudes, a les quals s'ha trobat una quantitat important de droga, amb la qual traficaven, fabricaven, cultivaven o n'afavorien el consum, segons el Codi Penal actual. Les denúncies per consum de drogues il·legals són actes administratives aixecades per infraccions greus en la Llei orgànica 1/92 de protecció a la seguretat ciutadana —en aquest cas, per consum en lloc públic, o via pública, o establiment o transport públic—. La substància decomissada s'envia al laboratori analític de Barcelona. Així, doncs, d'entrada, només es tenen indicis de la substància de la qual es tracta.

Els Mossos d'Esquadra i la Policia Local de Mataró han cursat 609 expedients en relació amb el consum al 2010, una xifra un 26,2% inferior a l'any 2009 i un 52,2% menys que dos anys enrere. Els delictes contra la salut pública han estat 27,7 més que l'any 2009, mentre que els actes per consum i tinença de drogues han estat 582, 231 menys que l'any 2009.

Nombre anual de fets delictius amb el consum de drogues

T7.1

	Delictes contra la salut pública		Denúncies per consum i tinença de drogues il·legals		Total delictes / denúncies
	Nombre	%	Nombre	%	Nombre
2003	59	4,92	1.141	95,08	1.200
2004	60	6,12	920	93,88	980
2005	52	6,43	757	93,57	809
2006	25	4,46	535	95,54	560
2007	28	4,55	587	95,45	615
2008	49	3,85	1.225	96,15	1.274
2009	20	2,40	813	97,60	833
2010	27	4,43	582	95,57	609

Font: elaboració pròpia a partir de dades de l'ABP dels Mossos d'Esquadra de Mataró i del Servei de la Policia Local de l'Ajuntament de Mataró.

B. Substàncies i quantitats intervingudes

El registre de les intervencions fetes en el control de l'oferta per part de la Policia Local i dels Mossos d'Esquadra ens indiquen un increment al 2010 de la quantitat de grifa/marihuana, mentre que els de la resta de substàncies han baixat. Heroïna, èxtasi i psicofàrmacs no sumen cap registre.

T7.2

Quantitat de substàncies intervingudes

	Heroïna (en grams)	Cocaïna (en grams)	Resina o pol·len d'haixix (en grams)	Oli d'haixix (en cc)	Grifa /Marihuana (en grams)	Speed (en grams)	LSD (unitats)	Èxtasi (unitats)	Psicofàrmacs (unitats)
2003	2,5	2.563,95	43.855,80	0	2.615,43	2	1	136	122
2004	4,12	630,20	34.162,92	0	147,60	116	3	177	77
2005	0,4	527,90	758,34	0	22,00	0,52	0	117	364
2006	0	99,00	18.164,00	0	59,00	0	10	30	20
2007	0	196,45	250,00	0	78,80	0	2	27	76
2008	3	269,10	147,86	0	265,63	4	11	3	28
2009	785,60	1.373,85	680,92	5	217,00	0	1		10
2010		656,96	413,43		20.369,71				

Font: elaboració pròpia a partir de l'ABP dels Mossos d'Esquadra de Mataró i del Servei de la Policia Local de l'Ajuntament de Mataró.

VIII. Conclusions

Indicadors sociològics

1. **L'edició del 2009 de l'Enquesta domiciliària sobre alcohol i drogues a Espanya (EDADES) indica que el consum de substàncies psicoactives a Catalunya en els darrers 30 dies s'ha mantingut estable o ha disminuït lleugerament respecte dels resultats del 2007.** L'única excepció ha estat l'alcohol, ja que experimenta el creixement més gran del consum de totes les substàncies —8 punts percentuals (p.p.)— i situa el percentatge d'enquestats que manifesten haver-ne consumit en el darrer mes en el 70%. Fora d'alguna categoria puntual, com ara el cas del consum diari d'alcohol, el consum de drogues legals i il·legals estudiades és superior a Catalunya que no pas a Espanya. Això és cert, en particular, en els casos del cànnabis i de la cocaïna.
2. **Pel que fa al cànnabis, sembla que es consolida la tendència —ja apuntada en l'enquesta del 2007— d'una progressiva estabilització dels consums.** Així, a Catalunya, segons EDADES 2009, el 12,4% de la població de 15-64 anys manifesta haver consumit cànnabis en el darrer any (2,7 punts menys que l'any 2007) i el 8,7%, haver-ne consumit en el darrer mes (1 punt menys que fa dos anys). Per la seva banda, el consum de la cocaïna en pols ha seguit una tendència similar.
3. **L'EDADES 2009 mostra un quadre general de pocs canvis respecte de les prevalences estimades per l'enquesta fa dos anys entre la població de 15-29 anys.** Tan sols hi destaquen les lleugeres reduccions en el consum de tabac (-3,5 p.p.), la cocaïna (-2,6 p.p.) i el cànnabis (-1,8 p.p.). Hi ha diferències significatives entre les prevalences del grup de 15-29 anys i el de 15-64 anys. La prevalença del consum en el darrer any entre els més joves és de 16,8 p.p. superior a la que registra el grup dels més grans. Respecte del consum de cànnabis en el darrer mes, aquesta diferència és d'11,9 p.p.
4. **Els resultats de l'enquesta estatal sobre el consum de drogues en estudiants d'educació secundària, ESTUDES 2008, mostren que, respecte dels resultats assolits fa dos anys abans, es redueixen les prevalences de consum de totes les drogues** per als tres períodes o freqüències de consum considerades —alguna vegada a la vida, alguna vegada en els últims dotze mesos i alguna vegada en els últims trenta dies—, excepte en el cas dels hipnosedants (tranquil·litzants i ansiolítics amb recepta mèdica o sense), que van mostrar un augment de totes les prevalences de consum.
5. **Segons l'ESTUDES 2008, en tres substàncies —alcohol, cocaïna i heroïna— els percentatges de prevalença del consum en els darrers trenta dies han estat superiors a Espanya que no pas a Catalunya,** mentre que per a tota la resta —tret de les amfetamines i l'Speed, en què el percentatge és el mateix— la prevalença a Catalunya per a aquesta freqüència de temps és superior.

6. **A partir dels resultats de les enquestes de l'Observatori de nous consums de drogues 2009, el percentatge de consumidors de drogues il·legals entre els joves que van a discoteques se situaria al voltant del 31%, cosa que representaria una disminució respecte del 2008 (40%) i el manteniment d'una tendència descendent respecte del 2005 (53%).**
7. **D'acord amb les dades de l'Observatori europeu de les drogues i les toxicomanies 2010 (OEDT), Espanya registra unes prevalences de consum de cànnabis en els darrers trenta dies clarament superiors a la mitjana europea. Així, d'una banda, per al grup de 15-34 anys la mitjana europea se situa en el 6,9% i l'espanyola en el 13,4% i, d'altra banda, en el grup de 15-24 anys les mitjanes se situen en el 8,4% i en el 16,9%, respectivament.**

Indicadors d'activitat preventiva

8. Al llarg del curs 2009-2010, els centres que van aplicar el Programa **dRogues! Què?** representen el 21,1% del total de centres de la ciutat, 5.4 punts més que en el curs anterior. Malgrat aquest increment, la tendència dels darrers cursos és la d'un descens en el nombre de centres i alumnes participants, la qual cosa s'explica pels canvis que s'han produït a nivell curricular amb la reducció del nombre de crèdits variables. La dificultat d'intervenir ha propiciat **el disseny de noves estratègies per a la formació dels iguals i la realització de tallers adreçats a grups de risc especial**. Aquest fet ha obligat a dissenyar, durant el darrer curs, un nou model d'intervenció que s'ajusti a nivell curricular, tot mantenint la metodologia d'intervenció d'iguals. Hom preveu que durant el curs 2010-2011 l'aplicaran un total de vuit centres.
9. **En el decurs de 2010, en el marc del Programa de detecció, s'han notificat 78 casos de joves amb problemes relacionats amb el consum de drogues entre estudiants d'ESO, 57 nois i 21 noies, amb unes edats que van dels 13 als 17 anys. Com en els darrers anys, la substància principal consumida és el cànnabis (70 casos), mentre que la resta de casos tenen a veure amb el consum de cànnabis i amfetamines (1), dissolvents (6) i cocaïna (1). En el 55,1% d'aquests casos ha estat possible establir un seguiment a través de la derivació al Centre d'atenció a les drogodependències (26) o en el marc del programa d'alternativa a la sanció administrativa (17). En consonància amb aquestes dades, **des del Pla Municipal de Drogues es destaca l'augment del nombre de noies consumidores (26%)**, quan aquestes anteriorment havien suposat com a màxim el 17% dels joves detectats des de diversos serveis.**
10. **En general, no s'aprecien canvis significatius pel que fa a la incidència dels consums. Tot i això, tret d'algun centre escolar en particular, l'opinió d'aquests centres és més positiva pel que fa a un descens en els consums —en**

particular de cànnabis— que la que tenen el Centre d'Atenció a les Drogodependències (CAD) o el Servei de la Policia Local. Existeix una coincidència a identificar determinats col·lectius de joves amb més factors de risc: alumnes de cicles formatius, PQPI, que tenen pautes de consum més intensives i més normalitzades, fet aquest últim que dificulta la intervenció especialitzada i suposa efectuar de manera estable tallers d'intervenció selectiva.

11. **El PIX ha distribuït un total de 13.616 kits al 2009 i 11.274 al 2010. En aquest darrer any, el 53,22% de les xeringues s'han distribuït a través del CAD, el 44,12% a través de les vint-i-dues farmàcies participants en el programa i un 2,66% a través del CAP del Camí del Mig.** Aquesta distribució s'explica bàsicament per la posada en marxa del Programa d'agents de salut. El programa ha suposat un increment sobre el total de xeringues intercanviades, alhora que explica la disminució experimentada per les farmàcies. Així mateix, cal apuntar que el percentatge de devolució de xeringues a les farmàcies se situa en el 47,8%, fet que contrasta amb l'opinió dels professionals de farmàcia que perceben un percentatge molt inferior.
12. **Des del Pla Municipal de Drogues es destaca que continua l'augment del consum de drogues per via parenteral —bàsicament heroïna i cocaïna injectada—, així com l'existència de zones o espais on es concentren joves injectors del moviment ocupa.** Als indrets esmentats s'ha incrementat la neteja i s'ha establert contacte amb els UDVP amb l'objectiu de reduir els danys relacionats amb l'ús de drogues, facilitar la recollida de xeringues i posar els consumidors en contacte amb els recursos de tractament. **Al 2009, s'hi van recollir 853 xeringues i al 2010, 875.**
13. **Pel que fa al Programa d'accessibilitat als preservatius, l'any 2010 se n'han distribuït 49.608** (la pràctica totalitat són preservatius masculins a granel). Aquest nombre de preservatius és el més elevat de tota la sèrie històrica darrere de l'any 2009, en què se'n van distribuir 62.065. Així mateix, a través del Programa màquina se n'han distribuït 1.368 al 2010, 108 menys que l'any 2009.

Indicadors socio-sanitaris relacionats amb el consum de drogues

14. **Pràcticament, el 60% de les intoxicacions diagnosticades pel Servei d'Urgències de l'Hospital de Mataró han estat agudes per consum de begudes alcohòliques i el 27,89%, intoxicacions deliberades amb fàrmacs.** Les intoxicacions per abús de drogues representen el 8,79% dels 717 casos d'intoxicació del 2010. En el conjunt del període 2003-2010, la intoxicació aguda per consum d'alcohol dóna compte del 55,01% del 5.877 casos registrats, mentre que les intoxicacions medicamentoses i les intoxicacions per abús de drogues representen el 29,10% i el 10,33%, respectivament.

15. **Les dades de determinacions de tòxics fetes a urgències l'any 2010 mostren una distribució percentual similar a la d'altres anys, amb l'alcohol (73,84%) i les benzodiazepines (BZD) (54,04%) com les dues substàncies més detectades en les anàlisis.** Cal destacar que el cànnabis s'ha detectat en el 23,42% de les anàlisis i la cocaïna, en un 16,32%. Sobre el total dels 1.992 positius del 2010, l'alcohol dóna compte del 39,11%; les benzodiazepines, del 30,92%; i el cànnabis i la cocaïna, respectivament, del 13,40 i el 9,34%.
16. **Des del Servei d'Urgències de l'Hospital de Mataró es destaca l'augment de les intoxicacions per BZD soles o barrejades amb altres substàncies. La distribució de les determinacions positives múltiples reforça el protagonisme de les benzodiazepines i de l'alcohol, amb el 37,05% i el 28,02% dels casos.** Els percentatges assolits en les determinacions múltiples per cocaïna i cànnabis són el 19,93% i el 14,99%, respectivament. Les combinacions més habituals que s'han trobat en les determinacions múltiples són: BZD i alcohol en 157 casos, BZD i cànnabis en 76, i alcohol i cànnabis en 37. En nou casos es van trobar rastres de BZD, alcohol, cànnabis i cocaïna. **El fet que al voltant del 50% de les determinacions positives hagin estat múltiples és un bon indicador de l'extensió del policonsum entre la població consumidora de drogues.**
17. **El 2010 ha suposat un augment del total de mil·ligrams i d'envasos dispensats per les farmàcies respecte de les xifres del 2009,** fins i tot sense tenir en compte la buprenorfina, que entra per primer cop a la taula de càlcul de la DHD, i sense l'aportació del dextropropoxifè, que s'ha deixat de vendre. Totes les substàncies han experimentat un augment: el més important correspon al disulfiram (+40,13%) i el que registra una variació negativa és la naltrexona (-19,78%).
18. **Respecte dels valors assolits per la DHD al 2009, s'observa un increment del clometiazole, el flunitrazepam i el clorazepat dipotàssic, mentre que la naltrexona manté la tendència de l'any passat i disminueix la DHD.** En el cas particular del clometiazole, el valor del 2010 marca el màxim de la sèrie iniciada fa cinc anys. Si ho comparem amb Catalunya, Mataró registraria un valor de DHD superior en el cas del clometiazole, flunitrazepam i buprenorfina.
19. **Les dades del 2010 del total de mil·ligrams i d'envasos dispensats de substàncies per al tractament de l'addicció al tabaquisme mostren que hi ha hagut una disminució del total de mil·ligrams dispensats (-5,04%) i, en canvi, un increment en el total d'envasos del 6,34%.** Si parem atenció a l'evolució seguida pels psicofàrmacs particulars, el bupropion registra un descens del total de mil·ligrams expedits (-18,53%), que es compensa abastament per l'increment de la nicotina (+31,05%) i, sobretot, per la vareniclina (+47,44%). Aquest darrer psicofàrmac ha tingut un important creixement pel que fa al nombre d'envasos venuts, amb una variació del 63,96%.

20. **Des de farmàcies**, sense que sigui una opinió majoritària, hom parla d'un augment de la venda de psicofàrmacs per deixar de fumar, de la venda d'hipnòtics i ansiolítics, i de xarops i altres productes amb codeïna sense recepta mèdica. Pel que fa al PIX, es manté en bona part la percepció negativa pel que fa al nombre i les característiques dels intercanvis.
21. **Al 2010, als centres d'atenció primària, s'hi van detectar i registrar un total de 9.490 casos de consum de tabac, 13.855 d'alcohol i 555 d'altres drogues.** Respecte del 2009, s'hi ha detectat un 43,1% més de casos d'alcohol i un 63,5% menys de casos de consum d'altres drogues.
22. **Des de les àrees bàsiques de l'ICS, en general, no s'observen canvis significatius en els nivells de consum respecte d'anys anteriors.** Hom considera que es mantenen els nivells de consum de cànnabis i alcohol i que, en aquest últim cas, fins i tot es podria parlar d'un cert repunt entre els adolescents. En el cas del cànnabis, a banda dels més joves, hi ha un grup d'edat d'entre 25 i 40-45 anys que té el seu consum absolutament normalitzat.
23. **En el decurs del 2010, des de Benestar Social s'han atès 283 persones amb problemes importants d'alcoholisme, 52 de consum d'altres drogues i 3 de joc patològic. Des de Benestar Social hom destaca el canvi del perfil de les persones usuàries per l'actual crisi econòmica i la percepció d'una incidència d'alcoholisme i altres patologies mentals més gran que no pas de dependència a altres substàncies.**

Indicadors de tractament

24. El 2008 va trencar la tendència d'un continuat descens en el nombre d'inicis de tractament entre els anys 2005 i 2007. **Els dos darrers anys han consolidat aquesta tendència, i el 2009 i el 2010 han registrat un nombre molt similar d'inicis de tractament amb 454 i 451, respectivament.** En termes absoluts, l'alcohol registra 182 i, a continuació, pràcticament amb el mateix nombre, se situen la cocaïna (96) i el cànnabis (94). L'heroïna registra 30 inicis. Respecte del 2009, els inicis per cocaïna han baixat en tan sols cinc casos i els de **cànnabis (94)** s'han incrementat en tretze. **El major pes que a Mataró tenen els inicis de tractament per cànnabis (20,8%) respecte de Catalunya (7,2%)** no és perquè a la ciutat hi hagi una major prevalença, sinó que és per la incidència del major nombre de recursos abocats i d'iniciatives desenvolupades a Mataró per fer front al seu consum i als seus efectes sobre la població jove i adolescent, tal com es pot veure a l'apartat de preventiva. Així mateix, des del CAD també es detecta un **increment del nombre d'usuaris que presenten greus problemes econòmics** com a conseqüència de la situació de crisi actual.

25. **Des del CAD s'alerta sobre l'increment de l'oferta d'heroïna** i el seu reflex en l'increment del nombre de casos d'inicis de tractament per aquesta droga i en l'augment dels casos adscrits al Programa de manteniment de metadona. Així, si bé amb alts i baixos anuals, la sèrie mostra com des de l'any 2005 es pot parlar d'una etapa de creixement en el nombre d'inclusions en el **Programa de manteniment amb metadona (PMM)**; i encara més si ho comparem amb l'etapa de decreixement entre els anys 2002 i 2005. **En el darrer any es computa un total de 93 inclusions i en els darrers cinc anys, 490.**
26. En el cas del CAD de Mataró, el 66,08% dels usuaris també són residents de la ciutat. **Els inicis per droga principal que registren els percentatges més elevats entre els residents són: heroïna (85,37%), cànnabis (70,37%), alcohol (65,93%) i cocaïna (56,44%).** La comparació entre els percentatges d'inicis de tractament de tots els usuaris i dels usuaris residents pràcticament no mostra diferències, tret de l'única diferència significativa en el cas dels inicis per heroïna: residents (11,7%) i usuaris (6,7%).
27. En aquest cas —i a diferència del que es deia respecte del cànnabis—, l'augment del nombre d'inicis de tractament està relacionat amb l'augment de l'oferta d'heroïna a la ciutat en els darrers anys.
28. Després de dos anys en què, de manera clara, havien augmentat els casos derivats —2008 (136) i 2009 (148)—, **el 2010 torna als nivells del 2006 i 2007 amb 80 derivacions.** El 56,25% d'aquestes derivacions s'ha fet a unitats hospitalàries de desintoxicació; el 26,25%, a comunitats terapèutiques; i el 17,50%, a programes i centres de reinserció.

Indicadors de la incidència del VIH

29. **D'acord amb les dades subministrades per la Unitat Funcional de la Sida de l'Hospital de Mataró, dins la seva àrea d'influència, al 2009 s'hi van registrar 43 casos nous d'infecció del VIH i al 2010, 40.** D'aquests casos nous, 29 eren noves infeccions al 2009 i 27 al 2010.
30. **Les vies principals de contagi dels casos nous de VIH són actualment les relacions sexuals,** tant si aquestes són heterosexuales com homosexuals/bisexuals. Així, al 2008 donaven compte del 58,3% del total de casos; al 2009, del 74,4%; i al 2010, del 80%. En contrast, **els contagis per via parenteral han seguit una clara línia descendent, ja que han passat de representar el 16,67% al 2008 al 5% al 2010.**

Indicadors policíacs i control de l'oferta

31. Com en altres anys, al 2010 s'observa una estreta relació entre la sinistralitat del trànsit i el consum d'alcohol. Mentre que els controls preventius indiquen que només un 4,6% dels conductors superaven les taxes admeses d'alcohol, **quan aquest control es fa si hi ha hagut un accident o una infracció de trànsit, el percentatge s'incrementa fins al 52,45%**. Tot i això, aquest darrer percentatge de positius és el segon més baix de tota la sèrie iniciada al 1994.
32. **Els Mossos d'Esquadra i la Policia Local de Mataró han cursat 609 expedients en relació amb el consum al 2010**, una xifra un 26,2% inferior a l'any 2009 i un 52,2% menys que dos anys enrere. Els delictes contra la salut pública han estat 27, 7 més que l'any 2009, mentre que els actes per consum i tinença de drogues han estat 582, 231 menys que l'any 2009.
33. **Des de Mossos d'Esquadra i el Servei de la Policia Local es referma la idea d'un increment del consum de marihuana o derivats**. Al 2009, el Servei de la Policia Local, va alertar sobre un augment del nombre de morts per sobredosi d'heroïna.

